

४९
वा

वार्षिक अहवाल

२०२०-२१

डॉ. बालसाहेब सावंत कोंकण कृषि विद्यापीठ
दापोली ४१५ ७१२, जि. रत्नागिरी (महाराष्ट्र)

◆ वार्षिक अहवाल संपादन समिती

डॉ. पी. एम. हळदणकर, संशोधन संचालक	:	अध्यक्ष
डॉ. एम. सी. कस्तुरे, संशोधन उपसंचालक (कृषि)	:	सदस्य
डॉ. एस. आर. तोरणे, संशोधन उपसंचालक (कृषि अर्थ)	:	सदस्य
डॉ. ए. व्ही. माने, संशोधन उपसंचालक (बियाणे)	:	सदस्य
डॉ. एम. एस. करमरकर, संशोधन संपादक	:	सदस्य सचिव

◆ प्रकाशक

डॉ. बी. आर. साळवी,
कुलसचिव,
डॉ. बाळासाहेब सावंत कोकण कृषि विद्यापीठ,
दापोली, जि. रत्नागिरी

◆ संकलन सहाय्य व अक्षर जुळवणी

श्री. एन. एस. विचारे
श्री. ए. एस. दगडखैर, लघुलेखक

◆ मुद्रक

मे.
श्री. वक्रतुंड प्रिंटींग प्रेस
मु. कोंकबाआळी, पो. ता. दापोली, जि. रत्नागिरी.

४९^{वा}

वार्षिक अहवाल

| २ | ० | २ | ० - २ | १ |

डॉ. बाळासाहेब सावंत कोकण कृषि विद्यापीठ
दापोली ४१५ ७१२, जि. रत्नागिरी (महाराष्ट्र)

डॉ. एस. डी. सावंत,

कुलगुरु,

डॉ. बाळासाहेब सावंत कोकण कृषि विद्यापीठ,
दापोली, जि. रत्नागिरी.

मनोगत

डॉ. बाळासाहेब सावंत कोकण कृषि विद्यापीठ, दापोली, जि. रत्नागिरीचा ४९ वा वार्षिक अहवाल सादर करताना मला आनंद होत आहे. सन २०२०-२१ या वर्षात कृषि विद्यापीठाने शिक्षण, संशोधन आणि विस्तार शिक्षण क्षेत्रात केलेल्या प्रमुख योगदानाची यात समीक्षा केली आहे.

कोकण विभागाचे हवामान व भौगोलिक परिस्थिती लक्षात घेता विद्यापीठाने विविध ठिकाणी बरेचसे संशोधनात्मक प्रयोग व प्रकल्प आयोजित केले. अहवाल वर्षात पिकांच्या दोन सुधारित जाती - तेलताड-गोदावरी रत्ना, नाचणी-दापोली-३ तसेच तीन यंत्रे व अवजारे - काजू बी प्रतवारी यंत्र, नाचणी मळणी व सडणी यंत्र, माशांचे खवले काढण्याचा सुरा आणि विविध विद्याशाखांकडून पीक उत्पादन तंत्रज्ञानावर आधारित २६ संशोधन निष्कर्ष 'संयुक्त कृषि संशोधन आणि विकास समिती- २०२१' मध्ये सादर करून पारित करण्यात आल्या.

दि. ३ जून २०२० रोजी झालेल्या निसर्ग चक्रीवादळाचा तडाखा संपूर्ण कोकण किनारपट्टीला बसला. या कारणास्तव ग्रामीण भागातील गोरगरीब जनता, शेतकरी वर्ग यांना मदतीचा हात म्हणून संचालक, क्रीडा व सहशैक्षणिक उपक्रम तथा अध्यक्ष यांच्या मार्गदर्शनाखाली विविध समित्या गठीत करून समितीच्या सर्व सदस्यांनी परिस्थिती मूळपदावर आणण्यासाठी अथक परिश्रम घेतले.

अहवालवर्षी, कोविड-१९ च्या वाढत्या प्रादुर्भावामुळे शासनाने घालून दिलेल्या निर्बंधांचे काटेकोरपणे पालन करून महामहिम राज्यपाल महोदय यांच्या कार्यालयाकडून प्राप्त सूचनांनुसार विद्यापीठांतर्गत विविध महाविद्यालयांमध्ये मूलभूत कर्तव्ये, गांधीवादी विचार, रक्तदान, आंतरराष्ट्रीय योग दिवस, जागतिक अवयवदान दिन यांवर आधारित कार्यक्रम (ऑनलाईन/ऑफलाईन) संपन्न झाले. या कार्यक्रमांमध्ये प्राचार्य, शिक्षक, शिक्षकेत्तर कर्मचारी, विद्यार्थी, विद्यार्थिनी यांनी उत्स्फूर्तरित्या सहभाग नोंदविला.

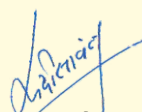
महाराष्ट्र राज्यामध्ये कोरोना (COVID-१९) विषाणूच्या वाढत्या प्रादुर्भावामुळे कोरोना आपत्ती निवारणाच्या उपाययोजनांकरीता मदत म्हणून स्वेच्छेने जमा केलेली रक्कम रु. ५,१६,०१८/- (अक्षरी रु. पाच लाख सोळा हजार अठरा) मात्र मा. मुख्यमंत्री सहायता निधीमध्ये विद्यापीठामार्फत जमा करण्यात आली. शेतकरी व कृषि उद्योजकांपर्यंत सुधारित कृषि तंत्रज्ञान पोहोचविण्यासाठी शासनाने घालून दिलेल्या निर्बंधांचे काटेकोरपणे पालन करून प्रशिक्षण कार्यक्रम, शेतकरी मेळावे, पीक प्रात्यक्षिके, शेतकरी-शास्त्रज्ञ मंच, चर्चासत्रे, कार्यशाळा आणि अन्य विस्तार कार्यक्रमांचे आयोजन करून विद्यापीठाने उल्लेखनीय कार्य केले.

उपरोक्त सर्व कार्यक्रमांच्या यशस्वी अंमलबजावणीसाठी महाराष्ट्र राज्याचे महामहिम राज्यपाल महोदय, विद्यापीठाचे माननीय प्रतिकुलपती आणि महाराष्ट्र राज्याचे कृषिमंत्री, महाराष्ट्र कृषि शिक्षण व संशोधन परिषद, पुणे आणि भारतीय कृषि अनुसंधान परिषद, नवी दिल्ली यांचे अविरत उत्तेजन आणि सहकार्य लाभले. त्यांच्या उदार मदतीमुळेच विद्यापीठ भरीव प्रगती करू शकले. मी त्या सर्वांप्रती कृतज्ञता व्यक्त करतो. विद्यापीठाचे सर्व अधिकारी, कर्मचारी यांनी केलेले सामूहिक प्रयत्न आणि दिलेले योगदान याबद्दल मी त्यांना धन्यवाद देतो.

हा वार्षिक अहवाल तयार करण्यासाठी संशोधन संचालक आणि त्यांच्या सर्व सहका-यांनी घेतलेल्या परिश्रमाबद्दल मी त्यांना मनस्वी धन्यवाद देतो.

स्थळ : दापोली

दिनांक : ११/०८/२०२१

(डॉ. एस. डी. सावंत)
कुलगुरु

कार्यकारी परिषद सदस्य

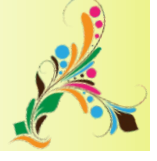
डॉ. संजय दिनानाथ सावंत, कुलगुरु, डॉ. बाळासाहेब सावंत कोकण कृषि विद्यापीठ, दापोली, जि. रत्नागिरी	कृषि आयुक्त, महाराष्ट्र राज्य, सेंट्रल बिल्डींग, पुणे ४११ ००१
आयुक्त पशुसंवर्धन, प्रादेशिक पशुसंवर्धन सहआयुक्त यांचे कार्यालय, आरे कॉलनी वसाहत, गोरेगाव, मुंबई - ६५	संचालक, फलोत्पादन, महाराष्ट्र राज्य, नरवीर तानाजीवाडी रोड, शिवाजीनगर, पुणे ४११ ००५
अपर प्रधान मुख्य वन संरक्षक, संशोधन, शिक्षण आणि प्रशिक्षण, नवीन पीएमटी बिल्डींग, स्वारगेट, शंकरपेठ रोड, पुणे ४११ ०४२	संशोधन संचालक, डॉ. बाळासाहेब सावंत कोकण कृषि विद्यापीठ, दापोली
अधिष्ठाता (कृषि अभियांत्रिकी), डॉ. बाळासाहेब सावंत कोकण कृषि विद्यापीठ, दापोली	डॉ. के. पी. सिंग, कुलगुरु, एम.जे.पी. रोहीकाड विद्यापीठ, बरेली / सी.सी.एस. हरीयाणा कृषि विद्यापीठ, हिसार
श्री. प्रविण बाळासाहेब देशमुख, फ्लॉट नं. १०५, स्नेहा बी, डॉ. अंन्नी बेझंट रोड वरळी पोलीस स्टेशन जवळ, मुंबई ४०००३०	डॉ. उदयसिंह वेदप्रकाश पाटील, प्लॉट नं. १३८, शांताई, एन-३ सिडको, जि. औरंगाबाद - ४३१ ००३
श्री. राजेश गजानन वानखेडे, मु.पो. सावदा, ता. रावेर, जि. जळगाव ४२५५०२	सौ. अर्चना दत्तात्रय पानसरे, श्री. दत्तकृपा निवास, लाईन नं. २ बंगला नं. २, माणिकनगर, जि. अहमदनगर ४१४००१
डॉ. के. व्ही. प्रसाद, संचालक, भाकृअप-पुष्पविज्ञान संशोधन संचालनालय, पुणे	मा. श्री. नितेश राणे, ओम गणेश बंगलो, नाथ पै. नगर, नरवडे रोड कणकवली रेल्वे स्टेशन जवळ, ता. कणकवली, जि. सिंधुदुर्ग ४१६६०२
मा. श्री. योगेश कदम, विधानसभा सदस्य, १०२, मु. कदमवाडी, जामगे, ता. खेड, जि. रत्नागिरी ४१५७०९	मा. श्री. शंखर निकम, विधानसभा सदस्य, ४९२, अनुबंध, मु.पो. सावर्डे, ता. चिपळुण, जि. रत्नागिरी ४१५६०६
मा. श्री. निरंजन वसंत डावखरे, तिन पेट्रोल पंपाजवळ, २५०३, गिरीराज हार्टस, हरिनिवास सर्कल, नौपाडा, जि. ठाणे (प.)- ४०० ६०१	मा. श्री. जयंत पाटील, सुशिला सदन, आंबेपूर पेझारी, पो. पोयनाड, ता. अलिबाग, जि. रायगड ४०२१०८
आयुक्त, दुग्धव्यवसाय विकास, महाराष्ट्र राज्य, प्रशासकीय इमारत, अब्दुल गफार खान मार्ग, वरळी सी फेस, मुंबई ४०० ०१८ (प्रतिनिधी - प्रादेशिक दुग्धव्यवसाय विकास अधिकारी मुंबई विभाग)	आयुक्त, मत्स्य व्यवसाय, तारापोरवाला मत्स्यालय, नेताजी सुभाष रोड, मुंबई ४०० ००२
कुलसचिव, डॉ. बाळासाहेब सावंत कोकण कृषि विद्यापीठ, दापोली	

अनुक्रमणिका

अ.क्र.	तपशील	पृष्ठ क्रमांक
१.	प्रस्तावना	०१
२.	शिक्षण व विद्यार्थी कल्याण	
	२.१ शिक्षण	०५
	२.२ ग्रंथालय	२३
	२.३ विद्यार्थी कल्याण	३१
३.	संशोधन	
	३.१ हवामान व पीक परिस्थिती	३९
	३.२ संशोधन शिफारसी	४३
	३.२.१ विकसित व प्रसारित केलेले पिकांचे वाण	४३
	३.२.२ यंत्रे व अवजार	४५
	३.२.३ पीक उत्पादन तंत्रज्ञानावर आधारित संशोधन शिफारसी	४७
	अ) नैसर्गिक साधन संपत्ती व्यवस्थापन	४७
	ब) उद्यानविद्या	४७
	क) पशू आणि मत्स्य विज्ञान	४९
	ड) पीक संरक्षण	४९
	इ) कृषि अभियांत्रिकी	५१
	ई) सामाजिक शास्त्रे	५१
४.	विस्तार शिक्षण	५५
५.	विद्यापीठ प्रशासन	
	५.१ विद्यापीठ अधिकारी	६५
	५.२ विद्यापीठ प्राधिकरणे	६९
	५.३ विद्यापीठ कर्मचारी नियुक्त्या	७१
	५.४ सेवानिवृत्त अधिकारी	७१
	५.५ एकूण विद्यापीठ कर्मचारी	७३
	५.६ विद्यापीठाचे आर्थिक समालोचन	७७
	५.७ मूलभूत सुविधांची निर्मिती	७७
६.	परिशिष्टे	
	१. बियाणे उत्पादन	८३
	२. कलमे/रोपे उत्पादन	८३
	३. कृषि अवजारे उत्पादन व विक्री	८५
	४. कृषि यंत्रे व अवजारांची चाचणी	८७

१. प्रस्तावना

कोकण विभागाच्या कृषि शिक्षण, कृषि संशोधन आणि कृषि विस्तार विषयक गरजांच्या पूर्ततेसाठी महाराष्ट्र शासनाने, महाराष्ट्र अधिनियम १९७२ अन्वये, १८ मे १९७२ रोजी दापोली येथे कोकण कृषि विद्यापीठाची स्थापना केली. त्यानुसार पालघर, ठाणे, रायगड, रत्नागिरी, सिंधुदुर्ग या पाच जिल्ह्यांचा आणि बृहन्मुंबईचा विद्यापीठाच्या कार्यक्षेत्र समावेश आहे. येथील भूप्रदेश डोंगराळ असून त्याला ७२० कि.मी. लांबीचा समुद्र किनारा लाभला आहे. जून ते सप्टेंबर या कालावधीत येथे सुमारे २००० ते ४००० मी.मी. एवढा पाऊस पडतो. संपूर्ण वर्षभर येथील हवामान उबदार व दमट असते.

डॉ. बाळासाहेब सावंत कोकण कृषि विद्यापीठांतर्गत कृषि, मत्स्य आणि कृषि अभियांत्रिकी अशा तीन विद्याशाखा आहेत. कृषि, मत्स्य आणि कृषि अभियांत्रिकी विद्याशाखेत पदवी आणि पदव्युत्तर अभ्यासक्रम राबविले जातात. कृषि महाविद्यालय, कृषि अभियांत्रिकी व तंत्रज्ञान महाविद्यालय, उद्यानविद्या महाविद्यालय आणि वनशास्त्र महाविद्यालय, दापोली येथे असून रत्नागिरी येथे मत्स्य महाविद्यालय, मुळदे ता. कुडाळ, जि. सिंधुदुर्ग येथे उद्यानविद्या महाविद्यालय व रोहा, जि. रायगड येथे काढणी पश्चात व्यवस्थापन पदव्युत्तर संस्था कार्यरत आहेत. विद्यापीठाच्या उत्तर आणि दक्षिण कोकण सागरी भागात एकूण सोळा संशोधन केंद्रे कार्यरत आहेत. त्यापैकी प्रादेशिक फळ संशोधन केंद्र, वेंगुर्ले आणि प्रादेशिक कृषि संशोधन केंद्र, कर्जत ही प्रमुख संशोधन केंद्रे आहेत. रोहा, जि. रायगड आणि लांजा, जि. रत्नागिरी येथे कृषि पदविका अभ्यासक्रम घेतला जातो. तसेच एक वर्ष कालावधीचा माळी प्रमाणपत्र अभ्यासक्रम दापोली व पालघर येथे शिकविला जातो. मत्स्य अभियांत्रिकी शाखेतील ३ वर्षांचा पदविका अभ्यासक्रम मत्स्य महाविद्यालय, रत्नागिरी येथे कार्यान्वित करण्यात आला आहे.

कोकण विभागात चार कृषि विज्ञान केंद्रे कार्यरत असून त्यापैकी दोन कृषि विज्ञान केंद्रे विद्यापीठाच्या अधिपत्याखाली असून दोन कृषि विज्ञान केंद्रे स्वयंसेवी संस्था चालवितात. या विद्यापीठांतर्गत सात कृषि महाविद्यालये, तीन उद्यानविद्या महाविद्यालये, तीन कृषि अभियांत्रिकी महाविद्यालये, दोन कृषि पणन व व्यवस्थापन महाविद्यालये, चार अन्नतंत्रज्ञान महाविद्यालये व चार कृषि जैवतंत्रज्ञान महाविद्यालये विनाअनुदान तत्त्वावर खाजगी संस्थांमार्फत चालविली जातात. तसेच २६ खाजगी विनाअनुदानित कृषि तंत्र विद्यालय, कृषि तंत्रनिकेतन आहेत. या विद्यापीठाचे कार्यक्षेत्र व शक्तिस्थाने सोबतच्या नकाशात दिलेली आहेत.

डॉ. बाळासाहेब सावंत कोकण कृषि विद्यापीठाच्या ४९ व्या वार्षिक अहवालात १ एप्रिल २०२० ते ३१ मार्च २०२१ पर्यंतचा कालावधी अंतर्भूत आहे. या कालावधीत विद्यापीठाने केलेल्या शिक्षण, संशोधन व विस्तार तसेच इतर विविध कार्यांचा आढावा या वार्षिक अहवालात देण्यात आलेला आहे.

1. INTRODUCTION

Dr. Balasaheb Sawant Konkan Krishi Vidyapeeth, Dapoli was established by Government of Maharashtra on 18th May 1972 with a view to fulfil the needs of Agricultural Education, Research and Extension in Konkan region of Maharashtra State. The jurisdiction of the University encompasses six districts viz. Palghar, Thane, Raigad, Ratnagiri, Sindhudurg and Greater Mumbai. The region has hilly terrains and extensive long seacoast of 720 km., which receives heavy rainfall ranging from 2000 to 4000 mm. mostly during June to September. The climate of the region is warm and humid almost throughout the year.

Dr. Balasaheb Sawant Konkan Krishi Vidyapeeth, Dapoli imparts instructions leading to undergraduate and post graduate degree programmes under Faculties of Agriculture, Fisheries and Agricultural Engineering and Technology. The College of Agriculture, College of Forestry, College of Horticulture and College of Agricultural Engineering and Technology are situated at Dapoli, College of Fisheries at Ratnagiri, College of Horticulture at Mulde, Tal. Kudal, Dist. Sindhudurg and Post Graduate Institute of Post Harvest Management at Killa-Roha, Dist. Raigad. The course, Diploma in Agriculture Technology is being conducted at Roha and Lanja and one year duration Mali Training Course at Dapoli and Palghar. Diploma in Fisheries Engineering, a course of three years duration has been started at College of Fisheries, Ratnagiri. Jurisdiction of the University is divided into South and North Konkan Coastal Zones in which sixteen research stations are functioning at different places.

In Konkan region, four Krishi Vigyan Kendras; among them two directly working under the University and two to NGOs are in accordance with transfer of technology. Regional Fruit Research Station, Vengurle and Regional Agricultural Research Station, Karjat are the main research centres of the University. The University has extended affiliation to the private non grant colleges. There are total seven Agricultural colleges, three each Horticulture and Agril. Engineering, two Agri-Business Management colleges and four colleges of Biotechnology and Food Technology each are affiliated to the University and running on non-grant basis. There are twenty six Agri-polytechnic Schools affiliated to the University. The jurisdiction of the University and its major centres are shown in the map overleaf.

This 49th Annual Report of Dr. Balasaheb Sawant Konkan Krishi Vidyapeeth, Dapoli includes the information on education, research and extension education activities carried out from 1st April 2020 to 31st March, 2021.

डॉ. बाळासाहेब सावंत कोकण कृषि विद्यापीठाचे कार्यक्षेत्र

उत्तर कोकण
सागरी विभाग

पालघर
ठाणे
मुंबई
बांद्रा
रायगड
पनवेल
कर्जत
रोहा
रेपोली
श्रीवर्धन

दक्षिण कोकण
सागरी विभाग

रत्नागिरी
वाकवली
आवाशी
दापोली
शिरगांव
भाटचे
झाडगांव
सिंधुदुर्ग
रामेश्वर
फोंडाघाट
मुळदे
निळेली
वेंगुर्ले

Jurisdiction of Dr. Balasaheb Sawant Konkan Krishi Vidyapeeth, Dapoli, Dist. Ratnagiri

North Konkan Coastal Zone

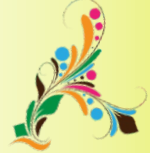
- Palghar
- Thane
- Mumbai
- Bandra
- Raigad
- Panvel
- Karjat
- Roha
- Repoli
- Shriwardhan

South Konkan Coastal Zone

- Ratnagiri
- Dapoli
- Wakawali
- Awashi
- Shirgaon
- Bhatye
- Zadgaon
- Sindhudurg
- Phondaghat
- Rameshwar
- Mulde
- Nileli
- Vengurle

२. शिक्षण व विद्यार्थी कल्याण

२.१ शिक्षण

डॉ. बाळासाहेब सावंत कोकण कृषि विद्यापीठ, दापोली मार्फत उच्च शिक्षणांतर्गत खालील पदवी व पदव्युत्तर अभ्यासक्रम राबविण्यात येतात.

अ) पदवी अभ्यासक्रम

१. बी.एस्सी. (हॉनर्स) (कृषि)	२. बी.एस्सी. (हॉनर्स) (उद्यानविद्या)
३. बी.एस्सी. (हॉनर्स) (वनशास्त्र)	४. बी.एफ्.एस्सी.
५. बी.टेक. (कृषि अभियांत्रिकी)	६. बी.टेक. (अन्न तंत्रज्ञान)
७. बी.बी.एम्.	८. बी.एस्सी. (जैवतंत्रज्ञान)

ब) पदव्युत्तर अभ्यासक्रम

१. एम्.एस्सी. (कृषि)	२. एम्.एस्सी. (उद्यानविद्या)
३. एम्.एस्सी. (वनशास्त्र)	४. एम्.एफ्.एस्सी.
५. एम्.टेक. (कृषि अभियांत्रिकी)	६. एम्.एस्सी. (पी.एच.एम)
७. एम्.एस्सी. (जैवतंत्रज्ञान)	८. पीएच्.डी. (कृषि)
९. पीएच्.डी. (कृषि अभियांत्रिकी)	१०. पीएच्.डी. (मत्स्य)

२.१.१ पदवी/पदव्युत्तर अभ्यासक्रम

अहवाल वर्षात विद्यापीठाच्या विविध विद्याशाखांमध्ये पदवी व पदव्युत्तर अभ्यासक्रमासाठी प्रवेश घेतलेल्या व उत्तीर्ण झालेल्या विद्यार्थ्यांचा तपशील पुढीलप्रमाणे आहे.

२.१.१.१ घटक महाविद्यालये

अभ्यासक्रम		कालावधी (वर्षे)	प्रवेश घेतलेले विद्यार्थी २०२०-२१	उत्तीर्ण झालेले विद्यार्थी २०१९-२०
१.	कृषि महाविद्यालय, दापोली			
	बी.एस्सी. (कृषि)	०४	१४५	१४०
	बी.एस्सी. (उद्यानविद्या)	०४	३२	३२
	एम्.एस्सी. (कृषि)	०२	६२	५४
	एम्.एस्सी. (उद्यानविद्या)	०२	०८	२३
	एम्.एस्सी. (जैवतंत्रज्ञान)	०२	०४	०४
	पीएच्.डी. (कृषि)	०३	१६	३०
२.	वनशास्त्र महाविद्यालय, दापोली			
	बी.एस्सी. (वनशास्त्र)	०४	३१	२४
	एम्.एस्सी. (वनशास्त्र)	०२	०७	०१

2. EDUCATION AND STUDENTS WELFARE

2.1 Education

Dr. Balasaheb Sawant Konkan Krishi Vidyapeeth, Dapoli is imparting education to the following under-graduate and post-graduate programmes.

A) Under-graduate Degree programme

1) B.Sc. (Agri.)	2) B.Sc. (Hort.)
3) B.Sc. (For.)	4) B.F.Sc.
5) B.Tech. (Agri.Engg.)	6) B.Tech. (Food Technology)
7) B.B.A.	8) B.Sc. (Bio Technology)

B) Post-graduate Degree programme

1) M.Sc. (Agri.)	2) M.Sc. (Hort.)
3) M.Sc. (For.)	4) M.F.Sc.
5) M.Tech. (Agri.Engg.)	6) M.Sc. (PHM)
7) M.Sc. (Biotech)	8) Ph.D.(Agri.)
9) Ph.D. (Agri.Engg.)	10) Ph.D. (Fisheries)

2.1.1 Under-graduate/Post-graduate degree programme

During the report period, number of students admitted and passed out for various UG and PG programmes are as under.

2.1.1.1 Constituent Colleges

Sr. No.	Degree Programme	Period (Years)	No. of students admitted 2020-21	No. of students passed out 2019-20
1.	College of Agriculture, Dapoli			
	B.Sc.(Agri.)	4	145	140
	B.Sc.(Hort.)	4	32	32
	M.Sc.(Agri.)	2	62	54
	M.Sc.(Hort.)	2	08	23
	M.Sc.(Bio-tech.)	2	04	04
	Ph.D. (Agri.)	3	16	30
2.	College of Forestry, Dapoli			
	B.Sc.(Forestry.)	4	31	24
	M.Sc.(Forestry.)	2	07	01

३.	मत्स्य महाविद्यालय, शिरगांव, ता. जि. रत्नागिरी			
	बी.एफ्.एस्सी.	०४	४३	३८
	एम्.एफ्.एस्सी.	०२	२५	१२
	पीएच्.डी.	०३	०७	०२
४.	कृषि अभियांत्रिकी व तंत्रज्ञान महाविद्यालय, दापोली			
	बी.टेक. (कृषि अभियांत्रिकी)	०४	६१	६०
	एम्.टेक. (कृषि अभियांत्रिकी)	०२	२४	१३
	पीएच्.डी. (कृषि अभियांत्रिकी)	०३	०२	०२
५.	काढणी पश्चात व्यवस्थापन पदव्युत्तर संस्था, रोहा			
	एम्.एस्सी. (काढणीपश्चात व्यवस्थापन)	०२	१३	२०
६.	उद्यानविद्या महाविद्यालय, मुळदे, ता.कुडाळ, जि.सिंधुदुर्ग			
	बी.एस्सी. (उद्यानविद्या)	०४	६२	५५

२.१.१.२ मान्यताप्राप्त खाजगी महाविद्यालये

अ. क्र.	महाविद्यालयाचे नाव	कालावधी (वर्षे)	प्रवेश घेतलेले विद्यार्थी २०२०-२१	उत्तीर्ण झालेले विद्यार्थी २०१९-२०
१.	गोविंदराव निकम कृषि महाविद्यालय, मांडकी-पालवण, चिपळूण, जि. रत्नागिरी	४	१८०	१३१
२.	बुधाजीराव मुळीक कृषि अभियांत्रिकी महाविद्यालय, मांडकी-पालवण, चिपळूण, जि. रत्नागिरी	४	३८	५१
३.	कृषि महाविद्यालय, सरळगांव, जि. ठाणे	४	११६	१३३
४.	छत्रपती शिवाजी कृषि महाविद्यालय, किल्लोस, जि.सिंधुदुर्ग	४	९०	९०
५.	शरदचंद्रजी पवार उद्यानविद्या महाविद्यालय, खरवते-दहिवली, चिपळूण, जि. रत्नागिरी	४	८०	८४
६.	शरदचंद्रजी पवार अन्नतंत्र महाविद्यालय, खरवते-दहिवली, चिपळूण, जि. रत्नागिरी	४	४८	९०
७.	श्री. एस. एस. पाटील कृषि पणन व व्यवसाय व्यवस्थापन महाविद्यालय, पनवेल, जि. रायगड	४	--	०६
८.	शरदचंद्रजी पवार कृषि महाविद्यालय, खरवते-दहिवली, चिपळूण, जि. रत्नागिरी	४	१८०	१३७
९.	अन्नतंत्रज्ञान महाविद्यालय, सरळगांव, जि. ठाणे	४	२९	७३
१०.	कृषि व्यवसाय व्यवस्थापन महाविद्यालय, किल्लोस, सिंधुदुर्ग	४	--	३४
११.	कृषि महाविद्यालय, सांगुळवाडी, जि. सिंधुदुर्ग	४	११९	१२८

3. College of Fisheries, Ratnagiri				
	B.F.Sc.(Fish.)	4	43	38
	M.F.Sc.(Fish.)	2	25	12
	Ph.D.(Fish)	3	07	02
4. College of Agriculture Engg. & Tech. , Dapoli				
	B.Tech. (Agri. Engg.)	4	61	60
	M.Tech. (Agri. Engg.)	2	24	13
	Ph.D. (Agri. Engg.)	3	02	02
5. P.G. Institute for Post Harvest Management, Roha				
	M.Sc.(PHM)	2	13	20
6. College of Horticulture, Mulde, Dist. Sindhudurg				
	B.Sc.(Hort.)	4	62	55

2.1.1.2 Recognised private Colleges

Sr. No.	Degree Programme	Period (Years)	No. of students admitted 2020-21	No. of students passed out 2019-20
1.	Govindraoji Nikam College of Agriculture, Mandki Palvan, Chiplun, Dist. Ratnagiri	4	180	131
2.	Budhajirao Mulik College of Agril Engg. & Tech., Mandki, Dist. Ratnagiri	4	38	51
3.	College of Agriculture, Saralgaon, Tal. Murbad, Dist. Thane	4	116	133
4.	Chatrapati Shivaji College of Agriculture, Kirlos, Dist. Sindhudurg	4	90	90
5.	Sharadchandraji Pawar College of Horticulture, Kharavate-Dahiwali, Tal. Chiplun, Dist. Ratnagiri	4	80	84
6.	Sharadchandraji Pawar College of Food Technology, Kharavate-Dahiwali, Tal. Chiplun, Dist. Ratnagiri	4	48	90
7.	Shri S.S. Patil, College of Agril. Marketing and Business Management, Rasayani, Panvel, Dist. Raigad	4	--	06
8.	Sharadchandraji Pawar College of Agriculture, Kharavate-Dahiwali, Tal. Chiplun, Dist. Ratnagiri	4	180	137
9.	College of Food Technology, Saralgaon, Dist. Thane	4	29	73
10.	College of Agril. Marketing and Business Management, Kirlos, Dist. Sindhudurg	4	--	34
11.	College of Agriculture, Sangulwadi, Dist. Sindhudurg	4	119	128

अ. क्र.	महाविद्यालयाचे नाव	कालावधी (वर्षे)	प्रवेश घेतलेले विद्यार्थी २०२०-२१	उत्तीर्ण झालेले विद्यार्थी २०१९-२०
१२.	कै. राजाराम मराठे कृषि महाविद्यालय, फोंडाघाट, सिंधुदुर्ग	४	१२०	११०
१३.	शरदचंद्रजी पवार जैवतंत्रज्ञान महाविद्यालय, खरवते दहिवली, ता. चिपळूण	४	२२	३८
१४.	कृषि महाविद्यालय, आचळोली, ता. महाड, जि. रायगड	४	६०	६६
१५.	कृषि जैवतंत्रज्ञान महाविद्यालय, आचळोली, ता. महाड, जि. रायगड	४	३३	३८
१६.	कृषि जैवतंत्रज्ञान महाविद्यालय, सरळगांव, जि. ठाणे	४	३६	३१
१७.	कृषि जैवतंत्रज्ञान महाविद्यालय, सांगुळवाडी, जि. सिंधुदुर्ग	४	३०	३८
१८.	अन्नतंत्रज्ञान महाविद्यालय, सांगुळवाडी, जि. सिंधुदुर्ग	४	१८	३९
१९.	कृषि अन्नतंत्रज्ञान महाविद्यालय, आचळोली, ता. महाड, जि. रायगड	४	०७	२९
२०.	कृषि अभियांत्रिकी व तंत्रज्ञान महाविद्यालय, सांगुळवाडी, जि. सिंधुदुर्ग	४	२६	२८
२१.	उद्यानविद्या महाविद्यालय, सांगुळवाडी, जि. सिंधुदुर्ग	४	३९	३६
२२.	कृषि अभियांत्रिकी व तंत्रज्ञान महाविद्यालय, सरळगांव, जि. ठाणे	४	१०	२६
२३.	उद्यानविद्या महाविद्यालय, सरळगांव, जि. ठाणे	४	३२	३८

२.१.२ निम्नस्तर कृषि शिक्षण

डॉ. बाळासाहेब सावंत कोकण कृषि विद्यापीठ, दापोली मार्फत निम्नस्तर कृषि शिक्षणांतर्गत खालील अभ्यासक्रम राबविण्यात येतात.

१. कृषि तंत्र पदविका अभ्यासक्रम (दोन वर्षे कालावधी)
२. कृषि तंत्रज्ञान पदविका अभ्यासक्रम (Diploma in Agriculture Technology) (तीन वर्षे कालावधी)
३. मत्स्य अभियांत्रिकी पदविका अभ्यासक्रम (तीन वर्षे कालावधी)
४. बागकाम तंत्रज्ञान प्रमाणपत्र अभ्यासक्रम (एक वर्षे कालावधी)

शासनाने शैक्षणिक वर्ष २०१३-१४ पासून विनाअनुदानित तत्त्वावर सुरु असलेल्या कृषि तंत्र विद्यालयातील दोन वर्षे मुदतीच्या कृषि तंत्र पदविका अभ्यासक्रमाचे रूपांतर तीन वर्षे मुदतीच्या कृषि तंत्रज्ञान पदविका अभ्यासक्रमामध्ये केले आहे. त्यानुसार या विद्यापीठांतर्गत ३४ विनाअनुदानित कृषि तंत्र निकेतनामार्फत तीन वर्षे मुदतीचा अभ्यासक्रम राबविण्यात येतो.

तसेच विद्यापीठाच्या दोन घटक, दोन संलग्न कृषि तंत्र विद्यालय व दोन खाजगी विद्यालयांमध्ये दोन वर्षे मुदतीचा कृषि तंत्र पदविका अभ्यासक्रम राबविण्यात येतो.

12.	Late. Rajaram Marathe College of Agriculture, Phondaghat, Dist. Sindhudurg	4	120	110
13.	Sharadchandraji Pawar College of Agril. Biotechnology, Kharavate-Dahiwali, Tal. Chiplun, Dist. Ratnagiri	4	22	38
14.	College of Agriculture, Achloli, Mahad, Dist. Raigad	4	60	66
15.	College of Agri. Bio-technology, Achloli, Mahad, Dist. Raigad	4	33	38
16.	College of Bio-technology, Saralgaon, Dist. Raigad	4	36	31
17.	College of Bio-technology, Sangulwaldi, Dist. Sindhudurg	4	30	38
18.	College of Food-technology, Sangulwaldi, Dist. Sindhudurg	4	18	39
19.	College of Agri. Food-technology, Achloli, Mahad, Dist. Raigad	4	07	29
20.	College of Agricultural Engineering & Technology, Sangulwaldi, Dist. Sindhudurg	4	26	28
21.	College of Horticulture, Sangulwaldi, Dist. Sindhudurg	4	39	36
22.	College of Agriculture Engineering & Technology, Saralgaon, Dist. Raigad	4	10	26
23.	College of Horticulture, Saralgaon, Dist. Raigad	4	32	38

2.1.2 Lower Agriculture Education

University imparts Lower Agricultural Education Programme through following Diploma and Certificate course.

- 1) Diploma in Agriculture Technique (Two Years)
- 2) Diploma in Agriculture Technology (Agriculture Polytechnic-Three Years)
- 3) Diploma in Fisheries Engineering (Three Years)
- 4) Gardening Technique Certificate Course (One Year)

Government has upgraded two year diploma in Agriculture Technique run by private non-grant school into the three year diploma in Agriculture Technology. In the report year the three year diploma in Agriculture Technology has been carried out in the 34 non-grant private schools.

And the two year diploma in Agriculture Technique has been run by the two constituted, two affiliated schools and two private Schools.

अहवाल वर्षात निम्नस्तर कृषि शिक्षणांतर्गत 'मत्स्य अभियांत्रिकी पदविका प्रमाणपत्र अभ्यासक्रम' शिरगांव येथे व 'बागकाम तंत्रज्ञान प्रमाणपत्र अभ्यासक्रम' दापोली आणि पालघर येथे राबविण्यात आले.

अहवाल काळात या अभ्यासक्रमासाठी प्रवेश देण्यात आलेल्या व उत्तीर्ण झालेल्या विद्यार्थ्यांची संख्या खालील प्रमाणे आहे.

२.१.२.१ कृषि तंत्र पदविका

अ.क्र.	कृषि तंत्र विद्यालयाचे नांव	प्रथम वर्ष प्रवेशित विद्यार्थी (२०२०-२१)	द्वितीय वर्ष प्रवेशित विद्यार्थी (२०२०-२१)	द्वितीय वर्ष उत्तीर्ण विद्यार्थी (२०१९-२०)
१	२	३	४	५
अ)	घटक कृषि तंत्र विद्यालये			
१	कृषि तंत्र विद्यालय, लांजा, जि. रत्नागिरी	१३	१५	३३
२	कृषि तंत्र विद्यालय, रोहा, जि. रायगड	२३	२९	१९
ब)	संलग्न कृषि तंत्र विद्यालये			
१	कृषि तंत्र विद्यालय, कोसबाड हिल, ता. डहाणू, जि. पालघर	३८	४३	२३
२	म.गां.आ.ज.वि.,कोसबाड हिल, ता. डहाणू, जि. पालघर	४८	४४	१८
क)	खाजगी विद्यालये			
१	कृषि तंत्र निकेतन, खानिवली, ता. भिवंडी, जि. ठाणे	६०	४६	--
२	केशवसृष्टी कृषि तंत्र निकेतन, उत्तन-भाईदर, जि. ठाणे	६०	४१	--
३	कृषि तंत्र निकेतन, सरळगांव, ता. मुरबाड, जि. ठाणे	५८	३६	--
४	श्री. तिसाई कृषि तंत्र निकेतन, लेनाड, ता. शहापूर, जि. ठाणे	५७	२९	--
५	मंदार कृषि तंत्र निकेतन, कोळींब, ता. कल्याण, जि. ठाणे	५९	४५	--
६	कृषि तंत्र निकेतन, विरेवाडी, ता. डहाणू, जि. पालघर	६०	२९	--
७	कृषि तंत्र निकेतन, आसनगांव, ता. डहाणू, जि. पालघर	६०	४९	--

During the period, Diploma in Fisheries Engineering and Certificate course in Gardening Technique has been carried out at College of Fisheries, Ratnagiri and at Dapoli and Palghar respectively.

Students admitted and passed out for above mentioned programme during the report period is as under.

2.1.2.1 Diploma in Agriculture Technique (Agri)

Sr. No.	Name of School	First Year Admitted Students (2020-21)	Second year Admitted Students (2020-21)	Second year Student Passed in the year (2019-20)
1	2	3	4	5
A)	Constituents Schools			
1.	Agril. Tech. School, Lanja, Dist. Ratnagiri	13	15	33
2.	Agril. Tech. School, Roha, Dist. Raigad	23	29	19
B)	Affiliated Schools			
1.	Agril. Tech. School, Kosbad Hill, Tal. Dahanu, Dist. Palghar	38	43	23
2.	Mahatma Gandhi Adivasi Janata Vidyalay, Kosabad Hill, Tal. Dahanu, Dist. Palghar	48	44	18
C)	Private Schools			
1.	Agriculture Polytechnic, Khanivali, Tal. Bhivandi, Dist. Thane.	60	46	-
2.	Keshav Srushti Agriculture Polytechnic, Bhaindar, Dist. Thane	60	41	-
3.	Agriculture Polytechnic, Saralgaon, Tal. Murbad, Dist. Thane	58	36	-
4.	Shri Tisai Agriculture Polytechnic. School, Lenad, Tal. Shahapur, Dist. Thane	57	29	-
5.	Mandar Agriculture Polytechnic, Kolimb, Tal. Kalyan, Dist. Thane	59	45	-
6.	Agriculture Polytechnic, Wirewadi, Tal. Dahanu, Dist. Palghar	60	29	-
7.	Agriculture Polytechnic, Asangaon, Tal. Dahanu, Dist. Palghar	60	49	-

अ. क्र.	कृषि तंत्र विद्यालयाचे नांव	प्रथम वर्ष प्रवेशित विद्यार्थी (२०२०-२१)	द्वितीय वर्ष प्रवेशित विद्यार्थी (२०२०-२१)	द्वितीय वर्ष उत्तीर्ण विद्यार्थी (२०१९-२०)
८	कृषि तंत्र निकेतन, सांगुली, ता. पनवेल, जि. रायगड	-	-	-
९	मोतीराम जगताप कृषि तंत्र निकेतन, कोकरे, ता. महाड, जि. रायगड	-	२	-
१०	प्रा.चं. रं. म्हसे कृषि तंत्र निकेतन, वारे, ता. कर्जत, जि. रायगड	५९	१७	-
११	कृषि तंत्र निकेतन, नांदगांव खुर्द, ता. महाड, जि. रायगड	२८	६	-
१२	कृषि तंत्र निकेतन, गालसुरे, ता. श्रीवर्धन, जि. रायगड	६०	१९	-
१३	कृषि तंत्र निकेतन, खवटी, ता. खेड, जि. रत्नागिरी	४६	८	-
१४	कृषि तंत्र निकेतन सुकीवली, ता. खेड, जि. रत्नागिरी	१४	५	४
१५	प्रा. मधु दंडवते कृषि तंत्र निकेतन, देवरूख (मातृमंदिर), ता. संगमेश्वर, जि. रत्नागिरी	५५	१८	-
१६	शरद केळकर कृषि तंत्र निकेतन, मांडकी-पालवण, ता. चिपळूण, जि. रत्नागिरी	-	-	-
१७	कृषि तंत्र विद्यालय, सावर्डे	-	-	१३
१८	द. ग. तटकरे कृषि तंत्र निकेतन, खरवते-दहिवली, ता. चिपळूण, जि. रत्नागिरी	१५	९	-
१९	कृषि तंत्र निकेतन, सांगुळवाडी, ता. वैभववाडी, जि. सिंधुदुर्ग	३४	१५	-
२०	श्रीमती सुमती मराठे कृषि तंत्र निकेतन, फोंडाघाट, ता. कणकवली, जि. सिंधुदुर्ग	५२	३२	२८
२१	कृषि तंत्र निकेतन, वळीवंडे, ता. देवगड, जि. सिंधुदुर्ग	६०	४०	३०

Sr. No.	Name of School	First Year Admitted Students (2020-21)	Second year Admitted Students (2020-21)	Second year Student Passed in the year (2019-20)
8.	Agril. Polytechnic, Sangurli, Tal.Panvel, Dist.Raigad	-	-	-
9.	Motiram Jagtap Agriculture Polytechnic, Kokare, Tal. Mahad, Dist. Raigad	-	2	-
10.	Prof. C.R.Mhaske Agriculture Polytechnic, Ware,Tal. Karjat, Dist. Raigad	59	17	-
11.	Agriculture Polytechnic, Nandgaon Khurd, Tal. Mahad, Dist. Raigad	28	6	-
12.	Raigad Agriculture Polytechnic, Galsure, Tal. Shriwardhan, Dist. Raigad	60	19	-
13.	Agriculture Polytechnic, Khawati, Tal. Khed, Dist. Ratnagiri	46	8	-
14.	Agriculture Polytechnic, Sukiwali, Tal. Khed, Dist. Ratnagiri	14	5	4
15.	Agriculture Polytechnic, Deorukh (Matrumandir), Tal. Sangmeshwar, Dist. Ratnagiri	55	18	-
16.	Sharad Kelkar Agriculture Polytechnic, Mandki-Palwan, Tal. Chiplun, Dist. Ratnagiri	-	-	-
17.	Agril. Tech. School, Sawarde	-	-	13
18.	D. G. Tatkare Agriculture Polytechnic, Kharawate-Dahiwali, Tal. Chiplun, Dist. Ratnagiri	15	9	-
19.	Agriculture Polytechnic, Sangulwadi, Tal. Vaibhavwadi, Dist. Sindhudurg	34	15	-
20.	Smt. Sumati Marathe Agriculture Polytechnic, Phondaghat, Tal. Kankawali, Dist. Sindhudurg	52	32	28
21.	Agriculture Polytechnic, Waliwande, Tal. Deogad, Dist. Sindhudurg	60	40	30

अ. क्र.	कृषि तंत्र विद्यालयाचे नांव	प्रथम वर्ष प्रवेशित विद्यार्थी (२०२०-२१)	द्वितीय वर्ष प्रवेशित विद्यार्थी (२०२०-२१)	द्वितीय वर्ष उत्तीर्ण विद्यार्थी (२०१९-२०)
२२	कै. काकासाहेब तावडे कृषि तंत्र निकेतन, वडाचापाट, ता. मालवण, जि. सिंधुदुर्ग	-	१०	७
२३	कृषि तंत्र निकेतन, डिगस, ता. कुडाळ, जि. सिंधुदुर्ग	-	-	४
२४	कृषि तंत्र निकेतन, माडखोल, ता. सावंतवाडी, जि. सिंधुदुर्ग	१४	२२	-
२५	कृषि तंत्र निकेतन, पाडलोस, ता. सावंतवाडी, जि. सिंधुदुर्ग	१८	२४	२०
२६	कृषि तंत्र निकेतन, हरकुळ बुद्रुक, ता. सावंतवाडी, जि. सिंधुदुर्ग	३२	१९	२६

२.१.२.२ कृषि तंत्रज्ञान पदविका (Agriculture Polytechnic)

अ. क्र.	कृषि तंत्र निकेतनाचे नाव	प्रवेशित विद्यार्थी (२०२०-२१)			उत्तीर्ण झालेले विद्यार्थी (२०१९-२०)		
		प्रथम वर्ष प्रवेशित विद्यार्थी	द्वितीय वर्ष प्रवेशित विद्यार्थी	तृतीय वर्ष प्रवेशित विद्यार्थी	प्रथम वर्ष उत्तीर्ण विद्यार्थी	द्वितीय वर्ष उत्तीर्ण विद्यार्थी	तृतीय वर्ष उत्तीर्ण विद्यार्थी
विनाअनुदानित कृषि तंत्र निकेतन							
ठाणे जिल्हा							
१	कृषि तंत्र निकेतन, खानिवली, ता. भिवंडी, जि. ठाणे	--	--	३३	२३	४८	२३
२	केशवसृष्टी कृषि तंत्र निकेतन, उत्तन-भाईदर, जि. ठाणे	--	--	५३	३२	४४	४१
३	कृषि तंत्र निकेतन, सरळगांव, ता. मुरबाड, जि. ठाणे	--	--	३९	२६	४०	३९
४	श्री तिसाई कृषि तंत्र निकेतन, लेनाड, ता. शहापूर, जि. ठाणे	--	--	२०	०६	२०	२६
५	मंदार कृषि तंत्र निकेतन, कोळींब, ता. कल्याण, जि. ठाणे	--	--	४०	१४	४०	३९
पालघर जिल्हा							
६	कृषि तंत्र निकेतन, विरेवाडी, ता.डहाणू, जि. पालघर	--	--	२९	१५	३९	४६
७	कृषि तंत्र निकेतन, आसनगांव, ता.डहाणू, जि. पालघर	--	--	३७	१०८	२५	२५

Sr. No.	Name of School	First Year Admitted Students (2020-21)	Second year Admitted Students (2020-21)	Second year Student Passed in the year (2019-20)
22.	Late Tatyasaheb Tawade Agriculture Polytechnic, Wadachapat, Tal. Malwan, Dist. Sindhudurg	-	10	7
23.	Agriculture Polytechnic, Digas, Tal. Kudal, Dist. Sindhudurg	-	-	4
24.	Agriculture Polytechnic, Madkhol, Tal. Sawantwadi, Dist. Sindhudurg	14	22	-
25.	Agriculture Polytechnic, Padlos, Tal. Sawantwadi, Dist. Sindhudurg	18	24	20
26.	Agriculture Polytechnic, Harkul budruk, Tal. Kankawali, Dist. Sindhudurg	32	19	26

2.1.2.2 Diploma in Agriculture Technology (Agriculture Polytechnic)

Sr. No.	Name of School	Admitted Students (2020-21)			Passed out Student Academic Year (2019-20)		
		First Year	Second year	Third year	First Year	Second year	Third year
C) Recognized Private Schools							
Thane District							
1	Agriculture Polytechnic, Khanivali, Tal. Bhivandi, Dist. Thane.	-	-	33	23	48	23
2	Keshav Srushti Agriculture Polytechnic, Bhaindar, Dist. Thane	--	-	53	32	44	41
3	Agriculture Polytechnic, Saralgaon, Tal. Murbad, Dist. Thane	--	-	39	26	40	39
4	Shri Tisai Agriculture Polytechnic. School, Lenad, Tal. Shahapur, Dist. Thane	--	-	20	6	20	26
5	Mandar Agriculture Polytechnic, Kolimb, Tal. Kalyan, Dist. Thane	--	-	40	14	40	39
Palghar District							
6	Agriculture Polytechnic, Wirewadi, Tal. Dahanu, Dist. Palghar	-	-	29	15	39	46
7	Agriculture Polytechnic, Asangaon, Tal. Dahanu, Dist. Palghar	-	-	37	10	25	25

२.१.२.२ कृषि तंत्रज्ञान पदविका (Agriculture Polytechnic)

अ. क्र.	कृषि तंत्र निकेतनाचे नाव	प्रवेशित विद्यार्थी (२०२०-२१)			उत्तीर्ण झालेले विद्यार्थी (२०१९-२०)		
		प्रथम वर्ष प्रवेशित विद्यार्थी	द्वितीय वर्ष प्रवेशित विद्यार्थी	तृतीय वर्ष प्रवेशित विद्यार्थी	प्रथम वर्ष उत्तीर्ण विद्यार्थी	द्वितीय वर्ष उत्तीर्ण विद्यार्थी	तृतीय वर्ष उत्तीर्ण विद्यार्थी
रायगड जिल्हा							
८	कृषि तंत्र निकेतन, सांगुर्ली, ता. पनवेल, जि. रायगड	-	-	-	-	-	-
९	मोतीराम जगताप कृषि तंत्र निकेतन, कोकरे, ता. महाड, जि. रायगड	--	--	०३	--	०७	०९
१०	प्रा.चं. रं. म्हसे कृषि तंत्र निकेतन, वारे, ता. कर्जत, जि. रायगड	--	--	१३	०५	१३	१८
११	कृषि तंत्र निकेतन, नांदगांव खुर्द, ता. महाड, जि. रायगड	--	--	०५	--	०८	०८
१२	कृषि तंत्र निकेतन, गालसुरे, ता. श्रीवर्धन, जि. रायगड	--	०३	०८	०९	०९	११
रत्नागिरी जिल्हा							
१३	कृषि तंत्र निकेतन, खवटी, ता. खेड, जि. रत्नागिरी	-	-	०४	-	०५	०१
१४	मोतीराम कृषि तंत्र निकेतन सुकीवली, ता. खेड, जि. रत्नागिरी	--	--	--	--	--	०१
१५	प्रा.मधु दंडवते कृषि तंत्र निकेतन, देवरुख (मातृमंदिर), ता.संगमेश्वर, जि.रत्नागिरी	--	--	०४	--	०४	२५
१६	शरद केळकर कृषि तंत्र निकेतन, मांडकी-पालवण, ता.चिपळूण, जि.रत्नागिरी	-	-	--	-	--	०२
१७	द. ग. तटकरे कृषि तंत्र निकेतन, खरवते-दहिवली, ता.चिपळूण, जि.रत्नागिरी	-	-	-	-	-	१२
१८	ए. बी. कृषि तंत्र निकेतन, शिरगांव, ता. मंडणगड, जि. रत्नागिरी	--	--	--	--	--	--
सिंधुदुर्ग जिल्हा							
१९	कृषि तंत्र निकेतन, सांगुळवाडी, ता. वैभववाडी, जि. सिंधुदुर्ग	-	०१	१६	०२	२६	२६
२०	श्रीमती सुमती मराठे कृषि तंत्र निकेतन, फोंडाघाट, ता. कणकवली, जि. सिंधुदुर्ग	-	--	--	--	०१	३०
२१	कृषि तंत्र निकेतन, वळीवंडे, ता. देवगड, जि. सिंधुदुर्ग	-	--	--	०१	०१	१६
२२	कै.काकासाहेब तावडे कृषि तंत्र निकेतन, वडाचापाट, ता. मालवण, जि. सिंधुदुर्ग	-	--	--	--	--	०४
२३	कृषि तंत्र निकेतन, डिगस, ता. कुडाळ, जि. सिंधुदुर्ग	-	--	--	--	०१	१३

2.1.2.2 Diploma in Agriculture Technology (Agriculture Polytechnic)

Sr. No.	Name of School	Admitted Students (2020-21)			Passed out Student Academic Year (2019-20)		
		First Year	Second year	Third year	First Year	Second year	Third year
Raigad District							
8	Agril. Polytechnic, Sangurli, Tal. Panvel, Dist. Raigad	-	-	-	-	-	-
9	Motiram Jagtap Agriculture Polytechnic, Kokare, Tal. Mahad, Dist. Raigad	-	-	3	-	7	9
10	Prof. C.R. Mhaske Agriculture Polytechnic, Ware, Tal. Karjat, Dist. Raigad	-	-	13	5	13	18
11	Agriculture Polytechnic, Nandgaon Khurd, Tal. Mahad, Dist. Raigad	-	-	5	-	8	8
12	Raigad Agriculture Polytechnic, Galsure, Tal. Shriwardhan, Dist. Raigad	-	3	8	9	9	11
Ratnagiri District							
13	Agriculture Polytechnic, Khawati, Tal. Khed, Dist. Ratnagiri	-	-	4	-	5	1
14	Agriculture Polytechnic, Sukiwali, Tal. Khed, Dist. Ratnagiri	-	-	-	-	-	1
15	Agriculture Polytechnic, Deorukh (Matrumandir), Tal. Sangmeshwar, Dist. Ratnagiri	-	-	4	-	4	25
16	Sharad Kelkar Agriculture Polytechnic, Mandki-Palwan, Tal. Chiplun, Dist. Ratnagiri	-	-	-	-	-	2
17	D. G. Tatkare Agriculture Polytechnic, Kharawate-Dahiwali, Tal. Chiplun, Dist. Ratnagiri	-	-	-	-	-	12
18	A.B. Agriculture Polytechnic, Shirgaon, Tal. Mandangad, Dist. Ratnagiri	-	-	-	-	-	-
Sindhudurg District							
19	Agriculture Polytechnic, Sangulwadi, Tal. Vaibhavwadi, Dist. Sindhudurg	-	1	16	2	26	26
20	Smt. Sumati Marathe Agriculture Polytechnic, Phondaghat, Tal. Kankawali, Dist. Sindhudurg	-	-	-	-	1	30
21	Agriculture Polytechnic, Waliwande, Tal. Deogad, Dist. Sindhudurg	-	-	-	1	1	16
22	Late Tatyasaheb Tawade Agriculture Polytechnic, Wadachapat,	-	-	-	-	-	4

अ. क्र.	कृषि तंत्र निकेतनाचे नाव	प्रवेशित विद्यार्थी (२०२०-२१)			उत्तीर्ण झालेले विद्यार्थी (२०१९-२०)		
		प्रथम वर्ष प्रवेशित विद्यार्थी	द्वितीय वर्ष प्रवेशित विद्यार्थी	तृतीय वर्ष प्रवेशित विद्यार्थी	प्रथम वर्ष उत्तीर्ण विद्यार्थी	द्वितीय वर्ष उत्तीर्ण विद्यार्थी	तृतीय वर्ष उत्तीर्ण विद्यार्थी
सिंधुदुर्ग जिल्हा							
२४	कृषि तंत्र निकेतन, माडखोल, ता. सावंतवाडी, जि. सिंधुदुर्ग	--	--	१२	०५	१७	१४
२५	कृषि तंत्र निकेतन, पाडलोस, ता. सावंतवाडी, जि. सिंधुदुर्ग	--	--	--	--	०१	२०
२६	कृषि तंत्र निकेतन, हरकुळ बुद्रुक, ता. सावंतवाडी, जि. सिंधुदुर्ग	--	--	--	--	०१	११

२.१.२.३ मत्स्य अभियांत्रिकी पदविका अभ्यासक्रम

अ. क्र.	अभ्यासक्रम	प्रथम वर्ष प्रवेशित विद्यार्थी (२०२०-२१)	द्वितीय वर्ष प्रवेशित विद्यार्थी (२०२०-२१)	तृतीय वर्ष प्रवेशित विद्यार्थी (२०२०-२१)	उत्तीर्ण विद्यार्थी (२०१९-२०)
१	मत्स्य अभियांत्रिकी पदविका अभ्यासक्रम, शिरगांव, रत्नागिरी	३०	२८	२५	२०

२.१.२.४ बागकाम तंत्रज्ञान प्रमाणपत्र अभ्यासक्रम

अ. क्र.	अभ्यासक्रम	प्रवेशित विद्यार्थी (२०२०-२१)	उत्तीर्ण विद्यार्थी (२०१९-२०)
१	बागकाम तंत्रज्ञान प्रमाणपत्र अभ्यासक्रम केंद्र, दापोली, ता. दापोली, जि. रत्नागिरी (घटक)	२२	१६
२	बागकाम तंत्रज्ञान प्रमाणपत्र अभ्यासक्रम केंद्र, पालघर, जि. पालघर (घटक)	१३	०६
३	बागकाम तंत्रज्ञान प्रमाणपत्र अभ्यासक्रम केंद्र, प्रादेशिक फळ संशोधन केंद्र, वेंगुर्ला, जि. सिंधुदुर्ग (घटक)	--	०३

Sr. No.	Name of School	Admitted Students (2020-21)			Passed out Student Academic Year (2019-20)		
		First Year	Second year	Third year	First Year	Second year	Third year
Sindhudurg District							
24	Agriculture Polytechnic, Madkhol, Tal. Sawantwadi, Dist. Sindhudurg	-	-	12	5	17	14
25	Agriculture Polytechnic, Padlos, Tal. Sawantwadi, Dist. Sindhudurg	-	-	-	-	1	20
26	Agriculture Polytechnic, Harkul budruk, Tal. Kankawali, Dist. Sindhudurg	-	-	-	-	1	11

2.1.2.3 Diploma in Fisheries Engineering

Sr. No.	Name of School	First Year Admitted Students (2020-21)	Second year Admitted Students (2020-21)	Third year Admitted Students (2020-21)	Third Year Passed out Students (2019-20)
1	Diploma in Fisheries Engineering, Shirgaon, Dist Ratnagiri	30	28	25	20

2.1.2.4 Gardening Technique Certificate Course

Sr. No.	Gardening Technique Certificate course	Admitted Students (2020-21)	Passed out Students in the year (2019-20)
1	Center Name Gardening Technique Certificate Course, Dapoli (Constituent)	22	16
2	Gardening Technique Certificate Course, Palghar, Dist. Palghar (Constituent)	13	06
3	Gardening Technique Certificate Course, Vengurla, Dist Sindhudurg (Constituent)	--	03

२.१.२.५ सामंजस्य करार

कृषि विस्तारासाठी महाराष्ट्र राज्य व लगतच्या राज्यातील विविध संस्थांशी सामंजस्य करार केला.

१. विद्यार्थी संशोधन
२. संशोधन कार्यासाठी विद्यार्थ्यांची बदली
३. कौशल्य मार्गदर्शन करून ज्ञान हस्तांतरण

खालीलनुसार डॉ. बाळासाहेब सावंत कोकण कृषि विद्यापीठ आणि संस्था यांच्यात सामंजस्य करार करण्यात आला :

Sr. No.	Institute	Purpose
1	Government of Goa	Agril. Education & Research
2	University of Agril Sciences Dharwad (Karnataka)	Agril. Education & Research
3	Maharana Pratap University of Agil. and Technology, Udaipur	Agril. Education & Research
4	CIRCOT, Mumbai	Agril. Education & Research
5	Central Institute of Fisheries Education (ICAR), Mumbai	Agril. Education & Research
6	National Research Centre for Grapes, Manjari, Pune	Agril. Education & Research
7	National Institute of Abiotic Stress Management, Malegaon, Baramati	Agril. Education & Research
8	ICAR-Directorate of Floricultural Research, Pune	Agril. Education & Research

२.१.२.६ ऑनलाईन उपक्रम

कोविड -१९ प्रादुर्भावामुळे महाविद्यालये बंद होती. परंतु, ऑनलाईन अध्यापन व परिक्षा लर्निंग मॅनेजमेंट सिस्टिम कार्यरत करून घेण्यात येत आहेत. त्यानुसार खालीलप्रमाणे उपक्रम घेण्यात आले आहेत.

१. पदवी, पदव्युत्तर आणि आचार्य पदवी ऑनलाईन व्याख्याने
२. पदवी, पदव्युत्तर व आचार्य पदवी ऑनलाईन परीक्षा घेण्यात आली (मध्यावधी तसेच अंतिम सत्र परिक्षा)
३. पदव्युत्तर विद्यार्थ्यांचे ऑनलाईन सेमिनार.
४. पदव्युत्तर व आचार्य पदवीमधील विद्यार्थ्यांचे ऑनलाईन प्रेझेंटेशन सादरीकरण
५. चतुर्थ वर्षाच्या विद्यार्थ्यांची ऑनलाईन मौखिक परीक्षा (Student READY व ८ वे सत्र)
६. ऑनलाईन अंतिम सत्र मौखिक परिक्षा

2.1.2.5 MoU

MoU was signed with different institutes in Maharashtra State and adjoining state to facilitate.

1. Student Research
2. Student transfer for research activities.
3. Knowledge transfer by providing guidance with expertise

The MoU was signed between DBSKKV and institutes as given below :

Sr. No.	Institute	Purpose
1	Government of Goa	Agril. Education & Research
2	University of Agril Sciences Dharwad (Karnataka)	Agril. Education & Research
3	Maharana Pratap University of Agil. and Technology, Udaipur	Agril. Education & Research
4	CIRCOT, Mumbai	Agril. Education & Research
5	Central Institute of Fisheries Education (ICAR), Mumbai	Agril. Education & Research
6	National Research Centre for Grapes, Manjari, Pune	Agril. Education & Research
7	National Institute of Abiotic Stress Management, Malegaon, Baramati	Agril. Education & Research
8	ICAR-Directorate of Floricultural Research, Pune	Agril. Education & Research

2.1.2.6 Online Activities

In the Covid-19 Pandemic the colleges were closed. However, the online teaching and examinations were come out using Learning Management System. the various activities carried out are listed below :

1. UG, PG and Ph.D. Online Lectures.
2. UG, PG and Ph.D. online exam conducted (midterm as well as semester end)
3. Online seminar of the PG student.
4. Online synopsis presentation of the PG & Ph.D. students.
5. Online viva examination of fourth year students (Student READY/ 8th Semester)
6. Online final thesis viva exams.

२.१ ग्रंथालय

२.२.१ विद्यापीठ ग्रंथालय, दापोली

डॉ. बाळासाहेब सावंत कोकण कृषि विद्यापीठाचे दापोली येथील ग्रंथालय विविध पुस्तके, नियतकालिके, प्रबंध इत्यादी ग्रंथांनी समृद्ध आहे. सन १९६५ साली कृषि महाविद्यालय, दापोलीच्या स्थापनेवेळी हे ग्रंथालय उभारण्यात आले. १८ मे १९७२ रोजी कोकण कृषि विद्यापीठाच्या स्थापनेनंतर हे ग्रंथालय विद्यापीठ व महाविद्यालयांसाठी ग्रंथालय सेवा व सुविधा सक्षमपणे पुरवित आहे. या ग्रंथालयास १ जानेवारी १९८६ पासून 'विद्यापीठ ग्रंथालय' हा दर्जा प्राप्त झाला आहे. या विद्यापीठ ग्रंथालयाची 'ग्रंथालय सल्लागार समिती' विद्यापीठातील संचालकांपैकी एका संचालकांच्या अध्यक्षतेखाली कार्यरत आहे. हे ग्रंथालय दापोली येथील कृषि महाविद्यालय, उद्यानविद्या महाविद्यालय, कृषि अभियांत्रिकी आणि तंत्रज्ञान महाविद्यालय व वनशास्त्र महाविद्यालयातील विद्यार्थी/शिक्षक तसेच विद्यापीठातील अधिकारी/कर्मचारी यांची ग्रंथालयीन गरज पूर्ण करते. या व्यतिरिक्त विद्यापीठाच्या अधिपत्याखालील उद्यानविद्या महाविद्यालय, मुळदे, काढणी पश्चात व्यवस्थापन पदव्युत्तर संस्था, रोहा, मत्स्य महाविद्यालय, रत्नागिरी, इतर संशोधन केंद्रे, कृषि विज्ञान केंद्रे व कृषि तंत्र विद्यालये यांची त्या ठिकाणी स्वतंत्र ग्रंथालये कार्यरत आहेत.

२.२.१.१ पायाभूत सुविधा

विद्यापीठ ग्रंथालयाची उत्कृष्ट अशी २६५२ चौ. मी. क्षेत्रफळ असलेली दोन मजली इमारत विद्यापीठ प्रवेशद्वारासमोर सन ८ जूलै, १९८७ रोजी उभारण्यात आली आहे. ही इमारत आवश्यक सेवा सुविधा आणि भविष्यातील विस्तारीकरण लक्षात घेऊन योग्य नियोजन करून बांधण्यात आली आहे. ग्रंथालय इमारत विद्यापीठातील/महाविद्यालयातील विभाग, वसतिगृहे यापासून पाच मिनिटांच्या अंतरावर आहे. इमारतीमध्ये त्रिस्तरीय टेव पुस्तक कक्ष, तीन वाचन सभागृहे, पुस्तके, नियतकालिके यांचे वेगवेगळे विभाग आहेत. पदव्युत्तर विद्यार्थ्यांसाठी वैशिष्ट्यपूर्ण बैठक रचना, ग्रंथालयाचे कार्यालय व ग्रंथ देवाणघेवाणाची स्वतंत्र व्यवस्था आहे.

अ.क्र.	उपलब्ध साहित्य		एकूण संख्या
१	पुस्तके		५१७३२
२	नियतकालिके	संशोधन/नियतकालिके (Research & Journals)	५६७
		मासिके (Magazines)	८४
		माहिती पत्रिका (Newsletters)	५३
		वार्षिक वृत्तांत/अहवाल (Annual Report)	८७
३	बांधणीबध्द नियतकालिके		६१८६
४	प्रबंध	एम. एस्सी.	३४१७
		पीएच.डी.	२८६
५	वृत्तपत्रे		१२
६	कॉम्पॅक्ट डिस्क		१४८८

2.2 LIBRARY

2.2.1 University Library, Dapoli

The university library located at Dapoli campus is enriched with printed books, periodicals, thesis and literature on Marathi, Hindi and English and electronic resources like CeRA, CABI etc. The existing library of Dr. Balasaheb Sawant Konkan Krishi Vidyapeeth, Dapoli started functioning in the year 1965 i.e. Balasaheb Sawant Konkan Krishi Vidyapeeth, Dapoli from the inception of the College of Agriculture, Dapoli. After the establishment of the University on 18th May, 1972, the college library was catering the needs of both the institutes i.e. College and the University. From 1st January, 1986, it received the status of the University library. The library Advisory Committee is constituted under the chairmanship of Dean and Director of Instruction of the University. The library caters the needs of the College of Agriculture, College of Horticulture, College of Agricultural Engineering and Technology and College of Forestry in Dapoli campus. The College of Horticulture, Mulde, Post Graduate Institute of Post Harvest Management, Roha, College of Fisheries, Ratnagiri other research stations, Krishi Vigyan Kendra's and Agriculture Technology Schools maintain separate libraries at their respective headquarters.

2.2.1.1 Infrastructure

The University library with a carpet area of 2652 square meter is a magnificent two storeyed building, center staged on the hillock facing the entrance gate of the University campus. The building is constructed in the 08 July, 1987 year with the planning for anticipated needs and scope for future expansion. It is approachable within 5 minutes by walk from the hostels as well as offices of all the departments. Inside the building, the library has a big three tier stack room, three reading halls, spacious separate rooms for storing the books, back volumes of journals and volumes received as gratis and newspaper section, reprographic unit, separate reading hall section, cubicle section for P.G. students, acquisition cum office unit circulation section.

2.2.1.2 Literature available in the University

Sr. No.	Particulars	Total	
1	Books	51732	
2	Periodicals	Journals	567
		Magazine	84
		Newsletters	53
		Reports	87
3	Bound volumes of periodicals	6186	
4	Thesis	M.Sc.	3417
		Ph. D.	286
5	Newspapers	12	
6	Compact Disk	1488	

ई-स्रोत

अ.क्र.	नाव	तपशील
१	सेरा (CeRA)	शेती व संबंधित विषयातील २५०० + पूर्ण मजकूर ई-जर्नल्ससाठी उपलब्ध.
२	कृषिकोश (Krishikosh)	ई-प्रबंध : १६३७९९+ ई-जर्नल्स : १७६९२+ ई-जर्नल्स : ८७३+ अहवाल : २२४७ संस्थात्मक प्रकाशने : १४७२
३	इंडिया अॅग्रीस्टॅट (India Agristat)	कृषि उत्पादन, कृषि शिक्षण व तत्सम कृषि विषयक सांख्यिकीय माहिती.
४	वायली ऑनलाईन लायब्ररी Wiley online library	८५ शेती व संलग्न विषयातील संशोधन विषयातील ई - जर्नल्स.
५	आयसीएआर जर्नल्स Indian Agricultural Research Journals (ICAR Journals Under Open Journal system)	एकूण ४०+ई -जर्नल्स आयसीएआर नवी दिल्ली व्दारा प्रकाशित

२.२.१.३ ग्रंथालय सेवा व सुविधा

अ.क्र.	सेवा	अ.क्र.	सुविधा
१	ग्रंथ देव-घेव	१	संगणकीय यंत्रणा (आर्.एफ्.आय्.डी. सिस्टीम)
२	डिजीटल लायब्ररी	२	मुक्त प्रवेशद्वार पध्दत
३	ई-जर्नल्स	३	नियतकालिके विभाग
४	वेब ओपॅक (Web Opac)	४	स्वतंत्र वाचनकक्ष
५	संदर्भ सेवा	५	स्पर्धात्मक परीक्षा पुस्तकांचे स्वतंत्र विभाग
६	छायाप्रत	६	आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल व मागासवर्गीय विद्यार्थ्यांसाठी स्वतंत्र पुस्तक पेढी
७	इंटरनेट/वायफाय	७	संदर्भ विभाग
		८	विद्यार्थ्यांची ग्रंथालयीन उपस्थितीसाठी युजर ट्रॅकिंग सिस्टीम उपयोगात आणली जात आहे.

२.२.१.४ विद्यापीठ ग्रंथालय आधुनिकीकरण

- विद्यापीठ ग्रंथालयामध्ये कोहा आणि स्लीम २१ या स्वयंचलित सॉफ्टवेअरचा वापर करण्यात येतो. ग्रंथालयील संबंधित सर्व कामकाजाचे व्यवसापन हे स्लीम २१ व कोहा या सॉफ्टवेअरद्वारे केले जाते.
- विद्यापीठ ग्रंथालयात रेडिओ फ्रिक्वेन्सी आयडेंटिफिकेशन सिस्टीम (RFID) सुरु केली असून, त्यामुळे विद्यार्थ्यांना स्वतःपुस्तके घेता येता व जमा करता येतात.
- संगणकीकृत वाचक व्यवस्थापन प्रणाली.
- इलेक्ट्रॉनिक रिसोर्सचा वापर करण्याकरिता डिजीटल लायब्ररीमध्ये संगणक उपलब्ध करून देण्यात आले आहेत.
- विद्यापीठ ग्रंथालयातील एकूण ७०० + एम.एस्सी. व पीएच.डी. प्रबंधांचे डिजीटायझेशन करण्यात आले असून ते कृषिकोशवर अपलोड करण्यात आले आहेत.
- विद्यार्थ्यांना ग्रंथालयाच्या आवारामध्ये वाय फाय सुविधा उपलब्ध करून देण्यात आली आहे. तसेच विद्यापीठ ग्रंथालयात इंटरनेट सुविधा उपलब्ध करून देण्यात आली आहे.
- विद्यापीठ ग्रंथालयात विद्यार्थी व ग्रंथसाहित्याचे सुरक्षेसाठी सीसीटीव्ही कॅमेरे बसविण्यात आले आहेत.
- कोहा सॉफ्टवेअरद्वारे ICAR अंतर्गत सर्व भारतीय कृषि विद्यापीठांच्या ग्रंथालयातील पुस्तकांचा डाटा उपलब्ध.

E-RESOURCES

Sr. No.	Name	Contents
1	CeRA (Consotium for E-Resources in Agriculture)	Access for 2500 + Full Text E Journals of Agricultural and Allied subjects. 51324 Full Text E Journals
2	Krishishikosh (Digital Repository of NARES)	E- Thesis : 163799+
		E-Journals : 17692+
		E-Books : 873+
		Reports : 2247+
		Institutional Publications : 1472
3	India Agristat	Statistical information of Agricultural (Crops Land, Production, Marketing and Agricultural Education)
4	Wiley online library	Access for 85 Full Text Agricultural E -Journals published by Wiley India
5	Indian Agricultural Research Journals (ICAR Journals Under Open Journal system)	Access for 40 online journals published by Indian Council of Agricultural Research (ICAR., New Delhi)

2.2.1.3 Services and Facilities

Sr. No.	Services	Facilities
1.	Digital Library	Web OPAC
2.	Bibliography	Open access system
3.	Reference collection	Periodicals section
4.	Books lending	Cubical section reading unit for PG students
5.	Computer / printer / photocopy service	Section for competitive examination books
6.	Book Bank Scheme	Book banks for economically backward class and SC/ST students.
7.	Internet & Wi-Fi	-----
8.	Document delivery service through CeRA	RFID system

2.2.1.4 Modernization of the University Library

- ◆ The University library automated with SLIM 21 software. All the library house operations are managed by the SLIM – 21 and Koha integrated library management software.
- ◆ Installed & implementing Radio Frequency Identification system (RFID) in the library by upgrading available SLIM 21 as well as Koha integrated library management software.
- ◆ Computerised User Tracking System.
- ◆ The facility of online access for e-resources is available for students and staff for the university campus.
- ◆ 850+ Digitized M.Sc. and Ph.D. theses of DBSKKV., Dapoli has been uploaded and accessible through Krishikosh.
- ◆ Wi-fi :- Wi-fi service provided in the library premises.
- ◆ CCTV surveillance.
- ◆ Bibliographical details of holdings of all agricultural universities under NARES through IDEAL is made available.

२.२.१.२ ग्रंथालयातील साहित्य संपदा

२.२.२ कृषि अभियांत्रिकी आणि तंत्रज्ञान महाविद्यालय, दापोली

कृषि अभियांत्रिकी आणि तंत्रज्ञान महाविद्यालय, दापोली येथे सुसज्ज व संगणकीकृत ग्रंथालय आहे. ग्रंथालयाचे संगणीकीकरण झाल्यामुळे CERA व कॅब अॅबस्ट्रॅक्ट हे विद्यार्थ्यांना ग्रंथालयातील संगणकावर वापरता येतात. तसेच ग्रंथालयामध्ये या वर्षी Koha हे सॉफ्टवेअर इन्स्टॉल करण्यात आले आहे. व त्यामध्ये पुस्तकाचे Entry करण्याचे काम चालू आहे. या सॉफ्टवेअर मार्फत विद्यार्थ्यांना पुस्तकाचे नाव किंवा पुस्तकाचा डाटा यापैकी काहीही माहिती असेल तर पुस्तके शोधता येतात. ग्रंथालयामध्ये असणा-या झेरॉक्स मशिनवर ना नफा ना तोटा तत्वावर छायांकित प्रत उपलब्ध करून देण्यात येते. ग्रंथालयामध्ये स्वतंत्र डिजीटल ग्रंथालय कक्ष असून एम.टेक. व पी.एचडी. च्या विद्यार्थ्यांना संशोधनासाठी चार संगणक उपलब्ध आहेत व ग्रंथालय पूर्णपणे वातानुकुलीत करण्यात आले आहे. २०१७-१८ ग्रंथालयात कॅमेरे बसवण्यात आले आहेत. ग्रंथालयात उपलब्ध असलेल्या पुस्तकांची यादी खालील प्रमाणे.

अ.क्र.	सेवा	संख्या	अ.क्र.	सेवा	संख्या
१	एकूण पुस्तके	७८५०	७	बी.आय.एस. कोड	२१४
२	स्पर्धा परीक्षा पुस्तके	३४२	८	तक्ते	२२१
३	शैक्षणिक सिडी	९१	९	बी.टेक थेसीस	४०९
४	शैक्षणिक व्हिडीओ कॅसेट	२२	१०	एम.टेक थेसीस	१२३
५	कॅब अॅबस्ट्रॅक्ट	२८	११	पीएच.डी. थेसीस	१४
६	ट्रान्सफरन्सीज	६६१	१२	भेट स्वरूपात मिळालेली पुस्तके	३९५

२.२.३ वनशास्त्र महाविद्यालय, दापोली

वनशास्त्र महाविद्यालय, दापोली येथील ग्रंथालयात राष्ट्रीय सूचना विज्ञान केंद्र यांनी तयार केलेली अद्ययावत संगणक प्रणाली, ई-ग्रंथालयाचा वापर करण्यात आलेला आहे. ही संगणक प्रणाली सरकारी ग्रंथालयासाठी मोफत पुरविली जाते. ग्रंथालयामध्ये वनशास्त्र विषयाच्या १७८५ पुस्तकांच्या ३६६९ प्रती उपलब्ध आहेत. तसेच विविध ०५ नियतकालिके नियमित येतात. विविध नियतकालिकांच्या जुन्या अंकांचे एकत्रीकरण करण्यात आले आहे. ग्रंथालयामध्ये ८० शैक्षणिक सीडी, कॅबी डाटाबेस तसेच जर्नल ऑफ बॉम्बे नॅचरल हिस्ट्री सोसायटी यांच्या १०० खंडांचा डाटाबेस उपलब्ध आहे. तसेच विद्यार्थ्यांना ग्रंथालयामध्ये झेरॉक्स सुविधा देखील पुरविली जाते.

आर्थिक वर्ष २०२०-२१ मध्ये ग्रंथालयासाठी अनुदान उपलब्ध झाले नाही.

२.२.४ मत्स्य महाविद्यालय, शिरगांव, ता. जि. रत्नागिरी

शैक्षणिक क्षेत्रात महाविद्यालयीन ग्रंथालयाची भूमिका महत्वाची आहे. आधुनिकीकरणाच्या या जगात दिवसेंदिवस नवनवीन तंत्रज्ञानाचे शोध लागत आहेत. ग्रंथालयामधील वाचन व वाचनेतर साहित्याचे स्वरूप बदलत आहे. महाविद्यालयातील ग्रंथालयामधून पुस्तके, नियतकालिके, वार्षिके याचबरोबर सीडी रोम डाटाबेस, ऑनलाईन नियतकालिके, ई-प्रबंध, ई-पुस्तक, मोनोग्राफ या स्वरूपात माहिती विद्यार्थ्यांना व प्राध्यापक वर्गाना उपलब्ध करून देणे गरजेचे आहे.

मत्स्य महाविद्यालयातील पदवी, पदव्युत्तर अभ्यासक्रमाचे विद्यार्थी, प्राध्यापक वर्ग, संशोधक व इतर

2.2.2. College of Agricultural Engineering and Technology, Dapoli

College of Agricultural Engineering and Technology has well established computerize Library. The college library is facilities with latest configuration computers to utilize the electronic information like CeRA, CAB abstracts for improvement of academic and research programs. In year 2020-21 KOHA software has been installed to facilitate the online record keeping, book searching for student and staff.

The existing book collection of CAET Library is shown in the table. A digital copier has been available in the Library to facilitate xerox of the study and reference material for students as well as staff. CAET, Library has developed separate competitive examination cell for the benefit of students who are appearing for different competitive examination. It also purchased close circuit camera during year 2017-18 for security purpose. The available material in the Library is as follows

Sr. No.	Services	Total	Sr. No.	Services	Total
1	Total books	7850	7	BIS code	214
2	Competitive examination books	342	8	Charts	221
3	Educational CDS	91	9	B.Tech thesis	409
4	Video cassette	22	10	M. Tech thesis	123
5	Cab abstracts	28	11	PH.D thesis	14
6	Transparencies	661	12	Gratis	395

2.2.3 College of Forestry, Dapoli

The College library is computerized by implementing e-Granthalaya software developed by NIC and freely available for Government libraries. Library consists 3669 copies of 1785 books on various forestry subjects, currents subscription of 05 periodicals and bound volumes of several journals. Library also holds 80 educational DVDs, CABI database, 100 volume database of journal of Bombay Natural History Society. Reprography facility is made available to students in the library.

In the reporting year 2020-21 the grant was not available for Library.

2.2.4 College of Fisheries, Shirgaon, Ratnagiri

The academic libraries are the head of the academic institutes as it plays an important role in the education process. College library is the nucleus of Institute's academic activities. New technologies are developed day by day in modernisation world. Library is the knowledge hub of this college of Fisheries. It reflects the institutes' commitment to providing the best possible library and information services to its world class community of faculty, students and staff. It is a major resource for facult, research scholar UG/ PG students and has an excellent collection of both printed and electronic material. It offers a range of services including reference and consultation, membership and circulation, document delivery, resource sharing, information alert service, book bank for needy students, and ICT-enabled web-based services. The library is at the heart of the institute's academic, research

तांत्रिक कर्मचारी वर्ग त्यांच्या अध्यापनाच्या कामात संदर्भासाठी ग्रंथालयाचा उपयोग नेहमीच करतात. मत्स्य महाविद्यालयाच्या पदवी व पदव्युत्तर अभ्यासक्रमामध्ये Vth Dean's Committee ने केलेल्या बदलानुसार पुस्तके खरेदी करून तसेच देणगी दाखल मिळालेली पुस्तके, संदर्भ पुस्तके, नियतकालिके, सिडी रोम डाटाबेस, ऑनलाईन जर्नल्स, टेक्स्ट बुक्स विद्यार्थ्यांना व प्राध्यापकांना उपलब्ध करून दिली जातात. याशिवाय विद्यार्थ्यांचा सर्वांगीण विकास, व्यक्तिमत्व विकास व्हावा व विद्यार्थी ज्या वेगवेगळ्या स्पर्धा परिक्षा देतात त्यासाठी व्यक्तिमत्व विकास व स्पर्धात्मक परिक्षांची पुस्तके, सीडी उपलब्ध करून दिल्या जातात. सन २०२०-२१ या आर्थिक वर्षात ग्रंथालयात खालील प्रमाणे वाचन साहित्या उपलब्ध करण्यात आले.

अ.क्र.	उपलब्ध साहित्या	एकूण	सन २०२०-२१ पर्यंत एकूण वाचनसाहित्य
१.	पुस्तके- (देणगी दाखल)	५४ पुस्तके	१०११४
२.	ललित साहित्यावरील	६० पुस्तके	१०१९
३.	प्रबंध व शोधनिबंध (देणगी दाखल)	१६	३१२
४.	वार्षिक अहवाल, विशेष प्रकाशने व इतर प्रकाशित साहित्य (देणगी दाखल)	४०	२५९२

ग्रंथालयातील संदर्भ ग्रंथ, नियतकालिके यांच्या छायांकित प्रती विद्यार्थी व संशोधकांना झेरॉक्स सुविधेमार्फत कमी दरात उपलब्ध करून दिल्या जातात. “डिजिटल लायब्ररी” या संकल्पनेच्या अंतर्गत “भारतीय कृषि अनुसंधान परिषद” नवी दिल्ली यांनी ठरवून दिलेल्या नियम व अटी नुसार ग्रंथालयामध्ये असलेल्या माहिती तंत्रज्ञान कक्षा मध्ये (Information Technology Cell) संगणक व इंटरनेट सुविधा देखील उपलब्ध करून दिली आहे. याशिवाय पुर्वी खरेदी करण्यात आलेली ऑन-लाईन परदेशी नियतकालिके इंटरनेटद्वारा उपलब्ध करून देण्यात आली आहेत. ग्रंथालयातील जुन्या व दुर्मिळ वाचनसाहित्याचे केलेले डिजिटायजेशन सीडी रोम च्या स्वरूपात विद्यार्थ्यांना उपलब्ध करून दिली जाते. रात्र ग्रंथालयाची सुविधा विद्यार्थ्यांना उपलब्ध करून दिली जाते. विद्यार्थी या ग्रंथालयाची जबाबदारी घेऊन रात्र अभ्यासिका चालवितात. ग्रंथालयातील संगणकप्रणाली व्दारे ग्रंथालयाचे कामकाज (पुस्तक देवाण-घेवाण, ग्रंथालयाचे नेहमीची कामे इ.) चालविले जाते.

महाविद्यालयाच्या ग्रंथालयात पदव्युत्तर अभ्यासक्रमाच्या विद्यार्थ्यांचे प्रबंध व शोध निबंध तसेच अध्यापक वर्गाचे संशोधनपर लेख यांचे, आय.सी.ए.आर. ने उपलब्ध करून दिलेल्या ‘उरकुंड’ या अॅन्टी प्लॅगॅरीझम या प्रणालीमधून तपासून दिले जातात.

२.२.५ काढणीपश्चात व्यवस्थापन पदव्युत्तर संस्था, किल्ला-रोहा, जि. रायगड

काढणी पश्चात व्यवस्थापन पदव्युत्तर संस्था किल्ला-रोहा, जिल्हा- रायगड येथे ग्रंथालयामध्ये एकूण १५२८ विविध विषयांची पुस्तके, संदर्भ ग्रंथ व इतर वाचन साहित्य विद्यार्थ्यांसाठी व अध्यापकांसाठी उपलब्ध आहेत. तसेच ५ संगणकही आहेत. सदर नियतकालिकांचा आणि संगणकांचा वापर पदव्युत्तर विद्यार्थ्यांच्या संशोधनासाठी करतात. अहवाल वर्षात निधी प्राप्त न झाल्याने ग्रंथालयासंबंधीत कोणतीही खरेदी करण्यात आली नाही.

and outreach activities The library during the year continued its mission of facilitating the creation of new knowledge through the acquisition, organisation and dissemination of library materials.

College of Fisheries library is having a good number of book collections including text books, reference books, periodicals, CD-ROM database, e-journals etc. Books are procured on the basis of recommendations from the faculty members, the UG/PG students and as per the Vth Dean's committee syllabus. A separate Competitive Examination Cell was established in the library for the benefit of those students who are appearing for various competitive examinations. Now this section is strengthened with recent edition of competitive exam books and personality development books which is very useful for the students who appear for JRF/NET, UPSC, MPSC, GMAT, TOEFL, GRE and other competitive exams. In this year library developed a separate book bank scheme for SC students of this college under the head ICAR. In the financial year 2019-20 the following reading material was procured for library borrowers,

Sr. No.	Reading Material	Total	Till to Year 2020-21 Total Reading Material
1.	Books - Gratis	54 Books	10114
2.	Literature Material - Books(Gratis Copies)	60 Books	1019
3.	Thesis and Dissertation	16	312
4.	Annual Reports, Special Publications and print material etc. (Gratis Copies)	40	2592

A photocopier is available to the library users at nominal charges and one scanner is also available for the use of office works. Night Library facility is also available in library. Information Technology Cell is developed with 05 computers (with internet & Wi-Fi connection) for the purpose to access CeRA and online e-books & e-journals etc. have fully strengthened the existing library as well as established digital library in the college to utilize the electronic information like On-line Foreign Journals, CD- ROM data bases, Educational VCD/ DVDs etc., for improvement of academic and research programmes. The library has maintained a one computer it used as a server for Library Software Management System i.e . KOHA.(as per ICAR guidelines).

One more thing is that a library working as central hub for plagiarism checking of the new M.F.Sc., Ph.D. theses and dissertations and research papers of faculty member through Anti-Plagiarism software-URKUND provide by ICAR, New Delhi.

2.2.5 Post Graduate Institute of Post-Harvest Management, Killa-Roha, Dist. Raigad.

The Library facility is available in the Institute Campus at Killa-Roha, Dist. Raigad. There are 1528 books, reference books and other reading material of various academic subjects kept for students and staff of the Institute. Also there are five computers in the library. In the reporting year, due to nonavailability of funds there was no any purchasing with respect to the library.

२.३ विद्यार्थी कल्याण

अहवालवर्षी कोविड-१९ च्या वाढत्या प्रादुर्भावामुळे आंतरमहाविद्यालयीन तसेच आंतरराज्य क्रीडा, सांस्कृतिक, संशोधन महोत्सव, आपत्ती व्यवस्थापन शिबीर, अखिल भारतीय आंतर कृषि विद्यापीठ क्रीडा तसेच सांस्कृतिक स्पर्धांचे आयोजन होऊ शकले नाही तथापि, राज्यशासनाकडून वेळोवेळी प्राप्त निर्देशाचे पालन करून जे कार्यक्रम आयोजित करण्यात आले आहेत. त्याचा सविस्तर तपशिल खालीलप्रमाणे.

दि. ३ जून २०२० रोजी झालेल्या निसर्ग चक्रीवादळाचा तडाखा संपूर्ण कोकण किनारपट्टीला बसला. या कारणास्तव ग्रामीण भागातील गोरगरीब जनता, शेतकरी वर्ग यांना मदतीचा हात म्हणून मा. कुलगुरु महोदय यांनी संचालक, क्रीडा व सहशैक्षणिक उपक्रम यांना विद्यापीठांतर्गत महाविद्यालये तसेच विद्यापीठ मुख्यालयातील अधिकारी व कर्मचारी वर्गाच्या समित्या गठीत करण्याबाबत आदेशित करून समितीनिहाय दापोली तालुक्यातील मुर्डी, आडे, केळशी व आंजर्ले या भागातील पडलेल्या झाडांची छाटणी तसेच पुनरुज्जीवन करण्याविषयी सूचित केले. त्यानुसार संचालक, क्रीडा व सहशैक्षणिक उपक्रम तथा अध्यक्ष यांच्या मार्गदर्शनाखाली विविध समित्या गठीत करण्यात आल्या. गठीत समितीच्या सर्व सदस्यांनी अथक परिश्रम घेऊन परिस्थिती मूळपदावर आणण्यास हातभार लावला.

२.३.१ राष्ट्रीय सेवा योजना :-

महाराष्ट्र शासनाने या विद्यापीठाला नियमित उपक्रम व विशेष शिबीरे राबविण्याकरीता एकूण १२०० विद्यार्थ्यांची (स्वयंसेवकांची) तुकडी वितरित केली असून त्यापैकी ५०% म्हणजेच ६०० स्वयंसेवक हे विशेष शिबीराकरीता पात्र आहेत. परंतु अहवालवर्षी कोविड-१९ चा वाढता प्रादुर्भाव लक्षात घेता शासनाने टाळेबंदीची घोषणा केल्यामुळे विशेष शिबीरे घेता आली नाहीत. तरीदेखील विद्यार्थी/विद्यार्थिनी रा.से.यो. स्वयंसेवक यांच्यामार्फत कोविड विषयक जनजागृती, मास्क व सॅनिटायझर्स यांचा वापर करणेबाबत मार्गदर्शक सूचना देणे, सामाजिक आंतर बाळगणे, रक्तदान आदि माध्यमांतून ऑनलाईन/ऑफलाईन कार्यक्रम राबविण्यात आले.

२.३.२. उत्कृष्ट स्वयंसेवक पुरस्कार :-

अहवालवर्षी, राष्ट्रीय सेवा योजनेचा २०१९-२० उत्कृष्ट स्वयंसेवक पुरस्कार कृषि महाविद्यालय, दापोली मधील कु. मंदार विजय ठाकूर या विद्यार्थी स्वयंसेवकाला प्राप्त झाला.

कोविड-१९ च्या वाढत्या प्रादुर्भावामुळे शासनाने घोषित केलेल्या टाळेबंदीच्या कालावधीमध्ये या विद्यापीठाच्या स्थानिक रासेयो स्वयंसेवकांनी स्थानिक प्रशासनाला मदतीचा हात म्हणून अन्नधान्य, कडधान्य, कांदे, बटाटा, साखर इत्यादी किराणा मालाचे मोजमाप करून ते पॅक करून दापोली तालुक्यातील विविध गावांमध्ये नेऊन वाटप केले. यामध्ये एकूण ३०० संच (किट्स) तयार करण्यात आले.

तहसिलदार कार्यालय व पोलीस स्टेशन यांना मदत म्हणून उपजिल्हा रुग्णालय दापोली येथे वैद्यकीय प्रमाणपत्र घेण्यासाठी आलेल्या व लॉकडाऊनमुळे अडकलेल्या परप्रातीयांना सामाजिक अंतराचे भान राखण्याबाबत सूचना देण्यात आल्या. यामध्ये या विद्यापीठाचे राष्ट्रीय सेवा योजनेचे स्वयंसेवक सहभागी झाले होते.

दि. ३ जून २०२० रोजी झालेल्या निसर्ग चक्रीवादळाचा तडाखा संपूर्ण कोकण किनारपट्टीला बसल्यामुळे तेथील जनजीवन विस्कळीत झाले. या कारणास्तव स्थानिक प्रशासनाकडून प्राप्त सूचनांनुसार या विद्यापीठाच्या राष्ट्रीय सेवा योजनेच्या स्वयंसेवकांनी दापोली तालुक्यातील विविध १६ आपद्ग्रस्त गावांना भेटी

2.3 Student's Welfare

During the year of report, due to the lockdown announced by the government, the Inter collegiate, Inter university both at State & National level Sports, Cultural activities, Research convention are not organized, Even though, as per the guidelines received from Government of Maharashtra with respect to the Covid-19 online/offline programmes organized are as under -

Due to the attack of 'Nisarg Cyclone' on 3rd June 2020, the huge damage occurred to the fruit crops & houses of the farmers residing in villages which are nearby seashore region. Hence, the Hon. Vice Chancellor ordered the Director, Sports & Co-curricular Activities to prepare the committees of University & College staff members & visit the cyclone affected villages. Accordingly the department wise committees of staff members of University as well as colleges were formed to help the farmers of cyclone affected areas from Dapoli tehsil especially Anjarle, Murdi, Ade, Kelshi villages. Under the guidance of Director, Sports & Co-curricular Activities, those committees visited the concerned villages and helped the villagers in cleaning of their orchards and making the path clear for movement by cutting down the fallen trees on roads, houses, temples etc.

2.3.1 National Service Scheme (NSS) -

Out of the total strength of NSS Volunteers (1200) allocated to this university, 50% of the volunteers (600) are eligible for the special camp activities. But due to the Covid-19 pandemic situation & as the students are absent at their respective head quarters, the special camp activities are not conducted during this year. Even then some awareness programmes related to the Covid-19 like use of masks & sanitizers, social distancing, blood donation etc. were organized by both online/offline modes.

2.3.2 State Level NSS Best volunteer Award

During the year of report, Mr. Mandar Thakur, a student of College of Agriculture, Dapoli has received the state level NSS Best volunteer Award.

As per the discussion with Hon. Vice Chancellor and as per the help demanded by the Tehsil office, Sub district Hospital and Police station, Dapoli, local NSS volunteers from head quarter colleges helped the Tehsil office in counting and packaging of food grains, pulses, onion, potato, sugar etc. which were then supplied to the needy people from various villages during the period of lockdown due to Covid-19. Total 300 kits prepared by our volunteers for distribution.

NSS Volunteers of this university also helped the Police Station, Dapoli and Tehsil office to maintain the social distance amongst the people who need the Physical fitness certificate which was necessary to reach their native places after the period of lockdown due to Covid-19.

As per the demand from Tehsil Office, the NSS volunteers visited different 16 villages from Dapoli and distributed the food grains, pulses and other food items to the Gram

देऊन ग्रामपंचायतींना अन्नधान्य, कडधान्य व इतर किराणामाल वितरित केला. सदर किराणा माल हा शासनाकडून प्राप्त निर्देशानुसार “सामुदायिक स्वयंपाकघर” चालविण्याकरीता वापरण्यात आला. तसेच या स्वयंसेवकांनी याच गावांच्या ग्रामपंचायती व रेशनदुकाने यांना पुनःश्च भेटी देऊन तेथील कुटुंबांची राहण्याची व्यवस्था, केरोसिनची उपलब्धता, साठवणूकीकरीता जागा, अन्नधान्य, कडधान्य यांचा उपलब्ध साठा यांविषयी सविस्तर माहिती गोळा करून ती तहसील कार्यालयाला सादर केली.

दापोली पोलिस ठाणे, दापोली यांच्याकडून झालेल्या मागणीनुसार या विद्यापीठाच्या राष्ट्रीय सेवा योजनेच्या स्वयंसेवकांनी बेडशिट्स, उशी, उशीचे कव्हर, चादर, ब्लॅकेट, टॉवेल व इतर कपडे यांचे पॅकिंग करून ते सेट आपद्ग्रस्त खेड्यांमध्ये वितरणाकरीता तयार केले.

राष्ट्रीय सेवा योजनेअंतर्गत शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर यांच्यामार्फत दि. ११ ते १५ जुलै २०२० या कालावधीत ऑनलाईन पद्धतीने राज्यस्तरीय प्रेरणा शिबीराचे आयोजन करण्यात आले. या विद्यापीठाच्या कै. राजाराम मराठे कृषि महाविद्यालय फोंडाघाट, ता. कणकवली, जि. सिंधुदुर्ग येथील कु. ओंकार खोत आणि कुमारी वैष्णवी साकुंडे हे दोन विद्यार्थी/विद्यार्थिनी यामध्ये सहभागी झाले.

राज्य संपर्क अधिकारी, राष्ट्रीय सेवा योजना, मंत्रालय कक्ष, मुंबई यांच्याकडून प्राप्त सूचनांनुसार तंदुरुस्त भारत चळवळ अंतर्गत विविध उपक्रम राबविण्याबाबत कळविण्यात आले होते. या अनुषंगाने या विद्यापीठांतर्गत विविध महाविद्यालयातील विद्यार्थी स्वयंसेवकांनी योग, प्राणायाम, सायकलींग, धावणे इत्यादी उपक्रम राबविले. तसेच विद्यापीठांतर्गत शरदचंद्ररजी पवार अन्नतंत्रज्ञान महाविद्यालय, खरवते-दहिवली, ता. चिपळूण, जि. रत्नागिरी या महाविद्यालयातील विद्यार्थ्यांनी मनुष्याची रोग प्रतिकारशक्ती वाढविण्याच्या दृष्टीकोनातून उपयुक्त असा आरोग्यवर्धक काढा तयार केला ज्यामध्ये ७० विद्यार्थी १२ अधिकारी/कर्मचारी आणि २ पालक यांनी ऑनलाईन पद्धतीने सहभाग नोंदविला.

युनिक अॅकॅडमी, पुणे यांच्यावतीने विद्यापीठांतर्गत कृषि महाविद्यालय, सांगुळवाडी, ता. वैभववाडी, जि. सिंधुदुर्ग येथील विद्यार्थ्यांना दि. १७ ऑक्टोबर २०२० रोजी श्री. हर्षल लवांग्रे यांनी ऑनलाईन पद्धतीने स्पर्धा परीक्षांबाबत सखोल मार्गदर्शन केले. या वेबिनारमध्ये ८९ विद्यार्थ्यांनी उत्स्फूर्त सहभाग नोंदविला.

युनिक अॅकॅडमी, पुणे यांच्यावतीने कृषि पदवीधर विद्यार्थ्यांकरीता आय.बी.पी.एस्. स्पर्धा परीक्षांच्या माध्यमातून भविष्यातील सूवर्णसंधी याविषयी दि. ७ नोव्हेंबर २०२० रोजी श्रीमती मयुरी सावंत यांनी ऑनलाईन पद्धतीने मार्गदर्शन केले. या वेबिनारमध्ये १५० विद्यार्थी/विद्यार्थिनी सहभागी झाले.

युनिक अॅकॅडमी, पुणे यांच्यावतीने विद्यापीठाच्या मत्स्य महाविद्यालय, शिरगांव, रत्नागिरी येथे दि. २९ नोव्हेंबर २०२० रोजी श्री. महेश कोंढाळकर यांनी स्पर्धा परीक्षांबाबत वेबिनारद्वारे मार्गदर्शन केले. यामध्ये १२४ विद्यार्थी/विद्यार्थिनी यांनी सहभाग नोंदविला.

अन्नतंत्रज्ञान महाविद्यालय, सरळगांव, ता. मुरबाड, जि. ठाणे येथे बांद्रा, मुंबई येथील अन्न व औषध प्रशासन यांच्यावतीने श्री. तुषार घुमरे, अन्न सुरक्षा अधिकारी यांनी विद्यार्थ्यांकरीता अन्न साठवणूकीचे महत्त्व याविषयी ऑनलाईन पद्धतीने मार्गदर्शन केले. याप्रसंगी प्रश्नोत्तरांचे सत्र घेण्यात आले. या कार्यक्रमांमध्ये १२० विद्यार्थी/विद्यार्थिनी यांनी सहभाग नोंदविला.

विद्यापीठांतर्गत शरदचंद्ररजी पवार अन्नतंत्रज्ञान महाविद्यालय, खरवते-दहिवली, ता. चिपळूण, जि. रत्नागिरी येथे जागतिक अन्न दिनाचे औचित्य साधून अन्नाच्या पॅकेटस्चे वितरण, भितीपत्रक, वक्तृत्व स्पर्धा यांचे आयोजन करण्यात आले. वक्तृत्व स्पर्धाकरीता अन्न भेसळ, अन्न सुरक्षा, जंक फूड जनजागृती,

Panchayat offices of the concerned villages to run the Community Kitchen Activity in Nisarga Cyclone affected areas, as per the directives received from the Government.

NSS volunteers again visited the Gram Panchayat office and Ration shops of cyclone affected villages for collection of the data related to the how many families are affected and where they are living now? How much kerosene is needed and what is the capacity to store it? How much more food grains and other items are needed in the Ration Shops and their current available balance? etc. This information was submitted to the Tehsil Office for further needful.

As per the telephonic communication from the local police station, Dapoli, NSS volunteers of this university also helped them in preparation of sets of Bed sheets, Pillows with covers, Blanket, Towels and other clothes which were then supplied to the villages affected by Nisarga Cyclone on 3rd June 2020.

Two students namely Mr. Omkar Khot and Miss. Vaishnavi Sakunde from Kai. Rajaram Marathe College of Agriculture, Phondaghat, Tal. Kankawali, Dist. Sindhudurg participated in online State Level National Service Scheme Camp called Prerana, organized by Shivaji University, Kolhapur during 11th to 15th July 2020.

As per the guidelines received from the State Liaison Officer, NSS Mantralaya, Mumbai, the Fit India Movement activities carried out by the NSS volunteers from different constituent and affiliated colleges of this university such as Yoga, Pranayam, Running Cycling etc.

A webinar on 'Preparation of Immunity Booster health drink (Kadha)' under Fit India Movement was organized by Sharadchandraji Pawar College of Food Technology, Kharawate-Dahiwali, Tal. Chiplun Dist. Ratnagiri. Total 70 students, 12 staff and 2 parents participated in this webinar.

The webinar on Competitive Examinations was conducted by the Unique Academy, Pune in the College of Agriculture, Sangulwadi, Tal. Vaibhavwadi, Dist. Sindhudurg, on 17th October 2020. Mr. Harshal Lavangre was the Speaker available for this webinar. Total 89 students participated in this programme.

A webinar entitled, "Career and opportunities for Agril. students through IBPS examinations", was conducted by the Unique Academy, Pune in the College of Agriculture/ Food Technology/Agril. Biotechnology, Achaloli, Tal. Mahad, Dist. Raigad, on 07nd November 2020. Mrs. Mayuri Sawant was the Speaker available for this webinar. 150 students participated in this programme.

A webinar on Competitive Examinations was also conducted by the Unique Academy, Pune in the College of Fisheries, Shirgaon, Ratnagiri, on 22nd November 2020. Mr. Mahesh Kondhalkar was the Speaker available for this webinar. 124 students participated in this programme.

The World Food Day was celebrated on 16th of October 2020 in different affiliated colleges of University as under-

दूषित अन्न तसेच कोविड-१९ जनजागृती आदि विषय ठेवण्यात आले होते. यामध्ये महाविद्यालयातील एकूण ४५ विद्यार्थी/विद्यार्थिनी सहभागी झाले होते.

जागतिक अन्न दिनाचे औचित्य साधून प्राचार्य, अन्नतंत्रज्ञान महाविद्यालय, आचळोली, ता. महाड, जि. रायगड आणि प्राचार्य, अन्न तंत्रज्ञान महाविद्यालय, सांगुळवाडी, ता. वैभववाडी, जि. सिंधुदुर्ग यांनी महाविद्यालयांतील अनुक्रमे ६१ आणि २८ विद्यार्थ्यांना ऑनलाईन पद्धतीने मार्गदर्शन केले.

विद्यापीठांतर्गत शरदचंद्रजी पवार अन्नतंत्रज्ञान महाविद्यालय, खरवते-दहिवली, ता. चिपळूण, जि. रत्नागिरी येथे जागतिक अन्न दिनाचे औचित्य साधून अन्नाच्या पॅकेटस्चे वितरण, पोस्टर तयार करणे स्पर्धा, वक्तृत्व स्पर्धा यांचे आयोजन करण्यात आले. वक्तृत्व स्पर्धाकरीता अन्न भेसळ, अन्न सुरक्षा, जंक फूड जनजागृती, दूषित अन्न तसेच कोविड-१९ जनजागृती आदि विषय ठेवण्यात आले होते. यामध्ये महाविद्यालयातील एकूण ४५ विद्यार्थी/विद्यार्थिनी सहभागी झाले होते.

जागतिक अन्न दिनाचे औचित्य साधून प्राचार्य, अन्न तंत्रज्ञान महाविद्यालय, आचळोली, ता. महाड, जि. रायगड आणि प्राचार्य, अन्न तंत्रज्ञान महाविद्यालय, सांगुळवाडी, ता. वैभववाडी, जि. सिंधुदुर्ग यांनी महाविद्यालयांतील अनुक्रमे ६१ आणि २८ विद्यार्थ्यांना ऑनलाईन पद्धतीने मार्गदर्शन केले.

२.३.३ आंतरराष्ट्रीय योग दिवस :-

अहवालवर्षी, कोविड-१९ च्या वाढत्या प्रादुर्भावामुळे ६ वा योगदिन हा शासनाने घालून दिलेल्या निर्बंधांचे काटेकोरपणे पालन करून विद्यापीठांतर्गत विविध महाविद्यालयांमध्ये ऑनलाईन पद्धतीने साजरा करण्यात आला.

अहवाल वर्षी, योगा वेबिनार हा दि. २८ ऑगस्ट २०२० रोजी आयोजित करण्यात आला होता. याप्रसंगी दापोली येथील सुप्रसिद्ध योगतज्ञ श्री. विश्वास फाटक यांनी उपस्थितांना प्रात्यक्षिकांद्वारे सखोल मार्गदर्शन केले. श्री. अजित जाधव यांनी त्यांना सहाय्यक योग प्रशिक्षक म्हणून मोलाची साथ दिली. या वेबिनारमध्ये एकूण ५०० जणांनी ऑनलाईन सहभाग नोंदविला.

२.३.४ जागतिक अवयवदान दिन :-

महामहिम राज्यपाल महोदय यांच्या कार्यालयाकडून प्राप्त सूचनांनुसार विद्यापीठांतर्गत विविध महाविद्यालयांमध्ये मूलभूत कर्तव्ये, गांधीवादी विचार, रक्तदान व अवयवदान यांवर आधारित कार्यक्रम (ऑनलाईन/ऑफलाईन) संपन्न झाले. या कार्यक्रमांमध्ये प्राचार्य, शिक्षक, शिक्षकेतर कर्मचारी, विद्यार्थी, विद्यार्थिनी यांनी उत्स्फूर्तरित्या सहभाग नोंदविला.

जागतिक अवयव दिनाचे औचित्य साधून विद्यापीठ मुख्यालय येथे दापोली येथील प्रथितयष डॉ. प्रभांत मेहता, एम. एस. यांचे अवयवदानाचे महत्त्व व गरज याविषयी व्याख्यान संपन्न झाले. सदर व्याख्यानाला एकूण ४५ अधिकारी व कर्मचारी उपस्थित होते. त्यांपैकी १५ जणांनी अवयवदान करण्याबाबत आपली अनुमती दर्शविली.

कृषि महाविद्यालय, आचळोली, ता. महाड जि. रायगड आणि कृषि अभियांत्रिकी व तंत्रज्ञान महाविद्यालय, सांगुळवाडी ता. वैभववाडी जि. सिंधुदुर्ग यांच्यामार्फत ऑनलाईन रांगोळी स्पर्धेचे आयोजन करण्यात आले होते. यामध्ये अनुक्रमे ५ व ३ विद्यार्थ्यांनी सहभाग नोंदविला.

वनशास्त्र महाविद्यालय, ता. दापोली. जि. रत्नागिरी, कृषि महाविद्यालय, आचळोली, ता. महाड जि. रायगड आणि कृषि अभियांत्रिकी व तंत्रज्ञान महाविद्यालय, सांगुळवाडी, ता. वैभववाडी जि. सिंधुदुर्ग

In College of Food Technology, Saralgaon, Tal. Murbad, Dist. Thane, Mr. Tushar Ghumare, Food Safety Officer from Food and Drugs Administration, Bandra, Mumbai was made available for online guidance to the students regarding importance of food preservation. At this occasion, the question-answer session was also held among the students, staff and the speaker. Total 120 students from the college participated in this programme.

In Sharadchandraji Pawar College of Food Technology, Kharawate-Dahiwali, at the occasion of World Food Day, the different activities like distribution of food packets, poster presentation and elocution competitions were held for the students on different topics such as Food Adulteration, Food Safety, Junk food awareness, Food contamination, Covid-20 awareness etc. 45 students participated in this programme and posted various activities organized on instagram page.

The World Food Day was also celebrated in College of Food Technology, Achaloli, Tal. Mahad, Dist. Raigad and College of Food Technology, Sangulwadi, Tal. Vaibhavwadi, Dist. Sindhudurg where the Principals of those colleges guided the students at this occasion. Here 61 and 28 students participated respectively via online mode.

2.3.3 International Yoga Day -

As per the guidelines received from Ministry of Ayush Government of India and National Service Scheme, Regional Center, Pune, the 6th International Yoga Day (21st June) was celebrated by the students, staff and other officers from the constituent and affiliated colleges of this University at their native places through online mode.

This office under the guidance of the Director, Sports and Co-curricular Activities, also organized an online State level webinar 'YOGA for Enhancing Immunity in Pandemic' on 28th August 2020 for which total 735 no. of individuals registered and 500 individuals actually participated. Shri. Vishwas Phatak, a well known Yoga trainer from local region, guided the participants thoroughly during this webinar.

2.3.4 World Organ Donation Day -

As per the directives received from Hon. Governors' Office and The State Liaison Officer, NSS Mantralaya, Mumbai, World Organ Donation Day was celebrated on 13th August 2020 in the constituent & affiliated colleges of this University. At University Head Quarter, one of the renowned Medical Practitioner Dr. Prashant Mehta, M.S. from local region, was the Chief guest and speaker present at this occasion. He explained thoroughly the importance and need of organ donation and provided guidance to the participants of the university. The 45 University staff members participated in this programme at university level out of which 15 participants gave their consent for organ donation.

The online Rangoli presentation based on Organ Donation theme organized by College of Agriculture, Achaloli, Tal. Mahad, Dist- Raigad & College of Agril. Engg. & Tech.

यांच्यामार्फत ऑनलाईन भितीपत्रक व चित्रकला स्पर्धा यांचे आयोजन करण्यात आले होते. सदर स्पर्धामध्ये एकूण ५० विद्यार्थ्यांनी सहभाग नोंदविला.

छत्रपती शिवाजी कृषि महाविद्यालय, किलोस ता. ओरोस जि. सिंधुदुर्ग तसेच काढणी पश्चात व्यवस्थापन पदव्युत्तर महाविद्यालय किल्ला रोहा जि. रायगड यांनी जागतिक अवयवदान दिनाचे औचित्य साधून ऑनलाईन चर्चासत्र आयोजित केले. ज्यामध्ये अनुक्रमे ७१ व १४ विद्यार्थ्यांनी सहभाग नोंदविला.

कै. राजाराम मराठे कृषि महाविद्यालय, फोंडाघाट, ता. कणकवली, जि. सिंधुदुर्ग, कृषि महाविद्यालय, कृषि जैवतंत्रज्ञान महाविद्यालय, अन्नतंत्रज्ञान महाविद्यालय, आचळोली, ता. महाड, जि. रायगड तसेच छत्रपती शिवाजी कृषि महाविद्यालय, किलोस ता. ओरोस, जि. सिंधुदुर्ग यांनी अवयवदान या विषयावर ऑफलाईन चर्चासत्रे आयोजित केली. यांमध्ये अनुक्रमे २५, १५, १५, १५, आणि २० विद्यार्थ्यांनी सहभाग नोंदविला.

अशाप्रकारे विद्यापीठांतर्गत एकूण ३ घटक व ८ संलग्न महाविद्यालयांनी रांगोळी, भितीपत्रक व चित्रकला स्पर्धा, ऑनलाईन/ऑफलाईन व्याख्याने तसेच चर्चासत्रे यांचे जागतिक अवयव दिनानिमित्त आयोजन केले.

२.३.५ मा. मुख्यमंत्री सहायता निधी :-

महाराष्ट्र राज्यामध्ये कोरोना (COVID-१९) विषाणूच्या वाढत्या प्रादुर्भावामुळे दिवसागणिक मृत्युंचे प्रमाण देखील वाढू लागल्याने आपल्या विद्यापीठामार्फत शासनाला आर्थिक मदत करण्याच्या दृष्टीकोनातून विद्यापीठाचे मा. कुलगुरु महोदय यांनी आदेशित केल्यानुसार विद्यापीठाचे कुलसचिव आणि संचालक, क्रीडा व सहशैक्षणिक उपक्रम यांनी विद्यापीठातील माजी व आजी कर्मचारी व विद्यार्थ्यांना जाहिर आवाहन केले होते. मदत जमा करण्यासाठी रत्नागिरी जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँक लि., डॉ. बासाकोकृवि, दापोली येथे 'कोविड-१९ सहाय्यता निधी खाते' उघडण्यात आले होते.

या अनुषंगाने कोरोना आपत्ती निवारणाच्या उपाययोजनांकरीता मदत म्हणून स्वेच्छेने जमा केलेली रक्कम रु. ५,१६,०१८/- (अक्षरी रु. पाच लाख सोळा हजार अठरा) मात्र मा. मुख्यमंत्री सहायता निधीमध्ये जमा करण्यात आली.

२.३.६ महाडिबीटी शिष्यवृत्ती :-

राजर्षी छत्रपती शाहू महाराज शिक्षण शुल्क प्रतिपूर्ती योजना व डॉ. पंजाबराव देशमुख वसतिगृह निर्वाह भत्ता योजना या महाडिबीटी पोर्टलवर प्राप्त होणाऱ्या विद्यार्थ्यांच्या ऑनलाईन अर्जांची डेस्क-१ व डेस्क-२ स्तरीय छाननी करून पात्र विद्यार्थ्यांचे अर्ज अंतिम मान्यतेसाठी सादर करण्यात आले.

२.३.७ परदेशी विद्यार्थी :-

सन २०२०-२१ या शैक्षणिक वर्षात गतवर्षी आलेल्या २ अफगाणिस्तानी विद्यार्थ्यांचे व्हीसा नूतनीकरण या कार्यालयामार्फत करण्यात आले.

Sangulwadi, Tal. Vaibhavwadi, Dist- Sindhudurg in which 5 & 3 students participated respectively.

College of Forestry, Dapoli, Dist- Ratnagiri, College of Agriculture, Achaloli, Tal. Mahad, Dist- Raigad & College of Agril. Engg. & Tech. Sangulwadi, Tal. Vaibhavwadi, Dist- Sindhudurg organized the online Poster Making/Drawing competitions for the students. Total 50 students from all above colleges participated in this competition at the occasion of World Organ Donation Day celebration.

Chhatrapati Shivaji College of Agriculture, Kirlos, Tal. Oros, Dist- Sindhudurg & Post Graduate Institute of Post Harvest Management, Killa Roha, Tal. Raigad organized online group discussions about the Organ Donation with 71 & 14 student participants respectively.

Kai. Rajaram Marathe College of Agriculture, Phondaghat, Tal. Kankawali, Dist. Sindhudurg, College of Agriculture, Achaloli, College of Agril. Biotechnology, Achaloli, College of Food Technology, Achaloli, Tal. Mahad, Dist- Raigad & Chhatrapati Shivaji College of Agriculture, Kirlos, Tal. Oros, Dist- Sindhudurg organized offline group discussions about the Organ Donation with 25, 15, 15, 15 & 20 student & staff participants respectively.

Thus, activities like Rangoli, Poster Making, Online/Offline Lectures, Group discussions etc. for the students as well as staff were also conducted in affiliated colleges throughout the week. The action taken report of the same was submitted to the Rajbhavan and also to the NSS, Mantralaya, Mumbai.

2.3.5 CM relief fund COVID-19 -

Due to the rapid spread of COVID-19 pandemic with day to day increased death rate in Maharashtra state, Hon. Vice Chancellor of this university ordered the Registrar and Director, Sports & Co-curricular Activities to appeal the Ex- Students and Staff members of this university to donate some amount for COVID-19.

Accordingly the total amount of Rs. 5,16,018/- (Rs. Five lakh sixteen thousand eighteen) only were collected in an account drawn in Ratnagiri District Central Co-operative Bank Ltd., Dr. BSKKV, Dapoli for this purpose which was then deposited in Hon. CM relief fund.

2.3.6 MAHADBT Scholarship -

Online Scrutiny of the MAHADBT applications received related to the Chhatrapati Rajarshi Shahu Maharaj Shikshan Shulka Pratipurti Yojana (EBC) and Dr. Panjabrao Deshmukh Vasatigruha Nirvaha Bhatta Yojana (AGR) was continued.

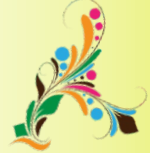
2.3.7 International Students -

Visa Extension of the 2 Afghanistan students namely Mr. Jalaludin Sharifi and Mr. Yahya Faizi was done by online method.

३. संशोधन

३.१ हवामान व पीक परिस्थिती

डॉ. बाळासाहेब सावंत कोकण कृषि विद्यापीठाचे कार्यक्षेत्र १५° ३७', ते २०° २०' उत्तर अक्षांश ते ७०° ७' ते ७४° १३' पूर्व रेखांश असे असून त्यात ठाणे, पालघर, रायगड, रत्नागिरी आणि सिंधुदुर्ग या पाच जिल्ह्यांचा समावेश होतो. या कार्यक्षेत्रात उत्तर कोकण किनारपट्टी आणि दक्षिण कोकण किनारपट्टी असे दोन हवामान विभाग येतात. उत्तर कोकण किनारपट्टी या हवामान विभागात विद्यापीठाचे कार्यक्षेत्रात ठाणे, पालघर, रायगड असे तीन जिल्हे तर दक्षिण कोकण किनारपट्टी या हवामान विभागात रत्नागिरी आणि सिंधुदुर्ग असे दोन जिल्हे येतात. कोकणचा भूप्रदेश डोंगराळ असून त्याला ७२० कि.मी. लांबीचा समुद्रकिनारा लाभला आहे. जून ते सप्टेंबर या कालावधीत येथे सुमारे २,००० ते ४,००० मि.मी. पाऊस पडतो. संपूर्ण वर्षभर हवामान उबदार व दमट असते. रत्नागिरी व सिंधुदुर्ग या जिल्ह्यात जमीन जांभ्या दगडापासून बनलेली जमीन आम्लधर्मीय असून तिची सुपीकता आणि जलधारणशक्ती कमी आहे. तथापि पालघर, ठाणे व रायगड जिल्ह्यात मध्यम काळ्या स्वरूपाची जमीन तुलनात्मकदृष्ट्या सुपीक आणि बऱ्यापैकी जलधारणशक्ती असलेली आहे. या वैशिष्ट्यपूर्ण जमिनीच्या प्रकारामुळे कोकण विभागाचे दक्षिण कोकण किनारपट्टी विभाग व उत्तर कोकण किनारपट्टी विभाग असे दोन भाग पडले आहेत. दक्षिण विभागासाठी फलोद्यानावर आधारित पीक पध्दती आणि उत्तर विभागासाठी भात पिकावर आधारित पीक पध्दती विकसित करण्यावर भर देण्यात आला आहे. महाराष्ट्रातील कोकण विभागामध्ये मान्सून २०२० मध्ये जिल्हानिहाय झालेले पर्जन्यमान तक्ता क्र. १ मध्ये दिलेला आहे.

तक्ता क्र.१ : महाराष्ट्रातील कोकण विभागामध्ये जून ते ऑक्टोबर २०२० मध्ये जिल्हानिहाय झालेले पर्जन्यमान

अ. क्र.	जिल्हा	सन २०२० मधील मासिक पर्जन्यमान					एकूण पाऊस (मि.मी.)
		जून २०२०	जुलै २०२०	ऑगस्ट २०२०	सप्टेंबर २०२०	ऑक्टोबर २०२०	
अ. उत्तर कोकण किनारपट्टी विभाग							
१	ठाणे	३०२.२	६१८.०	११७६.४	३२४.६	१३४.७	२५५५.९
२	रायगड	३७१.०	७१६.७	११४२.३	३७१.२	१५९.४	२७६०.६
३.	पालघर	२१०.२	६५८.१	१३२२.७	२५५.६	९७.९	२५४३.७
	सरासरीपेक्षा कमी अधिक पर्जन्यमान (टक्के)	-४२.२	-३४.७	६२.९	-११.०	६२.९	-३.३
ब. दक्षिण कोकण किनारपट्टी विभाग							
१	रत्नागिरी	७१०.२	१०२३.७	१२९५.३	४१९.२	२८६.३	३७३४.७
२	सिंधुदुर्ग	९६२.०	१२८३.१	११०४.९	७२२.२	३५४.८	४४२७.०
	सरासरीपेक्षा कमी अधिक पर्जन्यमान (टक्के)	-१.३	५.९	५७.४	५८.२	१४०.९	२७.५
क. कोकण विभाग							
	सरासरीपेक्षा कमी अधिक पर्जन्यमान (टक्के)	-२०.७	-१८.९	६०.७	१६.९	१०३.५	१०.३

3. RESEARCH

3.1 Climate and Crop condition

The jurisdiction of Dr. Balasaheb Sawant Konkan Krishi Vidyapeeth, Dapoli encompasses, from 15⁰.37' to 20⁰.20' North latitude and 700.7' to 740.13' East longitude, spread over five districts viz., Palghar, Thane, Raigad, Ratnagiri and Sindhudurg. There are two agro climatic zones viz., North Konkan coastal zone comprising three districts viz., Palghar, Thane, Raigad and South Konkan Coastal Zone comprising two districts viz., Ratnagiri and Sindhudurg. The region has a hilly terrain and extensive seacoast of 720 km. It receives heavy rainfall ranging from 2000 to 4000 mm mostly during the months of June to September. The climate remains warm and humid almost throughout the year. The lateritic soil from Ratnagiri and Sindhudurg districts is slightly acidic, low in fertility having low moisture retention capacity, whereas medium black soil from Palghar, Thane and Raigad districts is comparatively fertile and having more moisture retention capacity. Rice is the main crop of North Konkan Coastal Zone and as such rice based cropping system is prevailing in this region where as the fruit crops are dominating in South Konkan Coastal Zone and hence the horticulture based cropping system is followed in the South Konkan region.

The district wise rainfall of Konkan region of Maharashtra received during monsoon, 2020 are presented in Table

3.1.1 Rainfall

The districtwise rainfall received in Konkan region of Maharashtra during June to October, 2020 is presented in Table 1.

Sr. No.	Districts	Monthly rainfall (mm)					Total Rainfall (mm)
		June, 2020	July, 2020	August, 2020	September, 2020	October, 2020	
A) North Konkan Coastal Zone :							
1	Thane	302.2	618.0	1176.4	324.6	134.7	2555.9
2	Raigad	371.0	716.7	1142.3	371.2	159.4	2760.6
3	Palghar	210.2	658.1	1322.7	255.6	97.1	2543.7
Percent increased / decreased		-42.2	-34.7	62.9	-11.0	62.9	-3.3
B) South Konkan Coastal Zone :							
1	Ratnagiri	710.2	1023.7	1295.3	419.2	286.3	3734.7
2	Sindhudurg	962.0	1283.1	1104.9	722.2	354.8	4427.0
Percent increased / decreased		-1.3	5.1	57.4	58.2	140.1	27.5
C) Konkan Division		511.1	859.9	1208.3	418.6	206.5	3204.4
Percent increased / decreased		-20.7	-18.1	60.7	16.9	103.5	10.3

३.१.२ कोकण विभागातील पर्जन्यमान

महाराष्ट्रातील कोकण विभागात सन २०२० मध्ये २३ व्या हवामान आठवड्यात (०४-०६-२०२० ते १०-०६-२०२०) मान्सूनचे आगमन झाले. तर ४३ व्या हवामान आठवड्यात (२२-१०-२०२० ते २८-१०-२०२०) मान्सूनच्या निर्गमनास सुरुवात झाली. सरासरी मान्सूनचे निर्गमन कालावधी (४२ वा हवामान आठवडा १५-१० ते २१-१०) विचार करता २०२० साली मान्सूनचे निर्गमन एक आठवडा लवकर झाले. कोकण विभागामध्ये सन २०२० मध्ये ३२०४.४ मि.मी. इतक्या एकूण पर्जन्यमानाची नोंद झाली. सदर पर्जन्यमान कोकण विभागातील एकूण सरासरी (२९०६.०) पर्जन्यमानापेक्षा १०.३ टक्के कमी होते.

नैऋत्य मौसमी पावसापासून कोकण विभागात सन २०२० मध्ये २९९७.९ मि.मी. इतक्या पर्जन्यमानाची नोंद झाली. सदर पर्जन्यमान कोकण विभागामध्ये नैऋत्य मौसमी पर्जन्यमानाच्या सरासरी (२८०४.६ मि. मी.) पर्जन्यमानापेक्षा ६.९ टक्के जास्त होते. कोकण विभागात सन २०२० मध्ये जून आणि जुलै महिन्यांमध्ये सरासरीपेक्षा अनुक्रमे २०.७ टक्के कमी पर्जन्यमानाची नोंद झाली. तर ऑगस्ट आणि सप्टेंबर २०२० मध्ये अनुक्रमे २०.७ आणि १८.१ टक्के सरासरीपेक्षा जास्त पर्जन्यमानाची नोंद झाली. तर उत्तर कोकण किनारपट्टी या हवामान विभागातील ठाणे, आणि पालघर या जिल्ह्यांमध्ये एकूण पर्जन्यमान सरासरीपेक्षा अनुक्रमे २.० व ७.५ टक्क्याने जास्त होते. तर रायगड या जिल्ह्यांमध्ये एकूण पर्जन्यमान सरासरीपेक्षा १५.२ टक्क्याने कमी होते. दक्षिण कोकण किनारपट्टी या हवामान विभागात येणाऱ्या रत्नागिरी आणि सिंधुदुर्ग या जिल्ह्यांमध्ये एकूण पर्जन्यमान सरासरीच्या अनुक्रमे १३.३ व ४३.९ टक्के जास्त होते.

३.१.३ पीक परिस्थिती

भात व नाचणी पिकांची पेरणी २४ व्या हवामान आठवड्यात करण्यात आली. भात पेरणीनंतरच्या कालावधीत बी उगवण्यासाठी पुरेसे पर्जन्यमान झाल्यामुळे भात व नागली पिकांच्या बियाण्यांची उगवण व्यवस्थित झाली.

२८ ते ३० व्या हवामान आठवड्यात पुरेसा पाऊस झाल्याने तो भात व नाचणी पिकांच्या पर्नलागवडीस फायदेशीर ठरून पर्नलागवड वेळीच पूर्ण होण्यास मदत झाली. संपूर्ण जूलै महिन्यात व ऑगस्ट महिन्याच्या मध्यावधीपर्यंत सतत जास्त आर्द्रता व कमी सुर्य प्रकाशाचे तास असल्यामुळे भात पिकामध्ये प्रकाशसंश्लेषणाच्या प्रक्रियेवर प्रतिकूल परिणाम झाला.

ऑगस्ट आणि सप्टेंबर महिन्यामध्ये (३३ ते ३८ हवामान आठवडा) भात फुलोयाच्या कालावधीत सकाळच्या वेळेत पाऊस पडल्यामुळे हळवा, निमगरव्या आणि गरव्या भात जातीमध्ये पोकळ दाण्यांचे प्रमाण जास्त आढळून आले. त्यामुळे हळव्या, निमगरव्या आणि गरव्या भात जातींच्या उत्पादनावर परिणाम झाला. सन २०२० या वर्षात १०३.५ महिन्यात सरासरीपेक्षा ३८.७ टक्के अधिक पर्जन्यमान झाल्याने काही भागामधील निमगरव्या आणि गरव्या भात जातींच्या संपूर्ण उत्पादनाचे नुकसान झाले.

अधूनमधून पडणाऱ्या पावसामुळे ३३ ते ३५ हवामान आठवड्या दरम्यान निळे भुंगेरे यांचा प्रादुर्भाव आढळून आला.

३३ ते ३४ हवामान आठवड्या दरम्यान कर्जत तालुक्यातील काही भागामध्ये खोडकिडीचा प्रादुर्भाव आढळून आला.

3.1.2 Rainfall Distribution of KONKAN REGION

In Konkan region of Maharashtra, during the year 2020, commencement of monsoon was observed during 23rd Meteorological week (04/06/2020 to 10/06/2020) and withdrawal was observed during 43rd meteorological week (22/10/2020 to 28/10/2020). The normal withdrawal of monsoon in Konkan is in 42nd meteorological week (15/10/2020 to 21/10/2020). The total rainfall received was 3204.4 mm which was 10.3 percent more than the normal rainfall of 2906.0 mm. Konkan region received 20.7 and 18.1 per cent deficit rainfall as compared to normal monthly rainfall during June and July, 2020. Whereas, during August, September and October, 2020, rainfall received was 60.7, 16.9 and 103.5 per cent more rainfall as compared to normal monthly rainfall. In North Konkan Costal Zone district Thane, and Palghar received 2.0, and 7.5 percent more total rainfall, respectively during the year 2020 as compared to normal total rainfall, however, Raigad district received 15.2 per cent deficit rainfall during the year 2020 as compared to normal total rainfall. Whereas in South Konkan Costal Zone district Ratnagiri and Sindhudurg district received 12.3 and 43.9 per cent more total rainfall than normal during the year 2020.

3.1.3 Crop Condition

Rice and finger millet:-

1. Due to normal onset of monsoon sowing of kharif crops were completed at normal time and followed by proper germination of kharif crops.
2. Rainfall received during transplanting period (28th to 30th MW) was satisfactory for timely completion of transplanting of rice and finger millet.
3. Morning hour rainfall in coinciding with flowering (33rd to 38th MW) of early, mid late and late varieties of rice affecting in more number of unfilled grains and ultimately reduction in rice yield.
4. Excess rainfall received in October (40th to 43rd MW) 103.5 % has resulted in to complete loss of rice crop in some pockets of Konkan region.
5. Incidence of blue beetle was observed during 33rd to 35th MW due to intermittent rainfall and increase in temperature.
6. Incidence of stem borer (33rd to 34th MW) was recorded above ETL level in few pockets of Karjat tahsil causing reduction in yield.

कडधान्य पिके:-

जानेवारी महिन्यामध्ये मान्सून पश्चात पडलेल्या पावसामुळे अंग ओलीतावर पेरणी केलेली कडधान्य पिकाची शाखीय वाढ जास्त होवून फुलोयाचा कालावधी लांबला .

आंबा :-

सन २०२० मध्ये ऑक्टोबर महिन्यामध्ये १०३.५ टक्के सरासरीपेक्षा जास्त पर्जन्यमान आढळून आले. त्यामुळे ऑक्टोबर महिना हा तुलनात्मकदृष्ट्या थंड होता. त्यामुळे आंबा पिकाला आवश्यक असलेला ऑक्टोबर महिन्यातला ताण आढळला नाही .

सन २०२० मध्ये हिवाळा हा तुलनात्मकदृष्ट्या ऊबदार असल्याने पिकाचा शाखीय वाढीकडे कल दिसून आला . त्यामुळे फुलोयाचा कालावधी लांबला .

आंबा पिकाच्या कोवळ्या फुटीवर तुडतुडे, फुलकिडी आणि मिजमाशी यांचा प्रादुर्भाव दिसून आला. जानेवारीमध्ये पडलेल्या पावसामुळे भुरी आणि करपा रोगाचा प्रादुर्भाव दिसून आला .

काजू:-

सन २०२० मध्ये ऑक्टोबर महिन्यामध्ये १०३.५ टक्के सरासरीपेक्षा जास्त पर्जन्यमान आढळून आले. त्यामुळे या पिकामध्ये शाखीय वाढ होवून चांगला फुलोरा आढळून आला. त्यामुळे काजूच्या उत्पादनात वाढ दिसून आली .

३.२ संशोधन शिफारसी

महाराष्ट्र कृषि विद्यापीठ संयुक्त कृषि संशोधन व विकास समिती दिनांक २०२० यामध्ये खालीलप्रमाणे संशोधन शिफारसी मंजूर करण्यात आल्या .

३.२.१ विकसित व प्रसारित केलेले पिकांचे वाण

१)तेलताड- गोदावरी रत्ना

जास्त पर्जन्यासह खात्रीशीर सिंचनाखाली महाराष्ट्रातील कोकण आणि पश्चिम घाट प्रदेशाकरीता अधिक उत्पादन देणारा तेलताडाचा "गोदावरी रत्ना" या संकरीत वाणाची लागवडीसाठी शिफारस करण्यात येत आहे

Pulse crops:-

1. Rainfall received during January resulted in vegetative growth which delays the flowering in pulse crops sown on residual moisture.
2. Incidence of sucking pest (aphids) was also noticed after January rainfall on pulse crops.

Mango:-

1. During 2020-21 rainfall received during the month of October was 103.5% more than normal. Rainfall was for 13 rainy days during October which delayed the winter season as a result there was comparatively cooler October period. That resulted into no stress condition required for induction of reproductive phase.
2. Winter was comparatively warmer and have shown more fluctuations (shown < 130 c period was 25 days) in maximum and minimum temperature, which increased the activity of vegetative growth as compared to reproductive stage. So far 30-40 % flowering is reported from potential mango growing pockets.
3. Due to temperature variation during the season, substantial percentages of shoots are still in dormant stage.
4. Rainfall received during January, 2021 (1st and 2nd MW) 4 to 5 days to the tune of 16.4 mm further delayed the reproductive cycle of mango.
5. Due to abnormal climatic conditions incidence of hopper, midge fly and thrips on vegetative flush of mango was noticed.
6. Incidence of powdery mildew and anthracnose was noticed due to rainfall during January (1st and 2nd MW).

Cashewnut :-

1. During 2020-21 rainfall received during October (218.6 mm in 13 RD) induced vegetative flush followed by flowering and overall situation of flowering in cashewnut is normal.
2. However flowering and fruit setting during this season in cashew nut till date seems to be normal.

3.2 Research Recommendations

The following research recommendations have been approved in the Maharashtra Agriculture University Joint Agricultural Research and Development Committee 2020.

3.2.1 Crop varieties developed by the University

1) Oil palm “Godavari Ratna”:

It is recommended to release the high yielding oil palm hybrid “Godavari Ratna” for Konkan and western ghat region of Maharashtra under high rainfall with assured irrigated condition.

२) नाचणी- दापोली-३

दापोली-३ या अधिक उत्पादन देणा-या निमगरव्या नाचणी वाणाची महाराष्ट्रातील कोकण विभागाकरिता प्रसारीत करण्यासाठी शिफारस करण्यात येत आहे .

३.२.२ यंत्रे व अवजारे

१) पॉवरचलीत काजू बी प्रतवारी यंत्र

डॉ. बाळासाहेब सावंत कोकण कृषि विद्यापीठ, दापोली विकसित आयाताकृती चाळणी असलेल्या विद्युतचलित काजू बी प्रतवारी यंत्राची शिफारस करण्यात येत आहे .

वैशिष्टे :

१. आयाताकृति मागे पुढे होणाया चाळणीची व्यवस्था ज्यामध्ये कच्चा काजू बियांची तीन प्रति मध्ये प्रतवारी करता येते. (मोठे बी-२५ मिमी पेक्षा जास्त, मध्यम बी-२२ मिमी ते २५ मिमी आणि लहान बी-२२ मिमी पेक्षा कमी)
२. घरगुती सिंगल फेज विद्युत पुरवठ्यावर चालणारी ०.२५ अश्वशक्ति मोटर.
३. प्रतवारी क्षमता २०० किग्रॅ/तास
४. यंत्राची किंमत रु. १४,४३०/-
५. प्रतवारी यंत्रात स्ट्रोक लांबी, चाळणीचा वेग व चाळणीचा उतारा बदलण्याची सुविधा.

२) नाचणी मळणी व सडणी यंत्र

डॉ. बाळासाहेब सावंत कोकण कृषि विद्यापीठ विकसित नाचणी मळणी व सडणी यंत्राची नाचणीच्या मळणी व सडणी प्रसारित करण्याची शिफारस करण्यात येते .

वैशिष्टे :

१. नाचणीच्या मळणी व सडणी ही दोन्ही कामे एकाच वेळी होतात
२. दोन अश्वशक्तीच्या सिंगल फेज विद्युत मोटार ची आवश्यकता .
३. नाचणी मळणी/सडणी क्षमता ३६ कि/तास : मळणी कार्यक्षमता ९९ टक्के आणि धान्य फुटीचे प्रमाण ०.१ टक्के इतके आहे .
४. पारंपरिक पध्दतीच्या तुलनेत या यंत्राने नाचणी मळणी/सडणी केल्यास ७२ टक्के खर्चात बचत होते .
५. चाकाच्या सहाय्याने यंत्र एका ठिकाणाहून दुसऱ्या ठिकाणी सहज नेता येते .

2) Finger millet - Dapoli-3

Dapoli-3, high yielding mid-late duration variety of Finger millet is recommended for release in Konkan region of Maharashtra.

3.2.2 Farm Equipments / Implements released :

1) Power operated cashew nut grader:

Dr. Balasaheb Sawant Konkan Krishi Vidyapeeth developed rectangular screen type power operated cashew nut grader is recommended for grading of raw cashew nuts.

Salient features:

1. Rectangular screen type reciprocating motion cashew nut grader. Grading of raw cashew nut is done in three graders as Grade I-(Large size nuts)- >25mm, Grade II-(Medium size nuts)- 22mm to 25mm, Grade III-(Small size nuts)- < 22 mm).
2. Operated by single phase 0.25 hp electric motor.
3. Grading capacity is 200kg per hour.
4. Total cost of the cashew nut grader is Rs. 14,430/-
5. This grader has adjustment for stroke length, stroke frequency and sieve slope.

2) Finger millet thresher cum pearler :

The Dr. Balasaheb Sawant Konkan Krishi Vidyapeeth developed finger millet thresher cum pearler is recommended for finger millet threshing and pearling.

Salient features:

1. Threshing and pearling of finger millet are carried out in single pass.
2. Required 2 hp single phase electric motor.
3. Machine has threshing/pearling capacity 36 kg/h; threshing efficiency 99 % and broken grain 0.1 %.
4. As compared to traditional method for threshing/pearling of finger millet, the cost saving is by 72 %.
5. With the help of wheel, machine can easily transported from one place to another.

३) माशांचे खवले काढण्याचा सुरा

माशांचे खवले उत्तम प्रकारे व सहजपणे काढून टाकण्यासाठी डॉ. बाळासाहेब सावंत कोकण कृषि विद्यापीठाने विकसित केलेला मासे सुरा वापरण्याची शिफारस करण्यात येत आहे. ज्याच्या धारेच्या विरुद्ध बाजूला सु-याच्या पात्याच्या टोकापासून ते मुठी (हॅडल) पर्यंत विशिष्ट प्रकारची खाच देण्यात आलेली आहे.

३.२.३ पीक उत्पादन तंत्रज्ञानावर आधारित संशोधन शिफारसी

अ) नैसर्गिक साधन संपत्ती व्यवस्थापन

जमिनीची सुपिकता व पीक अन्नद्रव्य व्यवस्थापन

१. सिलिका या फायदेशीर अन्नद्रव्याची जांभ्या जमिनीतील सीमांत पातळी ४३.४३ किलो प्रती हेक्टर व भात पिकामध्ये २.६ टक्के इतकी आढळून आली आहे.
२. कोकण विभागातील मध्यम काळ्या जमिनीत भाताचे गुणवत्ता युक्त अधिक उत्पादन घेण्यासाठी जमिनीद्वारे शिफारसीत खतांच्या मात्रे सोबत झिंक सल्फेट १५ किलो किंवा झिंक युक्त कोकण अन्नपूर्णा ब्रिकेट्स (३४:१४:६:१.२३ टक्के नत्र: स्फुरद: पालाश: झिंक) लागवडी वेळी देण्याची शिफारस करण्यात येत आहे.
३. कोकण विभागातील जांभ्या जमिनीत सुरण-भेंडी पिकपध्दती पासून अधिक उत्पादन व फायदा मिळविण्यासाठी सुरण व भेंडी पिकास ठिबक सिंचनाद्वारे एक दिवसा आड बाष्पीभवनाच्या १०० टक्के पाणी (सुरण पिकास ११७.५४ मि.मी. आणि भेंडी पिकास २२४.१७ मि. मी.) द्यावे आणि १२५ टक्के शिफारसीत खतांची मात्रा (सुरण पिकास १० टन शेणखत अ १००:७५:१०० टक्के नत्र:स्फुरद: पालाश आणि भेंडी पिकास १० टन शेणखत अ १२५:६५:६५ किलो नत्र:स्फुरद: पालाश प्रति हेक्टर) सरळ खतांद्वारे दयावी, अशी शिफारस करण्यात येते.
४. दक्षिण कोकण किनारपट्टीविभागात भात-मधुमका या पिकपध्दतीतून इष्टतम उत्पादन आणि आर्थिक नफा मिळविण्यासाठी खरीप हंगामातील भात पिकास १७० किलो प्रती हेक्टर कोकण अन्नपूर्णा ब्रिकेट अधिक ५ टन शेणखत (शिफारस केलेल्या मात्रेच्या २५ टक्के नत्र) देऊन त्यानंतर घेण्यात येणाऱ्या रब्बी हंगामातील मधुमका पिकाला ७५ टक्के शिफारस केलेल्या खताची मात्रा (१५०:४५:४५ नत्र स्फुरद: पालाश किलो प्रती हेक्टर) देण्याची शिफारस करण्यात येते.
५. उत्तर कोकण किनारपट्टी विभागात भात आधारित पीकपध्दती पासून अधिक उत्पादन आणि आर्थिक फायदा मिळविण्यासाठी भात-दुधीभोपळा/भेंडी/टरबुज ही पीकपध्दती घेण्याची शिफारस करण्यात येते.
६. कोकण विभागात बृहतपंचमुळ वनस्पतीच्या मुळांचे (टेदू, पाडळ, अग्निमंथ, शिवन, बेल) अधिक उत्पादन आणि अर्थिक मिळकतीकरिता ६० x ६० सेंमी अंतरावर लागवड करून १८ महिन्यांनी काढणी करण्याची शिफारस करण्यात येत आहे.
७. कोकणातील जांभ्या जमिनीमध्ये जमिनीची सुपिकता व सूक्ष्म जीवांची संख्या वाढविण्याकरिता मे महिन्यामध्ये ५ टन प्रति हेक्टरी ऐनाचा किंवा गिरीपुष्पाचा पालापाचोळा वापरण्याची शिफारस करण्यात येत आहे.

ब) उद्यानविद्या

१. कोकणामध्ये सुपारी बागेपासून अधिक उत्पादन व नफा मिळविण्यासाठी कोकण सफेद वेलची या केळी वाणाची किंवा सेलम या हळद वाणाची आंतरपीक म्हणून लागवड करण्याची शिफारस करण्यात येत आहे.

3) Fish descaling knife:

It is recommended to use Dr. Balasaheb Sawant Konkan Krishi Vidyapeeth developed knife with specific type of groove from tip to the handle of knife at other side of the sharpen edge for easy and superior descaling of fishes with efficacy.

3.2.3 Recommendations based on crop production technologies

A) Natural Resource Management

Soil Fertility and Crop Nutrition Management

1. It is recommended that, the critical limit of silica found to be 43.43 kg ha⁻¹ in lateritic soil and 2.6 per cent in rice crop.
2. It is recommended to apply RDF along with ZnSO₄ @ 15 kg ha⁻¹ through soil or zinc fortified Konkan Annapurna Briquetted (KAB) (34:14:6:1.23% N:P₂O₅:K₂O:Zn) to rice at the time of transplanting for getting higher yield and quality in medium black soil of Konkan region.
3. It is recommended to grow elephant foot yam-okra crops in sequence under lateritic soils of Konkan region with drip irrigation system and irrigation should be scheduled on alternate day at 100% PE (Total water applied to elephant foot yam 117.54 mm and okra crop 224.17 mm) and 125% RDF through straight fertilizers for obtaining higher system production and economic returns.
4. It is recommended to apply 170 kg ha⁻¹ Konkan Annapurna Briquette + 5 ton FYM (25% RDN) to *Kharif* rice and 75% RDF (150:45:45 kg NPK ha⁻¹) to rabi sweet corn for obtaining optimum yield and economic returns in rice-sweet corn cropping system in South Konkan Coastal Zone.
5. It is recommended that, to get higher yield and economic returns from rice based cropping systems, 'Rice-bottle gourd' cropping system be grown under North Konkan Coastal Region.
6. It is recommended to cultivate *brihat-panchmula* (Tetu, Padal, Agnimanth, Shivan, Bel) at high density spacing of 60 x 60 cm to obtain higher root yield and net return by harvesting at the age of 18 months under Konkan region.
7. Application of *Terminalia tomentosa* (Ain) litter @ 5 t ha⁻¹ in the month of May is recommended for the development of soil nutrients status and microbial community in lateritic soils of Konkan region

B) Horticulture

1. Planting of Banana as intercrop in Arecanut plantation in Konkan region of Maharashtra is recommended for getting high production and net profit.

विद्यापीठाने विकसित व प्रसारित केलेले यंत्रे

डॉ. बाळासाहेब सावंत कोकण कृषि विद्यापीठ, दापोली विकसित आयताकृती चाळणी असलेल्या विद्युतचलित काजू बी प्रतवारी यंत्राची शिफारस करण्यात येत आहे.

डॉ. बाळासाहेब सावंत कोकण कृषि विद्यापीठ विकसित नाचणी मळणी व सडणी यंत्राची नाचणीच्या मळणी व सडणी प्रसारित करण्याची शिफारस करण्यात येते.

माशांचे खवले उत्तम प्रकारे व सहजपणे काढून टाकण्यासाठी डॉ. बाळासाहेब सावंत कोकण कृषि विद्यापीठाने विकसित केलेला मासे सुरा वापरण्याची शिफारस करण्यात येत आहे. ज्याच्या धारेच्या विरुद्ध बाजूला सु-याच्या पात्याच्या टोकापासून ते मुठी (हॅडल) पर्यंत विशिष्ट प्रकारची खाच देण्यात आलेली आहे.

पीक उत्पादन तंत्रज्ञानावर आधारित संशोधन शिफारसी

दक्षिण कोकण किनारपट्टीविभागात भात-मधुमका या पिकपध्दतीतून इष्टतम उत्पादन आणि आर्थिक नफा मिळविण्यासाठी खरीप हंगामातील भात पिकास १७० किलो प्रती हेक्टर कोकण अन्नपूर्णा ब्रिकेट अधिक ५ टन शेणखत (शिफारस केलेल्या मात्रेच्या २५ टक्के नत्र) देऊन त्यानंतर घेण्यात येणाऱ्या रब्बी हंगामातील मधुमका पिकाला ७५ टक्के शिफारस केलेल्या खताची मात्रा (१५०:४५:४५ नत्र स्फुरद: पालाश किलो प्रती हेक्टर) देण्याची शिफारस करण्यात येते.

कोकण विभागातील जांभ्या जमिनीत सुरण-भेंडी पिकपध्दती पासून अधिक उत्पादन व फायदा मिळविण्यासाठी सुरण व भेंडी पिकास टिबक सिंचनाद्वारे एक दिवसा आड बाष्पीभवनाच्या १०० टक्के पाणी (सुरण पिकास ११७.५४ मि.मी. आणि भेंडी पिकास २२४.१७ मि. मी.) द्यावे आणि १२५ टक्के शिफारसीत खतांची मात्रा (सुरण पिकास १० टन शेणखत अ १००:७५:१०० टक्के नत्र:स्फुरद: पालाश आणि भेंडी पिकास १० टन शेणखत अ १२५:६५:६५ किलो नत्र:स्फुरद: पालाश प्रति हेक्टर) सरळ खतांद्वारे दयावी, अशी शिफारस करण्यात येते.

कोकण विभागामधील जांभ्या जमिनीमध्ये हिरव्या ढोबळी मिरचीचे अधिक उत्पादन व आर्थिक फायद्यासाठी चंदेरी प्लॅस्टिक आच्छादनाचा वापर करुन इनलाईन टिबक सिंचनाद्वारे (४ लि. प्रती तास, ५० से. मी. अंतर) पिकास १०० टक्के पीक बाष्पोस्तर्जन पातळीने पाणी आणि १२० टक्के शिफारशीत खताची मात्रा (२८०:३०:४१५ नत्र, स्फुरद, पालाश की. प्रती हे.) देण्याची शिफारस करण्यात येते.

क) पशु व मत्स्य विज्ञान

मत्स्य विज्ञान

१. रायझोफोरा म्युकोनाटा आणि अह्वीसिनिया मरीना या खारफुटी रोपांचे जनुकीकरणाचे प्रमाण जास्त मिळविण्यासाठी १ वर्ष रोपवाटिकेत वाढ झालेली तसेच प्रस्तावित जागेमध्ये ३ महिन्यासाठी अनुकूल केलेली रोपे जून ते सप्टेंबर या कालावधीत लागवड करण्याची शिफारस करण्यात येत आहे.
२. रत्नागिरी आणि मुंबई किनारपट्टीवरील सेपियला एनरमीस केंड म्हाकळाची सध्याची मासेमारी ताणपातळी अनुक्रमे ०.२८ आणि ०.३४ असून या म्हाकळाच्या शाश्वत मासेमारीकरिता हि सुयोग्य असून ती सद्यपातळीवरच नियंत्रित ठेवणेबाबत महाराष्ट्र शासनाच्या, मत्स्य व्यवसाय विभागास शिफारस करण्यात येत आहे.

ड) काढणीपश्चात व्यवस्थापन

१. कच्च्या हापूस आंब्याच्या भुकटीपासून (आमचूर) तात्काळ विरधळणारे हापूस आंबा पन्हे पेय मिश्रण तयार करण्यात येते. हे हापूस आंबा पन्हे पेय मिश्रण लॅमीनेटेड अॅल्युमिनीयम फॉईलमध्ये आवेष्टित केले असता वातावरणीय तापमानात सहा महिन्यांपर्यंत चांगल्या स्थितीत राहते याची शिफारस करण्यात येते.
२. जांभूळ ७० टक्के आणि आवळा ३० टक्के यांचा मिश्र रस वापरून ३ महिने स्विकार्यता असलेले जांभूळ-आवळा मिश्र नेक्टर तयार करण्याची शिफारस करण्यात येते.
३. कमी किमतीच्या ढोमा माशा पासून अनोटा रंग (१० टक्के) वापरून तयार केलेले रेडी-टू-ईट मत्स्य स्प्रेड, रेफ्रिजरेटरच्या ०-४^० अंश सेल्सीअम तापमानाला २१ दिवसांपर्यंत टिकविण्याची शिफारस करण्यात येते.
४. ताज्या बांगडा मासळीला सामान्य तापमानास १३ महिन्यांपर्यंत साठवून ठेवण्यासाठी अर्ध बारीक किंवा खडे मिठाला ८०^० अं. से. तापमानात ३० मिनिटे तापवून मासळी खारवण्याच्या प्रक्रियेची शिफारस करण्यात येते.
५. सर्वोत्तम स्वीकार्यता असलेले सहजैविक आईसक्रिम बनविण्यासाठी डॉ. बा.सा.को.कृ.वि.दापोली यांनी विकसित केलेल्या निर्मिती प्रक्रियेचा वापर करून आईसक्रिम मिश्रणाच्या ०.३ टक्के स्पिरुलीना पावडर व १२.५ टक्के लैक्टोबासिलय केसाय (६ x १०^६) या सहजैविक विरजनाचा वापर करण्याची शिफारस करण्यात येते.
६. सर्वोत्तम स्वीकार्यता असलेले आणि वातारणीय तापमानाला तीन दिवसांची आणि रेफ्रीजरेशन तापमानाला १८ दिवसांची टिकवण क्षमता असलेले मिष्टी दही बनविण्यासाठी डॉ. बा.सा.को.कृ.वि.दापोली यांनी विकसित केलेल्या निर्मिती प्रक्रियेचा वापर करून प्रमाणित विरजनाचा ३ टक्के (६ x १०^६) प्रमाणात वापर करण्याची आणि मूळ दुधाच्या ६ टक्के केसर विलायची रसाचा घटक स्वाद म्हणून आणि साखरेचा ८ टक्के या वापर करण्याची शिफारस करण्यात येते

इ) पीक संरक्षण

१. भाताच्या कडा करपा रोगाच्या प्रभावी नियंत्रणासाठी स्युडोमोनास फ्ल्युरोसन्स या जैविक घटकाची २०० मिली प्रति १० लिटर पाण्यातून लागवडीनंतर ३० आणि ४५ दिवसांनी फवारणी करण्याची शिफारस करण्यात येत आहे.

C) Animal and Fisheries Science

Fisheries Science

1. It is recommended to plant one-year nursery grown *Rhizophoramucronata* and *Avicennia marina* mangrove saplings during June to September months after three months in situ acclimatization for maximum survival.
2. It is recommended to maintain the fishing pressure of the cuttle fish, *Sepiellaninermis* at the current exploitation ratio of 0.28 and 0.34 respectively for Ratnagiri and Mumvai coasts for obtaining sustainable yield of the species

D) Post Harvest Management

1. It is recommended to prepare Alphonso mango instant RTS mix from raw Alphonso mango powder (Amchur) by the method developed by Dr. Balasaheb Sawant Konkan Krishi Vidyapeeth, Dapoli. The prepared raw Alphonso mango instant RTS mix could be stored at ambient temperature in good condition in laminated aluminum foil up to six months. The process for tenderizing and preserving Chevon up to 6 days by using Betel leaf extract in the proportion of 1:1 for 30 min at 10-15⁰C temperature is recommended.
2. It is recommended to prepare the jamun-aonla blended nectar having 3 months of acceptability by blending and aonla juice as per the process developed by Dr. Balasaheb Sawant Konkan Krishi Vidyapeeth, Dapoli.
3. It is recommended to use Dr. Balasaheb Sawant Konkan Krishi Vidyapeeth developed technology for preparation of Ready-to eat fish spread product from low cost fish Dhoma with natural colour have shelf life upto 21 days in refrigerated display unit at 0 to 40C.
4. It is recommended by Dr. Balasaheb Sawant Konkan Krishi Vidyapeeth, Dapoli to use heat treated (800 C for 30 min.) semi ground or fine crude salt for curing, followed by drying of Indian mackerel to get shelf life up to 13 months at ambient temperature.
5. It is recommended to prepare most acceptable quality probiotic ice-cream, as per method developed Dr. Balasaheb Sawant Konkan Krishi Vidyapeeth, by incorporation of Spirulina (*Spirulina platensis*) powder @ 0.3% of ice-cream mix (w/w) and by using culture of *Lactobacillus casei* @ 12.5% of ice-cream mix (w/w).
6. It is recommended to prepare most acceptable quality misti dahi having shelf life of 3 days at atmospheric temperature and 18 days at refrigeration temperature, as per method developed by Dr. Balasaheb Sawant Konkan Krishi Vidyapeeth, using 3% normal standard inoculums culture and by addition of saffron-cardamom extract @ 6% and sugar @ 8% of original milk (w/w).

E) Plant Protection

1. For coast effective management of bacterial leaf blight of rice, application of recommended dose of fertilizer (RDF) and two sprays of *Pseudomonas fluorescens* @ 200 ml per 10 litre water at 15 days interval (30 & 45 DAT) is recommended.

२. नारळावरील ईरिओफाईड कोळीचे प्रभावी व्यवस्थापन करुन उत्पादन व माडाच्या चांगल्या आरोग्यासाठी वर्षभरामध्ये प्रतिमाडास खालीलप्रमाणे एकात्मिक अन्नद्रव्य व्यवस्थापन आणि एकात्मिक किड व्यवस्थापन करण्याची शिफारस करण्यात येत आहे.

महिना	करावयाची उपाययोजना (प्रति माडास)
मे	शेणखत १० किलो गांडुळखत १० किलो द्यावे.
जून	प्रति माडास शिफारशीप्रमाणे ७५० ग्रॅस युरिया, ३ किलो स्फुरद व ६५० ग्रॅम पोटॅश, निंबोळी पॅड ५ किलो, हिरवळीचे खत (चवळी) ५० ग्रॅम माडाभोवती पेरावे. नारळाच्या काथ्या/सोडणं १० किलो माडाच्या अळयात पुराव्यात तसेच सुक्ष्म अन्नद्रव्य ५०० ग्रॅम द्यावे.
सप्टेंबर	शेणखत १० किलो + गांडुळखत १० किलो
ऑक्टोबर	७५० ग्रॅम युरिया व ६५० ग्रॅम पोटॅश, सुक्ष्म अन्नद्रव्य ५०० ग्रॅम, केराप्रोबिओ (बॅसिलस मेगाटेरिअम) १०० ग्रॅम वाफसा स्थितीत द्यावे.
डिसेंबर	गंधक पावडर ८० टक्के पाण्यात विरघळणारी भुकटी ५ ग्रॅम + पामतेल २०० मिली आणि २.५ ग्रॅम कपडे धुण्याची पावडर ८०० मिली पाण्यात घेवून फवारणी करावी.
फेब्रुवारी	७५० ग्रॅम युरिया + ६५० ग्रॅम पोटॅश.
मार्च	फेनपायरोक्सिमेट ५ टक्के प्रवाही १० मिली अधिक २० मिली पाणी मुळाद्वारे पध्दतीचा वापर करुन द्यावे.

३. काजूवरील फुलकिड आणि ढेकण्या किडीच्या नियंत्रणाकरीता २० टक्के प्रवाही अॅसिटॅमिप्रीड ५ ग्रॅम प्रति १० लिटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी अशी संशोधनात्मक निष्कर्षाची शिफारस करण्यात येत आहे.

फ) कृषि अभियांत्रिकी

१. कोकण विभागामधील जांभ्या जमिनीमध्ये हिरव्या ढोबळी मिरचीचे अधिक उत्पादन व आर्थिक फायद्यासाठी चंदेरी प्लॅस्टिक आच्छादनाचा वापर करुन इनलाईन ठिबक सिंचनाद्वारे (४ लि. प्रती तास, ५० से. मी. अंतर) पिकास १०० टक्के पीक बाष्पोस्तरजन पातळीने पाणी आणि १२० टक्के शिफारशीत खताची मात्रा (२८०:३०:४१५ नत्र, स्फुरद, पालाश की. प्रती हे.) देण्याची शिफारस करण्यात येते.

ज) सामाजिक शास्त्रे

१. कोकणातील सेंद्रिय काजू उत्पादन आर्थिक दृष्ट्या फायदेशीर (लाभ व्यय गुणोत्तर १:१.९३) असल्यामुळे सेंद्रिय काजू लागवडीखालील क्षेत्र नोदणीव सेंद्रिय काजू बी ची खरेदी किफायतशीर दरामध्ये करुन त्याचे मार्केट ब्रँडिंग स्वतंत्र यंत्रणेमार्फत करण्याची शिफारस करण्यात येते.
२. कोकणामध्ये जांभूळ फळेकाढणीमध्ये १८.०६ टक्के ऐवढे नुकसान होत असल्याने जांभूळ फळे काढणीचे यंत्र विकसित करण्याची शिफारस करण्यात येत आहे.
३. कोकणामध्ये बांबू लागवड आर्थिकदृष्ट्या किफायतशीर आहे. परंतु, कोयतीने बांबू कापणी केल्यास त्याची गुणवत्ताकमी होऊन आजूबाजूच्या बांबूचे नुकसान होत असल्याने बांबू कापणीसाठी योग्य प्रकारचे औजार विकसित करण्याची शिफारस करण्यात येत आहे.

2. For the management of coconut eriophyid mite and increasing of nuts yield with health of the palm the following INM with IPM package is recommended.

Month	Management Practices to be followed
May	FYM @ 10 kg/palm + Vermi-compost @ 10 kg/palm.
June	Recommended NPK dose – 750 g Urea, 3 kg S.S.P. and 650 g Potash, Neem cake @ 5 kg/palm. Green manuring with cowpea @ 50 g/palm in coconut basin. Coconut husk incorporation @ 10kg/palm and Micronutrient application @ 500g/palm.
September	FYM @ 10 kg/palm + Vermi-compost @10 kg/palm.
October	Recommended 750g Urea and 650g Potash. Micronutrient application @ 500g/palm. Kera probio (<i>Bacillus megaterium</i>) @ 100 g/palm in well irrigated garden.
December	Spraying with palm oil @ 200 ml+sulphur 80% WP @ 5g + soap powder 2.5g in 800 ml of water on nuts.
February	Recommended 750 g Urea and 650 Potash.
March	Rood feeding with Fenpyroximate 5 % EC @ 10 ml + 20 ml water.

3. For the management of cashew thrips and tea mosquito bug it is recommended to spray (0.01%) Acetamiprid 20 SP @ 5 g/10 lit of water, at the place of third spray (at pea nut stage) of the university schedule.

F)Agricultural Engineering

1. It is recommended to grow green capsicum in lateritic soils of Konkan region with 1.0 ETc irrigation level (Inline drip 4Lph, 50 cm spacing) with silver mulching and 120 percent RD of 280:30:415 NPK kg/ha for getting maximum returns.

G) Social Sciences:

1. Organic cashew production is economically viable venture (B:C ratio 1:1:93). Hence it is recommended to have a separate agency for registration of organic cashew orchard, purchase of organic cashew nut at remunerative price and its market branding.
2. Jamun tree pose problem in harvesting with loss to the extent of 18.06% hence it is recommended to develop harvesting implement.
3. Harvesting of bamboo by using koyti cause damage to bamboo. Hence it is recommended to develop suitable device for harvesting of bamboo.

४. शेतीपिके + उद्यानपिके + पशुपालन तसेच शेतीपिके + उद्यानपिके + पशुपालन + वनपिके या एकात्मिक शेतीपध्दतीचा अवलंब करुन प्रगतशील शेतकऱ्यांनी त्यांचे उत्पन्न सरासरी दुप्पट केले असून ५० ते ६० टक्यांची रोजगार निर्मितीत वाढ दिसून आली आहे. या एकात्मिक शेती पध्दतीमध्ये प्रगतशिल शेतकऱ्यांनी मुख्यतः पीक विविधता, संसाधन संवर्धन तंत्रज्ञान, सुधारित वाण, जाती वनपिकांचा समावेश केलेला आहे. म्हणून अशी शिफारस करण्यात येते की, राज्य शासनाच्या विस्तार यंत्रणेने कोकण विभागात एकात्मिक शेतीपध्दतीचा प्रात्यक्षिक आयोजित करुन शेती उत्पन्न दुप्पट करण्यासाठी शेतकऱ्यांना प्रोत्साहित करावे. संसाधन संवर्धन तंत्रज्ञान सुधारित वाण, जाती आणि वनपिकांचा समावेश करावा.
५. सर्वसाधारण दापोली शहराची आठवड्याची भाजीपाल्याची मागणी ९७०० किलो आहे. यामधील ९२.७८ टक्के भाजीपाला कोकणाबाहेरून पुरवठा केला जातो आणि ७.२२ टक्के भाजीपाला स्थानिक उत्पादकांकडून पुरविला जातो. भाजीपाल्याची मागणी आणि पुरवठा यामधील तफावत लक्षात घेता अशी शिफारस करण्यात येते की, दापोली तालुक्यातील भाजीपाला उत्पादकांना कोकणात होणाऱ्या विविध प्रकारचा भाजीपाल्याची (वेलवर्गीय, भेंडी, मिरची, वांगी, पालेभाज्या, करटोली इ.) लागवड करुन आपले उत्पन्न वाढविण्यासाठी प्रोत्साहित करण्याची गरज आहे.
६. उत्तर कोकण विभागात अभ्यास भागातील (पालघर जिल्हा) शेतकऱ्यांनी कोकण जलकुंड तंत्रज्ञाचा अवलंब केल्याने आंबा व काजू कलमे जगण्याचा दर २८.८५ टक्के आणि ४९.५० टक्के वाढला आणि लागवडीखालील जमीन वापर निर्देशांक ०.२५ वरून ०.४५ वर झाला तसेच प्रचलित पध्दतीपेक्षा हेक्टरी रु. १,३०,३३४/- बजत झाली आणि आंबा व काजू बांगामध्ये जलकुंडातील पाणी वापरुन मोगरा हे आंतरपिक घेतल्याने हेक्टरी रु. १,२९,३२४/- इतका अतिरिक्त फायदा झाला असून हे तंत्रज्ञान आर्थिकदृष्ट्या फायदेशीर असल्याने आंबा व काजू बांगामध्ये कोकण जलकुंड तंत्रज्ञानाचा अवलंब करुन मोगरा हे आंतरपिक घेण्याची शिफारस करण्यात येते.

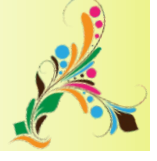

4. The study revealed that “Field Crops + Horticulture +Livestock” and “Field Crops + Horticulture + Livestock + Forestry” IFS modules are pre-dominantly adopted by the progressive farmers. Both IFS modules has impacted positively by two fold increase in gross return, while 50-60% increase was observed in employment generation. Most of the progressive farmers has adopted promising technologies viz. crop diversification, resource conservation technologies improved varieties & breeds and also introduced agro-forestry in their IFS modules. Therefore, it is recommended that State Extension System should organize demonstrations on different Modules of Integrated Farming System (IFS) in Konkan Region to mobilize the farmers for doubling their income. Further, efforts should taken for crop diversification, promotion of resource conservation technologies, improved varieties and breeds, introducing agro-forestry in their IFS modules.
5. On an average weekly demand for vegetables in Dapoli is 9700 kg. Out of this 92.78 per cent demand is met from outside supply and 07.22 per cent from local supply. Considering the gap between demand for and supply of local vegetables, it is recommended that farmers from Dapoli tehsil should be motivated to cultivate variety of vegetables as per the demand in the market to augment their income.
6. Graft survival of mango and cashew increased by 28.85% and 41.5% respectively and cultivated land utilization index increased from 0.25 to 0.45 as well as saved amount Rs. 1,30,334/- per hectare than conventional method after implementation of “Konkan Jalkund” technology in study area of North Konkan region (Palghar district) and fetched additional benefit Rs. 1,29,324/- per hectare by cultivating jasmine as intercrop in mango and cashew fields by using stored water in “Jalkund” and technology was found economically viable, thus it is recommended to cultivate jasmine as intercrop in mango and cashew fields by using Konkan Jalkund technology.

४. विस्तार शिक्षण

शिक्षण आणि संशोधन कार्याबरोबरच विद्यापीठाचे संशोधन निष्कर्ष शेतकऱ्यांपर्यंत पोहोचविण्याच्या दृष्टीने या विद्यापीठात विस्तार शिक्षण यंत्रणाही कार्यरत आहे. विस्तार शिक्षणाचे कार्य करण्याकरिता या विद्यापीठात सन १९८१ साली विस्तार शिक्षण संचालनालयाची स्थापना करण्यात आली. विद्यापीठातील संचालक, विस्तार शिक्षण हे या कार्याची धुरा सांभाळतात. दापोली विद्यापीठ मुख्यालयात विस्तार शिक्षण संचालनालयात संचालकांच्या मदतीला उपसंचालक, विस्तार शिक्षण, विस्तार कृषिविद्यावेत्ता तसेच विस्तार शिक्षण आणि उद्यानविद्या या विषयातील विषय विशेषज्ञ कार्यरत आहेत.

भारतीय कृषि अनुसंधान परिषदेच्या अर्थसहाय्याने सन १९९९ साली विद्यापीठामध्ये दापोली येथे कृषि तंत्रज्ञान माहिती केंद्राची स्थापना करण्यात आली आहे. या केंद्राचा कार्यभार व्यवस्थापक सांभाळत आहेत. व्यवस्थापकांना सहाय्य करण्यास जनसंपर्क अधिकारी, विविध विषय विशेषज्ञ, कृषि सहाय्यक, वरिष्ठ कलाकार व छायाचित्रकार यांचा चमू आहे. कृषि तंत्रज्ञान माहिती केंद्राच्या स्वरूपात विद्यापीठाचे विस्तार कार्य त्याचप्रमाणे सल्ला सेवा आणि विद्यापीठ उत्पादनाची वितरणव्यवस्था एकाच ठिकाणी प्रभावीपणे राबविली जाते.

प्रगत तंत्रज्ञानाचा अवलंब करण्यासाठी प्रशिक्षित मनुष्यबळ निर्माण करणे, ग्रामीण युवकांना व्यावसायिक प्रशिक्षण देऊन स्वयंरोजगाराच्या संधी उपलब्ध करून देणे या उद्देशाने नवी दिल्लीस्थित भारतीय कृषि अनुसंधान परिषदेने विद्यापीठाला दोन कृषि विज्ञान केंद्रे मंजूर केली असून अनुक्रमे लांजा, जि. रत्नागिरी आणि रोहा, जि. रायगड या ठिकाणी सदर केंद्रे कार्यरत आहेत. या केंद्राचा कार्यभार 'प्रमुख व वरिष्ठ शास्त्रज्ञ' हे सांभाळत असतात. तर त्यांच्या मदतीला विविध विषय विशेषज्ञ व कार्यक्रम सहाय्यक उपलब्ध आहेत. तसेच, अशासकीय संस्थांद्वारे संचलित कोसबाड हिल, जि. पालघर व किल्लोस, जि. सिंधुदुर्ग येथील कृषि विज्ञान केंद्रांना विद्यापीठामार्फत तांत्रिक मार्गदर्शन केले जाते.

त्याचप्रमाणे विद्यापीठाच्या कृषि, कृषि अभियांत्रिकी व मत्स्य या तीन विद्याशाखांमार्फत विस्तार शिक्षणाचे कार्य केले जाते. कृषि विद्याशाखेच्या कृषि महाविद्यालय, दापोली अंतर्गत महाविद्यालयीन विकास गट स्थापन करण्यात आलेला आहे. या विकास गटाचे कार्य दापोली व खेड तालुक्यातील २ दत्तक गावांमध्ये केले जाते. विस्तार शिक्षण विभागातील विभाग प्रमुखांच्या मार्गदर्शनाखाली विस्तार प्रशिक्षण अधिकारी या गटाचे काम पहात असून त्यांच्या मदतीला कृषि सहाय्यक कार्यरत आहेत. मत्स्य विद्याशाखेतील विस्तार शिक्षणाचे उपक्रम सहयोगी अधिष्ठाता यांच्या मार्गदर्शनाखाली मत्स्य महाविद्यालयाच्या विस्तार शिक्षण विभागामार्फत राबविले जातात. तर कृषि अभियांत्रिकी विद्याशाखेमध्ये विस्तार शिक्षणाचे काम कृषि अभियांत्रिकी व तंत्रज्ञान महाविद्यालयाच्या सहयोगी अधिष्ठाता यांचे मार्गदर्शनाखाली केले जाते. तसेच प्रादेशिक कृषि संशोधन केंद्र, कर्जत येथे 'विस्तार शिक्षण शास्त्रज्ञ' आणि प्रादेशिक फळ संशोधन केंद्र, वेंगुर्ला येथे 'विस्तार शिक्षण अधिकारी' कार्यरत आहेत.

4. EXTENSION EDUCATION

A separate Directorate was established at the University headquarters during 1981 to undertake the work of Extension Education. The Directorate is headed by Director of Extension Education. He is assisted by one Assistant Professor of Extension Education and another Assistant Professor of Horticulture discipline. Similarly, with the financial assistance from the ICAR, New Delhi, Agriculture Technology Information Centre has been established at the headquarter in 1999. The Centre is headed by the Manager and he is supported by Jr. Research Assistants, Sr. Artist and Photographer. The Centre works on single window system wherein, an access to the technologies generated by the University is made available to the visitors; technical guidance is made available to the needy farmers, and the technology products of University are made available for sale. On the similar lines, the University has started mini ATIC at Ganapatipule in Ratnagiri tahsil. This unit is headed by Agriculture Assistant.

The ICAR, New Delhi has also sanctioned two Krishi Vigyan Kendras to the University, one at Deodhe-Lanja (Ratnagiri) and another at Killa-Roha (Raigad); each one is headed by Programme Coordinator and supported by different Subject Matter Specialists and Programme Assistants. These KVKs are engaged in conduct of OFTs, FLDs for technology dissemination. They also conduct vocational training classes for farmers, farm women and rural youth to improve their competency and in-service training to Government officials. Additional two KVKs, one at Kosbad hill (Thane) and another at Kirlos (Sindhudurg) managed by NGOs are also affiliated to the University.

Apart from this, all the four faculties of the University organize extension education programmes. Under the faculty of Agriculture, College of Agriculture, Dapoli has formed College Development Block. Extension Training Officer under the guidance of the Head, Department of Extension Education undertakes extension activities in two villages from Khed and Dapoli tahasil. He is assisted by Agriculture Assistants. Extension programmes in Fisheries faculty are organized by Department of Fisheries Extension under the guidance of Associate Dean, College of Fisheries. Similarly, extension activities under Agricultural Engineering faculty are organized under the guidance of the Associate Dean of the College Agriculture Engineering and Technology. In addition to this, Extension Education Scientist at Regional Agricultural Research Station, Karjat and Extension Education Officer working at Regional Fruit Research Station, Vengurle are looking after extension activities of respective region.

४.१ जिल्हा मासिक चर्चासत्र

मार्च २०२१ अखेर पर्यंत पालघर, रायगड, ठाणे, रत्नागिरी व सिंधुदुर्ग जिल्ह्यांसाठी एकूण १२ जिल्हा मासिक चर्चा सत्रे आयोजित करण्यात आली.

४.२ निदान चमू, दौरे

अहवाल काळामध्ये कोकणातील ठाणे, पालघर, रायगड, रत्नागिरी व सिंधुदुर्ग या जिल्ह्यांतील एकूण ३७ गावांना विद्यापीठ शास्त्रज्ञांच्या चमूने भेटी देवून शेती संबंधीच्या समस्या व अडचणी विषयी मार्गदर्शन केले. (कोरोना कालावधीत लॉकडाऊनमुळे निदान चमू दौरे कमी झाले)

४.३ प्रशिक्षण कार्यक्रम

४.३.१ अधिकारी/प्रशिक्षकांसाठी प्रशिक्षण वर्ग

महाराष्ट्र शासनाच्या कृषि विभागातील कोकण विभागाच्या अधिकारी/विस्तार कार्यकर्ते व प्रशिक्षक यांच्यासाठी विद्यापीठाने विकसित केलेल्या नवीन तंत्रज्ञानाच्या प्रसारासाठी विविध विषयांवर प्रशिक्षण कार्यक्रम आयोजित करण्यात आले होते. अशा एकूण ४ प्रशिक्षणांमधून ३६६ अधिकारी/विस्तार कार्यकर्ते यांना प्रशिक्षण देण्यात आले.

४.३.२ व्यावसायिक प्रशिक्षण

अहवाल कालावधीत विविध विषयावरील ८ व्यावसायिक प्रशिक्षण कार्यक्रम आयोजित करण्यात आले होते. या प्रशिक्षणामधून १८२ शेतकऱ्यांना प्रशिक्षण देण्यात आले.

४.३.३ शेतकरी प्रशिक्षण वर्ग

विद्यापीठाची विविध संशोधन केंद्रे, कृषि विज्ञान केंद्रे, घटक महाविद्यालये आणि विस्तार शिक्षण संचालनालय यांच्यातर्फे शेतकऱ्यांच्या गरजेनुसार ९८ प्रशिक्षण वर्गांचे आयोजन करण्यात आले. यामध्ये शेतकऱ्यांना प्रात्यक्षिकांसह मार्गदर्शन करण्यात आले. या प्रशिक्षणाचा लाभ ३१३८ शेतकऱ्यांना झाला.

४.४ शेतकरी मेळावे

अहवाल काळात विद्यापीठांतर्गत कोकण विभागातील शेतकऱ्यांच्या गरजा व समस्यांवर आधारित विषयांवर एकूण २ शेतकरी मेळाव्यांचे आयोजन करण्यात आले होते. या शेतकरी मेळाव्यांमार्फत ६३५ शेतकऱ्यांना विविध विषयांवर मार्गदर्शन करण्यात आले.

४.५ शेतकरी शास्त्रज्ञ मंच

या विद्यापीठाच्या संशोधन केंद्रांवर तसेच कृषि विज्ञान केंद्रामार्फत कोकणातील पीक निहाय 'शेतकरी शास्त्रज्ञ मंच' स्थापन करण्यात आले असून अहवाल काळात या मंचांच्या १३ सभा आयोजित करण्यात आल्या होत्या. त्याद्वारे विद्यापीठाच्या शास्त्रज्ञांमार्फत शेतकऱ्यांच्या पीक निहाय शंकांचे निरसन करण्यात आले.

४.६ विशेष दिनाचे आयोजन

४.६.१ डॉ. बाळासाहेब सावंत पुण्यतिथी

दिनांक ११ मे २०२० रोजी डॉ. बाळासाहेब पुण्यतिथी विद्यापीठ मुख्यालयात सर्व अधिकारी व कर्मचारी यांच्या उपस्थितीत साजरी करण्यात आली.

४.६.२ जागतिक पर्यावरण दिन

दिनांक ५ जून २०२० रोजी विद्यापीठ मुख्यालयाी जागतिक पर्यावरण दिनाचे आयोजन करण्यात आले होते. सर्व महाविद्यालयाच्या विद्यार्थ्यांनी, अधिकारी/कर्मचारी उत्स्फूर्तपणे सहभाग घेतला.

4.1 Monthly District Workshops

In all 12 Monthly District Workshops for Ratnagiri, Raigad, Sindhudurg and Palghar districts were organized during the reporting year.

4.2 Diagnostic team visits

Diagnostic team of the University visited 37 villages from five districts of Konkan region and provided consultancy as per the problems in the field condition. (Visits were limited due to Corona pandemic)

4.3 Training Programmes

4.3.1 Refresher Trainings for Govt. Officials

In all 4 training programmes were organized for the Government officials and field functionaries from Department of Agriculture, Govt. of Maharashtra by the Directorate of Extension Education. These programmes were attended by 366 officials and field functionaries from Konkan region.

4.3.2 Vocational trainings

A total 8 vocational training programmes on different agriculture and allied subjects were organized. Total 182 farmers had taken advantage of these programmes.

4.3.3 Farmers' training

The Directorate of Extension Education with the help of different research stations, KVKs and Constituent Colleges organised 98 training programmes along with demonstrations which were beneficial for 3138 farmers.

4.4 Farmers' Rallies

On the basis of location specific problems, needs and new technology developed by the University 2 farmers' rallies were organized in the region. These rallies were attended by 635 farmers, farm women and rural youth.

4.5 Farmers-Scientists Forum

The University has established crop wise Farmers-Scientists Forums for effective and speedy transfer of technology. In all 13 meetings of the forums were arranged during the year to solve the location specific problems and to organize need based extension activities.

4.6. Celebration of Special days

4.6.1 Death Anniversary

Death Anniversary of Late Dr. Balasaheb Sawant was observed at university headquarter on 11th May 2020.

4.6.2 World Environment day

The world Environment day has been celebrated on 5th June 2020 at University headquarter. All the students and staff members took part in the programme.

४.६.३ डॉ. बाळासाहेब सावंत यांची जयंती

दिनांक ८ जून २०१९ रोजी डॉ. बाळासाहेब सावंत यांची जयंती विद्यापीठाच्या मुख्यालयात सर्व अधिकारी व कर्मचारी यांच्या उपस्थितीत साजरी करण्यात आली.

४.६.४ कृषिदिन

कै. वसंतराव नाईक यांची जयंती दिनांक १ जुलै रोजी कृषि दिन म्हणून साजरी केली जाते. या कृषि दिनानिमित्त दिनांक १ जुलै २०२० रोजी विद्यापीठाच्या सर्व संशोधन केंद्रावर, महाविद्यालयांमध्ये तसेच कृषि विज्ञान केंद्रांमध्ये वृक्षलागवड कार्यक्रम राबविण्यात आला. निसर्ग चक्रीवादळ प्रादुर्भात आंबा, काजू, नारळ बागांचे पुर्नवसन करण्याबाबत पुस्तिकेचे विमोचन करण्यात आले.

४.६.५ मत्स्य शेतकरी दिन

दिनांक १० जुलै २०२० रोजी विद्यापीठाच्या मुख्यालयाी दोन्ही कृषि विज्ञान केंद्रांमध्ये मत्स्य शेतकरी दिन मोठ्या उत्साहात साजरा करण्यात आला.

४.६.६ अभियंता दिन

भारतरत्न सर विश्वेश्वरैया यांनी केलेल्या नेत्रदीपक कार्याची जाणीव कायम राहण्यासाठी दिनांक १५ सप्टेंबर हा दिवस सर विश्वेश्वरैया यांचा जन्मदिवस अभियंता दिन म्हणून कृषि अभियांत्रिकी व तंत्रज्ञान महाविद्यालयात साजरा करण्यात आला. या कार्यक्रमास सर्व विभाग प्रमुख, प्राध्यापक, अधिकारी, कर्मचारी व विद्यार्थी मोठ्या संख्येने उपस्थित होते.

४.६.७ जागतिक नारळ दिन

दिनांक ०२ सप्टेंबर २०२० रोजी प्रादेशिक नारळ संशोधन केंद्र, भाटये यांच्यावतीने नारळ लागवड तंत्रज्ञान या विषयावरील प्रशिक्षण वर्ग आयोजन करून जागतिक नारळ दिन साजरा करण्यात आला. या दिवशी कृषि तंत्रज्ञान माहिती केंद्र, दापोली येथे नारळ कलाकृतींचे प्रदर्शन आयोजित करण्यात आले होते. या प्रदर्शनाला ४३३ अभ्यगतांनी भेटी दिल्या

४.६.८ जागतिक अन्नदिन

कृषि विज्ञान केंद्र, लांजा व रोहा आणि विद्यापीठाच्या सर्व संशोधन केंद्रावर दिनांक १६ ऑक्टोबर २०२० रोजी जागतिक अन्न दिन साजरा करण्यात आला.

४.६.९ जागतिक मृदा दिवस

दिनांक ०५ डिसेंबर २०२० रोजी मृदा व रसायनशास्त्र विभाग, कृषि महाविद्यालय, दापोली येथे विद्यार्थ्यांसाठी माती परिक्षणाचे व्याख्यान व प्रशिक्षण आयोजित करून जागतिक मृदा दिवस साजरा करण्यात आला.

४.६.१० जागतिक महिला दिन

दिनांक ०८ मार्च २०२१ रोजी ग्रामपंचायत, कुडावळे येथे जागतिक महिला दिन साजरा केला. या कार्यक्रमाला परिसरातील १५ महिला उपस्थित होत्या.

४.७ गटचर्चा

अहवाल काळात एकूण ३१ गटचर्चा आयोजित करण्यात आल्या. या गटचर्चेकरिता विभागातील ३६२ शेतकरी व महिला शेतकरी उपस्थित होते.

४.८ कृति प्रात्यक्षिके

अहवाल काळात विद्यापीठाच्या विविध प्रक्षेत्रावर एकूण ५८ कृति प्रात्यक्षिकांचे आयोजन करण्यात आले. या कृति प्रात्यक्षिकांच्या वेळी एकूण ११३८ शेतकरी उपस्थित होते.

4.6.3 Birth Anniversary

The Birth Anniversary of Balasaheb Sawant was celebrated on 8th June 2020 in presence of all staff members and students.

4.6.4 Krishi Din

Birth Anniversary of Late Vasant Rao Naik is being celebrated as Krishi Din on 1st July. The tree plantation programme was organized to mark the occasion at University headquarter, all the research stations, Colleges and Krishi Vigyan Kendras. The informative brochure on rejuvenation of Mango, Cashew and Coconut orchards affected due to Nisarg Cyclone was inaugurated at the hands of authorities of the University.

4.6.5 Fish Farmer Day

Fish Farmer Day was celebrated at University headquarter and both the KVKs on 10th July 2020.

4.6.6 Engineers Day

On the occasion of Birth Anniversary (15th September) of the great Scientist Bharat Ratna Sir Visvesaraiya, Engineers Day was organized by College of Agricultural Engineering and Technology, Dapoli. All the Heads, professors and staff of the university attended this programme.

4.6.7 World Coconut Day

The World Coconut day was celebrated on 2nd September 2020 at Regional Coconut Research Station, Bhatey, Dist. Ratnagiri. An exhibition on coconut articles was organized at Agriculture Technology Information Centre, Dapoli. Total 433 visitors visited an exhibition.

4.6.8 World Food Day

Krishi Vigyan Kendra, Lanja and Roha and all research stations has been celebrated World Food day on 16th October 2020.

4.6.9 World Soil Day

The World Soil day was celebrated on 5th December 2020 at Department of Soil Science, College of Agriculture, Dapoli by organizing lecture on Soil Sampling to the students.

4.6.10 World Women Day

The World Women day has been celebrated at Kudavale Grampanchayat. Total 15 womens were present.

4.7 Group Discussion

In all, 31 group discussions benefiting 362 farmers from the region were arranged during the reporting year.

4.8 Method Demonstration

During the year under report, 58 method demonstrations of improved technology were arranged on the farmers' fields by KVKs, research stations, and Colleges. This activity benefitted 1138 farmers.

◀ अळवी संवर्धन प्रशिक्षणामध्ये मा. संचालक, विस्तार शिक्षण यांचे मार्गदर्शन

कुडावळे येथे प्रक्षेत्र दिनानिमित्त प्रगतशील शेतकऱ्यांचे सन्मान ▶▶

◀ कृषि तंत्रज्ञान माहिती केंद्र, दापोली येथे नारळ कलाकृती प्रदर्शनाला मा. कुलगुरु महोदयांची भेट

जागतिक महिला दिनानिमित्त मार्गदर्शन करताना मा. कुलगुरु महोदय डॉ. संजय सावंत ▶▶

◀◀ कुक्कुटपालन प्रशिक्षण कार्यक्रमांमध्ये मा. संचालक, विस्तार शिक्षण यांचे मार्गदर्शन

शत प्रतिशत भात लागवड अभियानांतर्गत मा. कुलगुरु डॉ. संजय सावंत आणि विस्तार शिक्षण संचालक यांची प्रक्षेत्र भेट ▶▶

◀◀ प्रक्षेत्रावरील वृक्ष लागवड कार्यक्रम

कुडावळे येथे किडनाशकाचे वाटप ▶▶

४.९ प्रथमदर्शी पीक प्रात्यक्षिके

अहवाल काळात एकूण ११२ प्रथमदर्शी पीक प्रात्यक्षिकांचे आयोजन करण्यात आले. त्याचा प्रत्यक्ष परिणाम त्या-त्या विभागातील शेतकऱ्यांना शेतावरील शेती दिन कार्यक्रमाच्या माध्यमातून दिसून आला.

४.१० परिसंवाद/चर्चासत्रे

अहवाल काळात विविध विषयांवर एकूण ५२ परिसंवाद/चर्चासत्राचे (ऑनलाईन) आयोजन करण्यात आले. सदरच्या चर्चासत्रांमध्ये एकूण १६९६ शास्त्रज्ञ/अधिकारी व शेतकरी सहभागी झाले.

४.११ भात पिकावरील कीड व रोग सर्वेक्षण सल्ला प्रकल्प (क्रॉपसॅप व हॉर्टसॅप)

महाराष्ट्र शासन कृषि विभाग आणि विस्तार शिक्षण संचालनालय यांच्या संयुक्त विद्यमाने आंबा पिकावरील कीड व रोग सर्वेक्षण सल्ला प्रकल्प राबविण्यात आला. त्यामध्ये कीड व रोग सर्वेक्षकांचे एक प्रशिक्षण वर्ग दि १७/०७/२०२० रोजी आयोजित करण्यात आले होते. या प्रशिक्षण कार्यक्रमात ६८ कीड रोग सर्वेक्षकांनी भाग घेतला. फळबाग पिक कीड व रोग व्यवस्थापन (हॉर्टसॅप) एक प्रशिक्षण वर्ग दि. ८/१०/२०२० रोजी आयोजित करण्यात आले होते. या प्रशिक्षण कार्यक्रमात एकूण ९२ प्रशिक्षकांनी सहभाग घेतला. (सदर कार्यक्रमाकरीता कोव्हीड-१९ च्या पार्श्वभूमीवर ऑनलाईन पध्दतीने घेण्यात आला.)

४.१२ मागोवा कार्यक्रम

दिनांक १८ मे २०२० रोजी विद्यापीठाच्या वर्धापन दिनानिमित्त विद्यापीठ ध्वज फडकवून विद्यापीठ वर्धापन दिन साजरा करण्यात आला. मागील वर्षामध्ये आयोजित केलेल्या विविध विस्तार व इतर कार्यक्रमांच्या छायाचित्रांचे ऑनलाईन प्रदर्शन आयोजित करण्यात आले. (सदर कार्यक्रम कोव्हीड-१९ च्या पार्श्वभूमीवर ऑनलाईन पध्दतीने घेण्यात आला.)

४.१३ शत प्रतिशत भात लागवड

अहवाल काळात कुडावळे येथे शत प्रतिशत भात लागवड अभियान राबविण्यात आला. यामध्ये रत्नागिरी-६, रत्नागिरी-७, रत्नागिरी-८ या वाणांचे १९२४ किलो बियाणे ९३ शेतकऱ्यांना वाटप करण्यात आले. यामध्ये प्रिव्ही अॅग्री, युपिएल, बायर या कंपन्यांनी सहकार्य केले होते. चारसुत्री भात लावणी प्रात्यक्षिक, गादीवाफे, कीड व रोग नियंत्रण, प्रक्षेत्रदिन यांचे आयोजन अभियानात करण्यात आले.

४.१४ विद्यापीठ उपक्रम व तंत्रज्ञान प्रसिध्दी

अहवाल काळात विद्यापीठाच्या कार्यक्षेत्रातील विविध संशोधन केंद्रे, कृषि विज्ञान केंद्रे, कृषि महाविद्यालय, वनशास्त्र महाविद्यालय, कृषि अभियांत्रिकी व तंत्रज्ञान महाविद्यालय, मत्स्य महाविद्यालय आणि उद्यानविद्या महाविद्यालय येथे आयोजित करण्यात आलेल्या विविध तंत्रज्ञान प्रसार आणि विस्तार उपक्रमांना वेळोवेळी विविध दैनिकांमधून प्रसिध्दी देण्यात आली. अहवाल काळात एकूण २१११ बातम्या आणि तंत्रज्ञानासंबंधी ४२ लेखांना प्रसिध्दी देण्यात आली. अहवाल काळात, दूरदर्शन केंद्र, वरळी मार्फत १० कार्यक्रम व आकाशवाणी रत्नागिरी, पुणे व मुंबई मार्फत एकूण १२ शेती विषयक विविध कार्यक्रम प्रक्षेपित करण्यात आले.

४.१५ वृक्षारोपण कार्यक्रम

अहवाल काळात विद्यापीठाच्या विविध संशोधन केंद्रांवर आणि कृषि विज्ञान केंद्रांवर कृषि दिनाचे औचित्य साधून वृक्षारोपणाचा कार्यक्रम मोठ्या प्रमाणात राबविण्यात आला.

4.9 Front Line Demonstrations

During the reporting period, for speedy transfer of technology and adoption by the farmers 112 Front Line Demonstrations of new and improved varieties of cereals, oilseeds, pulses, etc. and also demonstrations of new tools and implements were arranged. Impact of these demonstrations shown during field day programmes.

4.10 Workshops

In all 52 online workshops were organized in konkan region during the reporting year which were benefitted by 1696 scientist and officers.

4.11 CROPSAP and HORTSAP training Programme

Under the state sponsored CROPSAP project on rice the University and Department of Agriculture, Govt. of Maharashtra jointly organized two online training programmes on 17/07/2020 for 68 and 8/10/2020 for 92 trainees. (This programme was organized by online mode due to Covid-19 pandemic)

4.12 MAGOVA Programme

On the occasion of the University Foundation day 18th May, 2020 online photographic exhibition of various research and extension programmes conducted during previous year was organized in the University.

4.13 Shat pratishat Bhat Lagwad Abhiyan

This programme was organized at Kudavale village of Dapoli tehsil. Under this programme 1924 Kg. seeds of Ratnagiri-6, Ratnagiri-7, Ratnagiri-8 were distributed to 93 farmers. In this programme Preevi Agro, UPL, Bayer companies were participated. Four point paddy cultivation, raised bed, pest and disease management, field day were organized.

4.14 Publicity of university programmes

Wide publicity was given to the events like farmers rallies, conferences, workshops, group discussions, agriculture exhibitions and other programmes organized by various research stations, KVKs, and Colleges through mass media. In all, 2111 news and 42 popular articles were published through daily newspapers. In the reporting period, 10 television programmes from Television Centre, Varali, Mumbai and 12 Radio programmes of various agriculture subjects were broadcast by AIR, Ratnagiri and Mumbai.

4.15 Tree Plantation programme

University has undertaken participation tree plantation programme on all the research stations and KVKs.

४.१६ विद्यापीठास भेटी

कृषि क्षेत्रातील मान्यवर, विस्तार कार्यकर्ते, संशोधक, शासकीय अधिकारी, शेतकरी व विद्यार्थी अशा विविध क्षेत्रातील ३२३५ व्यक्तींनी विद्यापीठ प्रक्षेत्रास भेट देवून शिक्षण, संशोधन व विस्तार कार्याची माहिती घेतली.

४.१७ तंत्रज्ञान विषयक प्रकाशने व निविष्ठांची विक्री

अहवाल काळात विद्यापीठाने विकसित केलेल्या विविध कृषि विषयक अवजारे, बियाणे प्रक्रियायुक्त पदार्थ व प्रकाशने इत्यादींची विक्री कृषि तंत्रज्ञान माहिती केंद्रामार्फत करण्यात आली. यामधून रुपये १३.१८ लाख एवढे महसूली उत्पन्न प्राप्त झाले.

४.१८ निसर्ग चक्रीवादळ प्रादुर्भात शेतकऱ्यांना प्रशिक्षण

नाबार्ड पुरस्कृत शेतकरी प्रशिक्षणाचे आयोजन मुर्डी येथे करण्यात आले, यामध्ये गांडूळखत निर्मिती, अळंबी संवर्धन, कुक्कुटपालन, बंदिस्त खेकडापालन, मिश्रशेती व कोकण कपिला गोसंगोपन या प्रशिक्षणाचे आयोजन करण्यात आले.

४.१९ मान्यवरांच्या भेटी

१. मा. ना. श्री. विनायकजी राऊत, खासदार, लोकसभा मतदारसंघ, रत्नागिरी
२. मा. ना. श्री. सुनिल तटकरे, खासदार, रायगड मतदारसंघ, रायगड
३. मा. ना. उदयजी सामंत, उच्च व तंत्रशिक्षण मंत्री, महाराष्ट्र राज्य तथा पालकमंत्री सिंधुदुर्ग जिल्हा
४. मा. ना. अनिलजी परब, परिवहन मंत्री, महाराष्ट्र राज्य तथा पालकमंत्री रत्नागिरी जिल्हा
५. मा. ना. श्री. विजयजी वडेटीवार, मदत व पुर्नवसन मंत्री, महाराष्ट्र राज्य
६. मा. ना. श्री. देवेंद्रजी फडणवीस, विधानसभा विरोधी पक्ष नेते, महाराष्ट्र राज्य
७. मा. ना. श्री. प्रविणजी दरेकर, विधानपरिषद विरोधी पक्ष नेते, महाराष्ट्र राज्य
८. मा. ना. श्री. योगेशदादा कदम, मा. कार्यकारी परिषद सदस्य तथा आमदार, दापोली-मंडणगड-खेड विधानसभा मतदारसंघ
९. मा. ना. शेखरजी निकम, मा. कार्यकारी परिषद सदस्य तथा आमदार, चिपळूण-संगमेश्वर विधानसभा मतदारसंघ

4.16 Visits to University

During the reporting year, 3235 farmers, dignitaries, extension workers, govt. officials and students visited the University to get acquainted with the technologies.

4.17 Sale of University Products

During the reporting period through sale counter of ATIC, improved variety seeds, implements, publications and processed products developed by university and realized revenue of Rs.13.18 lakh.

4.18. NABARD sponsored training programme

The University has organized need based training programmes for Nisarg Cyclone affected areas. The training likes Mashroom production, Vermicomposting, Poultry production, Crab cultivation, Management of Konkan Kapila and Mixed cropping were organized for the farmers.

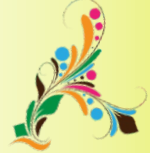
4.19 Dignitaries Visited to the University

1. Hon. Shri. Vinayak Raut, Loksabha Constituency, Ratnagiri
2. Hon. Shri. Sunil Tatkare, Raigad Loksabha Constituency
3. Hon. Shri. Uday Samant, Minister of Higher & Technical Education, Govt. of Maharashtra
4. Hon. Shri. Anil Parab, Chairman & Minister of Transport and Guardian Minister of Ratnagiri
5. Hon. Shri. Vijay wadettiwar, Minister of Social Welfare in the Government of Maharashtra
6. Hon. Shri. Devendra fadnavis, Leader of Opposition in Maharashtra Legislative Assembly.
7. Hon. Shri. Pravin Darekar, Leader of Opposition in Maharashtra legislative council
8. Hon. Shri. Yogesh Kadam, Executive Council Member and MLA, Dapoli
9. Hon. Shri. Shekhar Nikam, Executive Council Member and MLA, Chiplun.

५. विद्यापीठ प्रशासन

५.१ विद्यापीठ अधिकारी

महाराष्ट्र कृषि विद्यापीठ परिनियम १९८३ मधील कलम १४ व परिनियम १९९० नुसार डॉ. बाळासाहेब सावंत कोकण कृषि विद्यापीठ, दापोली मधील सन २०२०-२१ या वर्षामध्ये कार्यकारी, विद्याविषयक व इतर अधिकारी खालीलप्रमाणे होते.

५.१.१ कार्यकारी अधिकारी

१) कुलपती	:	मा. श्री. भगत सिंह कोश्यारी
२) प्रतिकुलपती	:	मा. ना. श्री. दादाजी भुसे
३) कुलगुरु	:	मा. डॉ. संजय दिनानाथ सावंत

५.१.२ विद्याविषयक अधिकारी

१) शिक्षण संचालक व अधिष्ठाता (कृषि)	:	डॉ. एस. एस. नारखेडे
२) संशोधन संचालक	:	डॉ. पी. एम. हळदणकर
३) संचालक, विस्तार शिक्षण	:	डॉ. एस. जी. भावे
४) सहयोगी अधिष्ठाता, कृ.म.वि, दापोली	:	डॉ. यु. व्ही. महाडकर
५) सहयोगी अधिष्ठाता, कृअतंमवि, दापोली	:	डॉ. वाय. पी. खंदेतोड
६) सहयोगी अधिष्ठाता, म.म.वि., शिरगांव, रत्नागिरी	:	डॉ. पी. ई. शिनगारे
(अतिरिक्त पदभार ०१/१२/२०१९ पासून)
७) सहयोगी अधिष्ठाता, वनशास्त्र महाविद्यालय, दापोली	:	डॉ. ए. डी. राणे
(अतिरिक्त पदभार ०१/०३/२०२१ पासून)
८) सहयोगी अधिष्ठाता, काढणी पश्चात व्यवस्थापन पदव्युत्तर संस्था, रोहा	:	डॉ. एस. बी. पतंगे
(अतिरिक्त पदभार ०५/०५/२०२० पासून)
९) सहयोगी अधिष्ठाता, उद्यानविद्या महाविद्यालय, मुळदे	:	डॉ. पी. सी. हळदवणेकर
(अतिरिक्त पदभार ०४/०७/२०१८ पासून)
१०) सहयोगी अधिष्ठाता, उद्यानविद्या महाविद्यालय, दापोली	:	डॉ. बी. आर. साळवी

५.१.३ विभाग प्रमुख व शास्त्रज्ञ

१) प्रमुख, कृषि रसायन शास्त्र व मृदशास्त्र	:	डॉ. एस. बी. दोडके
(अतिरिक्त पदभार)
२) प्रमुख, उद्यानविद्या विभाग	:	डॉ. बी. आर. साळवी

5. UNIVERSITY ADMINISTRATION

5.1 University Officers

As per Maharashtra Agricultural Universities Act, 1983 (14) and Statute, 1990 following are the Executive, Academic and Other Officers of Dr. Balasaheb Sawant Konkan Krishi Vidyapeeth, Dapoli during the year 2020-21.

A) Executive Officers

1) Chancellor	:	Hon.ble. Bhagat Singh Koshyari
2) Pro-Chancellor	:	Hon.ble. Shri. Dadaji Bhuse
3) Vice-Chancellor	:	Hon.ble. Dr. Sanjay D. Sawant

B) Academic Officers

1) Director of Instructions & Dean (Agri.)	:	Dr. S.S. Narkhede
2) Director of Research	:	Dr. P.M. Haldankar
3) Director of Extension Education	:	Dr. S. G. Bhave
4) Associate Dean, College of Agriculture, Dapoli	:	Dr. U. V. Mahadkar
5) Associate Dean, C.A.E.T., Dapoli	:	Dr. Y.P. Khadetod
6) Associate Dean, College of Fisheries, Shirgaon, Ratnagiri.	:	Dr. P. E. Shingare
(Additional charge from 1/12/2019)
7) Associate Dean, College of Forestry , Dapoli	:	Dr. A.D. Rane
(Additional charge from 01/03/2021)
8) Associate Dean, Post Harvest Management Institute, Roha	:	Dr. S.B. Patange
(Additional charge from 05/05/2020)
9) Associate Dean, College of Horticultural , Mulde	:	Dr.P.C. Haldawanekar
(Additional charge from 04/07/2018)
10) Associate Dean, College of Horticulture, Dapoli	:	Dr. B.R. Salvi

C) Heads of the Departments and Scientists

1) Head, Deptt. of Agril.Chem& Soil Science	:	Dr. S. B. Dodake
(Additional charge)
2) Head, Deptt. of Horticulture.	:	Dr. B.R. Salvi

३) प्रमुख, वनस्पती रोगशास्त्र विभाग	:	डॉ. एम. एम. जोशी (अतिरिक्त पदभार २७/११/२०१९ पासून)
४) प्रमुख, कृषि अभियांत्रिकी विभाग	:	डॉ. ए. जी. मोहोड
५) प्रमुख, कृषि विस्तार शिक्षण विभाग	:	डॉ. पी. ए. सावंत
६) प्रमुख, कृषि किटकशास्त्र विभाग	:	डॉ. अ. एल. नरंगळकर
७) प्रमुख, कृषि अर्थशास्त्र विभाग	:	डॉ. एस. एस. वाडकर (अतिरिक्त पदभार ०१/०७/२०१९ पासून)
८) प्रमुख, कृषि पशुसंवर्धन व दुग्धशास्त्र	:	डॉ. बी. जी. देसाई
९) प्रमुख, कृषिविद्या विभाग	:	डॉ. पी. एस. बोडके
१०) प्रमुख, कृषि वनस्पतीशास्त्र विभाग	:	डॉ. आर. एल. कुणकेरकर (अतिरिक्त पदभार ०१/०३/२०२१ पासून)
११) सहयोगी संशोधन संचालक, प्रा.फ. सं.कें. वेंगुर्ला.	:	डॉ. एस. बी. भगत (अतिरिक्त पदभार)
१२) सहयोगी संशोधन संचालक प्रा. फ. सं. कें. वेंगुर्ला	:	डॉ. बी. एन. सावंत (अतिरिक्त पदभार)

५.१.४ इतर अधिकारी

१) कुलसचिव	:	डॉ. बी. आर. साळवी (अतिरिक्त पदभार ११/११/२०२० पासून)
२) नियंत्रक	:	श्री. सी. वाय. चोगले (अतिरिक्त पदभार दि.०१/०९/२०२० पासून)
३) विद्यापीठ अभियंता	:	श्री. एन. एम. कुलकर्णी (अतिरिक्त पदभार दि.१२/०३/२०२० पासून)
४) विद्यार्थी कल्याण अधिकारी	:	श्री. एन. अ. वागळे
५) उपकुलसचिव (परीक्षा)	:	श्री. सी. वाय. चोगले
६) सहाय्यक ग्रंथपाल	:	श्री. डी. पी. खुपटे
७) सहाय्यक कुलसचिव (प्रशासन-१)	:	श्रीमती. एस. एस. कदम
८) सहाय्यक कुलसचिव (प्रशासन-२)	:	श्री. एच. एस. कामत

- 3) Head, Deptt. of Plant Pathology. : Dr. M. S. Joshi
(Additional charge from 27/11/2019)
- 4) Head, Deptt. of Agril.Engineering. : Dr. A. G. Mohod
- 5) Head, Deptt. of Agril.Extension. : Dr. P.A. Sawant
- 6) Head, Deptt. of Agril.Entomology. : Dr. A. L. Narangalkar
- 7) Head, Deptt. of Agril.Economics. : i) Dr. S. S. Wadkar
(Additional charge from 1/7/2019)
- 8) Head, Deptt. of Ani.Hus.& Dairy Science : Dr. B. G. Desai
- 9) Head, Deptt. of Agronomy : Dr. P. S. Bodke
- 10) Head, Deptt. of Agril. Botany : Dr. R.L. Kunkerkar
(Additional charge from 01/03/2021)
- 11) Associate Director of Research, R.A.R.S., Karjat : Dr. S. B. Bhagat
(Additional charge)
- 12) Associate Director of Research, R.F.R.S., Vengurla : Dr. B. N. Sawant
(Additional charge)

D) Other Officers

- 1) Registrar : Dr. B. R. Salvi
(Additional charge from 11/11/2020)
- 2) Comptroller : Shri. C.Y. Chogale
(Add. Charge from 01/09/2020)
- 3) University Engineer : Shri. N. M. Kulkarni
(Additional charge from 12/3/2020)
- 4) Student's Welfare Officer : Shri. N. A. Wagale
- 5) Deputy Registrar (Exam) : Shri. C.Y. Chogale
- 6) Assistant Librarian : Shri. D. B. Khupte
- 7) Assistant Registrar (Admn-I) : Smt. S. S. Kadam
- 8) Assistant Registrar (II) : Shri. H. S. Kamat

९) सहाय्यक नियंत्रक (लेखा-१)	:	श्री. एस. पी. दुसाने
१०) सहाय्यक नियंत्रक (लेखा-२)	:	श्री. ए. आर. मरकड
११) अधिदान व लेखा अधिकारी, पूलेपप (१)	:	श्रीमती एस. एस. देवळेकर
१२) कुलगुरुयांचे स्वीय सहाय्यक	:	श्री. एस. पी. दुसाने (अतिरिक्त पदभार)
१३) सहाय्यक नियंत्रक, कृ.म.वि., दापोली	:	श्रीमती. ए. जी. जोईस (अतिरिक्त पदभार ०६/१०/२०२० पासून)
१४) सहाय्यक कुलसचिव, कृ.म.वि., दापोली	:	श्री. आर. एस. गुजर (अतिरिक्त पदभार ०६/१०/२०२० पासून)
१५) सहाय्यक कुलसचिव, कृ.अ.तं.म., दापोली	:	श्री. एस. डी. दळवी
१६) सहाय्यक कुलसचिव, म.म.वि. शिरगांव,	:	रिक्त
१७) सहाय्यक कुलसचिव, काढणी पश्चात व्यवस्थापन पदव्युत्तर संस्था, रोहा	:	रिक्त
१८) सहाय्यक नियंत्रक, काढणी पश्चात व्यवस्थापन पदव्युत्तर, संस्था, रोहा	:	रिक्त
१९) सहाय्यक कुलसचिव, उद्यानविद्या महाविद्यालय, मुळदे	:	रिक्त

५.२ विद्यापीठ प्राधिकरणे

अहवाल कालावधीत विद्यापीठाची कार्यकारी परिषद, विद्या परिषद, संशोधन परिषद, विस्तार शिक्षण परिषद, विद्याशाखा व अभ्यास मंडळे या प्राधिकरणांच्या वेळोवेळी सभा घेण्यात आल्या.

५.२.१ कार्यकारी परिषद

अहवाल कालावधीत कार्यकारी परिषदेच्या एकूण ४ नियमित सभा झाल्या.

५.२.२ विद्या परिषद

अहवाल कालावधीत विद्या परिषदेच्या २ सभा झाल्या.

५.२.३ कृषि संशोधन परिषद

अहवाल कालावधीत कृषि संशोधन परिषदेची एक सभा घेण्यात आली.

- 9) Assistant Comptroller (I) : Shri. S. P. Dusane
10) Assistant Comptroller (II) : Shri. A.R. Markad
11) Pay & Accounts Officer (I), P.A.U. : Smt. S.S. Devalekar
12) P.A. to Vice-Chancellor : Shri. S. P. Dusane (Additional charge)
13) Assistant Comptroller, : Smt. A. G. Jois
College of Agril., Dapoli. (Additional charge from 06/10/2020)
14) Assistant Registrar, C.O.A., Dapoli. : Shri. R.S. Gujar
(Additional charge from 06/10/2020)
15) Assistant Registrar, C.A.E.T., Dapoli : Shri. S.D. Dalvi
16) Assistant Registrar, C.O.F, Ratnagiri : Vacant
17) Assistant Registrar, PGI -PHM, Roha : Vacant
18) Assistant Comptroller, PGI -PHM, Roha : Vacant
19) Assistant Registrar, College og : Vacant
Horticulture, Mulde

5.2 University Authorities

Time to time meetings of various bodies of University Authorities such as Executive Council, Academic Council, Agri. Research Council, Extension Council, Faculties, Board of Studies were conducted during the period under report.

A. Executive Council :

In all, 4 regular meetings of Executive Council were conducted during the period under report.

B. Academic Council :

Two meetings of Academic Council were conducted during the period under report.

C) Agril. Research Council

One meeting of Agril. Research Council was conducted during the period under report.

५.२.४ विस्तार शिक्षण परिषद

अहवाल कालावधीत विस्तार शिक्षण परिषदेची एक सभा घेण्यात आली.

५.२.५ विद्या शाखा

विद्यापीठांतर्गत कृषि, मत्स्य आणि कृषि अभियांत्रिकी या तीन विद्याशाखा अहवालाच्या काळात कार्यरत होत्या.

५.२.६ अभ्यास मंडळे

कृषि, मत्स्य आणि कृषि अभियांत्रिकी विद्याशाखांतर्गत अनुक्रमे १०, ६ व ६ अभ्यासमंडळे सभा घेण्यात आल्या.

५.३ विद्यापीठ कर्मचारी नियुक्त्या

- १) महाराष्ट्र कृषि शिक्षण व संशोधन परिषद, पुणे यांचे मार्फत : पदोन्नती – निरंक
- २) विद्यापीठामार्फत (पदोन्नत्या व नियुक्त्या) : पदोन्नती - २८

५.४ सेवानिवृत्त अधिकारी

५.४.१ अधिकारी (नियत वयोमान)

- १) डॉ. के. एच. पुजारी, सहयोगी अधिष्ठाता : दिनांक ३०/०४/२०२०
- २) श्री. एस. के. आंबेकर, उपकुलसचिव : दिनांक ३१/०७/२०२०
- ३) श्री. एम. जी. डोळस, उपकुलसचिव : दिनांक ३१/०८/२०२०
- ४) श्री. आर. डी. गांधी, वरिष्ठ संशोधन सहाय्यक : दिनांक ३१/०९/२०२१

५.४.२ अधिकारी (स्वेच्छा निवृत्त) : डॉ. एम.एम. बुरोंडकर : २८/०२/२०२१

५.४.३ अधिकारी (निधन) : निरंक

D) Extension Council

One meeting of Extension Council was conducted during the period under report.

E) Educational Faculties

Three different faculties such as Agriculture, Fisheries and Agricultural Engineering were functioning during the period under report.

F) Board of Studies

There are 10, 6 and 6 board of studies under Faculty of Agriculture, Fisheries and Agril. Engineering respectively.

5.3 Appointment of Officers

- 1) Through Maharashtra Council of Agricultural Education & Research, Pune :
 - l) By Nomination- Nil

- 2) Through University : (By Promotion & Nomination) :
 - i) By Promotion - 28

5.4 Retired Officers

1) Officers (Superannuation)

1)	Dr. K. H. Pujari, Associate Dean	:	30/04/2020
2)	Shri. S. K. Ambekar, Deputy Registrar	:	31/07/2020
3)	Shri. M.G. Dolas, Deputy Registrar	:	31/08/2020
4)	Shri. R.D. Gandhi, SRA	:	31/01/2021

2) **Officers (Voluntarily)** : Dr. M.M. Bourondakar : 28/02/2021

3) **Officers (Expired)** : Nil :

५.५ एकूण विद्यापीठ कर्मचारी

विद्यापीठात ३१ मार्च, २०२१ अखेर मंजूर पदे, भरलेली पदे, आरक्षित पदे व रिक्त पदांबाबतची माहिती खालीलप्रमाणे आहे.

पदे	मंजूर पदे	भरलेल्या पदांची वर्गवारी							रिक्त पदे	
		अजा	अज	विजा/भज	विमाप्र	इमाव	खुली	एकूण		
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	
१) कार्यकारी अधिकारी										
कुलगुरु	१	-	-	-	-	-	१	१	-	
२) अध्यापकीय अधिकारी										
अधिष्ठाता (कृषि)	१	-	-	-	-	-	१	१	-	
संशोधन संचालक	१	-	-	-	-	-	१	१	-	
संचालक, विस्तार शिक्षण	१	-	-	-	-	-	१	१	-	
विभाग प्रमुख	१०	-	-	-	-	-	२	२	८	
सहयोगी संशोधन संचालक	२	-	-	-	-	-	१	१	१	
संशोधन उपसंचालक	३	-	-	-	-	-	३	३	-	
सहाय्यक ग्रंथपाल	४	१	-	-	-	-	१	२	२	
३) इतर अधिकारी										
कुलसचिव	१	-	-	-	-	-	-	-	१	
नियंत्रक	१	-	-	-	-	-	-	-	१	
विद्यार्थी कल्याण अधिकारी	१	-	-	-	-	-	१	१	-	
विद्यापीठ अभियंता	१	-	-	-	-	-	-	-	१	
उपकुलसचिव (परिक्षा)	१	-	-	-	-	-	१	१	-	
सहाय्यक कुलसचिव/सहाय्यक नियंत्रक	११	-	-	-	-	-	५	५	६	
विद्यापीठ क्रिडा अधिकारी	१	-	-	-	-	-	-	-	१	
शारिरिक प्रशिक्षण निदेशक	३	-	-	-	-	-	२	२	१	
कुलगुरु यांचे स्वीय सहाय्यक	१	-	-	-	-	-	-	-	१	
सुरक्षा अधिकारी	२	-	-	-	-	-	१	१	१	
वैद्यकीय अधिकारी	१	-	-	-	-	-	-	-	१	
सहाय्यक अभियंता	३	१	-	-	-	-	२	३	-	
एकूण (१+२+३)	५०	२	-	-	-	-	२३	२५	२५	
४) अध्यापकीय वर्ग कृषिविद्या शाखा										
सहयोगी अधिष्ठाता (कृषि, कापव्यपंसं, उमवि)	३	-	-	-	-	-	२	२	१	
प्राध्यापक व तत्सम	१८	-	-	-	-	-	१०	१०	८	
सहयोगी प्राध्यापक व तत्सम	६७	१०	-	२	-	१	२७	४०	२७	
सहाय्यक प्राध्यापक व तत्सम	१३४	१६	७	५	-	७	५५	९०	४४	

5.5 University Staff

Information regarding number of posts sanctioned, filled-in and reserved posts for the period ending 31st March, 2021

Posts	No. of Sanctioned posts	Posts filled-in category-wise							Vacant posts
		SC	ST	DT/NT	SBC	OBC	Open	Total	
i	ii	iii	iv	v	vi	vii	viii	ix	x
1) Executive Officer									
Vice-Chancellor	1	-	-	-	-	-	1	1	-
2) Academic Officers									
Dean (Agriculture)	1	-	-	-	-	-	1	1	-
Director of Research	1	-	-	-	-	-	1	1	-
Director of Extension Education	1	-	-	-	-	-	1	1	-
Heads of the Department	10	-	-	-	-	-	2	2	8
Associate Director of Research	2	-	-	-	-	-	1	1	1
Deputy Director of Research	3	-	-	-	-	-	3	3	0
Assistant Librarian	4	1	-	-	-	-	1	2	2
3) Other Officers									
Registrar	1	-	-	-	-	-	-	-	1
Comptroller	1	-	-	-	-	-	-	-	1
Students Welfare Officer	1	-	-	-	-	-	1	1	-
University Engineer	1	-	-	-	-	-	-	-	1
Deputy Registrar (Exam.)	1	-	-	-	-	-	1	1	-
Asstt.Registrar/Asstt.Comptroller	11	-	-	-	-	-	5	5	6
University Sports Officer	1	-	-	-	-	-	-	-	1
Physical Training Instructor	3	-	-	-	-	-	2	2	1
P.A. to Vice-Chancellor	1	-	-	-	-	-	-	-	1
Security Officer	2	-	-	-	-	-	1	1	1
Medical Officer	1	-	-	-	-	-	-	-	1
Assistant Engineer	3	1	-	-	-	-	2	3	-
Total (1+2+3) :-	50	2	0	0	0	0	23	25	25
4) Academic Staff Faculty of Agriculture									
Associate Dean (Agri./PGI-PHM/Hort.)	3	-	-	-	-	-	2	2	1
Professor & equivalent	18	-	-	-	-	-	10	10	8
Asso. Professor & equivalent	67	10	-	2	-	1	27	40	27
Asstt. Professor & equivalent	134	16	7	5	-	7	55	90	44

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०
कृषि अधिकारी/पशुवैद्यकीय अधिकारी/कनिष्ठ पशुवैद्यकीय अधिकारी /वरिष्ठ संशोधन सहाय्यक /विस्तार अधिकारी/तांत्रिक सहाय्यक /वरिष्ठ सांख्यिकी सहाय्यक (प्रक्षेत्र गटांसहित)	२८	४	-	१	-	१	१४	२०	८
कृषि पर्यवेक्षक/कनिष्ठ संशोधन सहाय्यक	३७	५	२	४	-	५	१८	३४	३
एकूण (४) :-	२८७	३५	९	१२	-	१४	१२६	१९६	९१
५) अध्यापकीय वर्ग मत्स्यविद्या शाखा									
सहयोगी अधिष्ठाता	१	-	-	-	-	-	-	-	१
वरिष्ठ वैज्ञानिक अधिकारी	१	-	-	-	-	-	१	१	-
प्राध्यापक व तत्सम	९	-	-	-	-	-	४	४	५
सहयोगी प्राध्यापक व तत्सम	१५	१	-	-	-	-	८	९	६
सहाय्यक प्राध्यापक व तत्सम	४३	७	१	१	१	२	२१	३३	१०
जीवशास्त्रज्ञ/वरिष्ठ संशोधन सहाय्यक	६	१	-	१	-	-	३	५	१
कनिष्ठ संशोधन सहाय्यक	१	-	-	-	-	-	१	१	-
गियर टेक्निशियन	२	१	-	-	-	-	-	१	१
एकूण (५) :-	७८	१०	१	२	१	२	३८	५४	२४
६) अध्यापकीय वर्ग कृषि अभियांत्रिकी व तंत्रज्ञान महाविद्यालय, दापोली									
सहयोगी अधिष्ठाता	१	-	-	-	-	-	१	१	-
प्राध्यापक व तत्सम	७	-	-	-	-	-	३	३	४
सहयोगी प्राध्यापक व तत्सम	१२	-	-	-	-	-	६	६	६
सहाय्यक प्राध्यापक व तत्सम	२४	-	१	-	-	-	१६	१७	७
क्रिडा अधिकारी	१	--	--	-	-	-	१	१	-
वरिष्ठ संशोधन सहाय्यक (कृअतंम)	४	-	१	-	-	-	१	२	२
एकूण (६) :-	४९	-	२	-	-	-	२८	३०	१९
७) कृषि विज्ञान केंद्र									
कार्यक्रम समन्वयक	२	१	-	-	-	-	१	२	-
विषय विशेषज्ञ	१२	१	१	१	-	२	६	११	१
कार्यक्रम सहाय्यक	६	१	-	२	-	२	१	६	-
सहाय्यक	२	१	-	-	-	१	-	२	-
लघुटंकलेखक	२	-	-	-	-	१	-	१	१
वाहनचालक	४	-	-	१	-	-	२	३	१
माळी	२	-	-	-	-	-	२	२	-
पशुपरिचर	२	२	-	-	-	-	-	२	-
एकूण (७) :-	३२	६	१	४	-	६	१२	२९	३
८) वर्ग-३ कर्मचारी	५१७	६५	२५	३०	६	३७	२५०	४१३	१०४
९) वर्ग-४ कर्मचारी	७७९	७९	४३	५६	११	१०८	२५८	५५५	२२४
एकूण (८+९) :-	१२९६	१४४	६८	८६	१७	१४५	५०८	९६८	३२८
एकूण (१+२+३+४+५+६+७+८) :-	१७९२	१९७	८१	१०४	१८	१६७	७३५	१३०२	४९०

i	ii	iii	iv	v	vi	vii	viii	ix	x
Agril.Officer/Sr.Res.Asstt./Extn .Officer/Tech.Officer/Sr.Stat.As stt./ Sr.Tech.Officer/Vet. Officer/ Jr.Vet. Officer	28	4	-	1	-	1	14	20	8
Agril.Supervisor/Jr.Res.Asstt.	37	5	2	4	-	5	18	34	3
Total (4) :-	287	35	9	12	0	14	126	196	91
5) Academic Staff Faculty of Fisheries Sc.									
Associate Dean	1	-	-	-	-	-	-	-	1
Senior Scientific Officer	1	-	-	-	-	-	1	1	-
Professor & equivalent	9	-	-	-	-	-	4	4	5
Asso. Professor & equivalent	15	1	-	-	-	-	8	9	6
Asstt. Professor & equivalent	43	7	1	1	1	2	21	33	10
Biologist/SRA	6	1	-	1	-	-	3	5	1
Jr.Res.Asstt.	1	-	-	-	-	-	1	1	-
Gear Technician	2	1	-	-	-	-	-	1	1
Total (5) :-	78	10	1	2	1	2	38	54	24
6) Academic Staff College of Agril. Engineering & Technology, Dapoli									
Associate Dean	1	-	-	-	-	-	1	1	-
Professor & equivalent	7	-	-	-	-	-	3	3	4
Asso. Professor & equivalent	12	-	-	-	-	-	6	6	6
Asstt. Professor & equivalent	24	-	1	-	-	-	16	17	7
Sport Officer	1	-	-	-	-	-	1	1	-
Senior Research Assistant (CAET)	4	-	1	-	-	-	1	2	2
Total (6) :-	49	0	2	0	0	0	28	30	19
7) KrishiVigyan Kendra									
Programme Coordinator	2	1	-	-	-	-	1	2	-
SMS	12	1	1	1	-	2	6	11	1
Programme Assistant	6	1	-	2	-	2	1	6	-
Assistant	2	1	-	-	-	1	-	2	-
Steno Typist	2	-	-	-	-	1	-	1	1
Driver	4	-	-	1	-	-	2	3	1
Mali	2	-	-	-	-	-	2	2	-
Animal Attendant	2	2	-	-	-	-	-	2	-
Total (7) :-	32	6	1	4	0	6	12	29	3
8) Class-III Clerical Staff	517	65	25	30	6	37	250	413	104
9) Class-IV Clerical Staff	779	79	43	56	11	108	258	555	224
Total (8+9) :-	1296	144	68	86	17	145	508	968	328
Total (1+2+3+4+5+6+7+8) :-	1792	197	81	104	18	167	735	1302	490

५.६ विद्यापीठाचे आर्थिक समालोचन

सन २०२०-२१ या वित्तीय वर्षामध्ये अनिवार्य (योजनेत्तर) योजनांसाठी महाराष्ट्र शासनाकडून रक्कम रुपये १५१८०.८४ लाख अनुदान प्राप्त झाले. त्यापैकी रुपये १४८५२.०० लाख खर्च झाला आहे. त्याचप्रमाणे कार्यक्रम (योजनांतर्गत) योजनांसाठी रुपये १५१४.६९ लाख अनुदान प्राप्त झाले. त्यामधून रुपये ९२९.३३ लाख खर्च झाला. अहवाल वर्षात महसुली उत्पन्नाचे रक्कम रु. ९६५.२५ लाख जमा होवून रक्कम रु. ९६५.२५ लाख खर्च करण्यात आले. तसेच भारतीय कृषि अनुसंधान परिषद, नवी दिल्ली व भारत सरकार यांच्याकडून रुपये २३१६.२४ लाख अनुदान प्राप्त झाले. त्यामधून रुपये १५९०.३४ लाख खर्च झाले.

सन २०२०-२१ या आर्थिक वर्षात प्राप्त अनुदान व झालेला खर्च याबाबतचा गोषवारा पुढीलप्रमाणे आहे.

अ.क्र.	तपशील	सन २०२०-२१	
		मंजूर तरतूद (रु .लाख)	शासन अनुदानातून झालेला प्रत्यक्ष खर्च (रु .लाख)
अ)	योजनेत्तर योजना		
१	०१ पीकसंवर्धन	१३०५४.४४	१२९३२.९०
२	०३ पशुसंवर्धन	५११.९८	४३१.५१
३	०५ मत्स्यव्यवसाय	१६१४.४२	१४८७.५९
	एकूण (अ)	१५१८०.८४	१४८५२.००
ब)	योजनांतर्गत योजना		
४	०१ पीकसंवर्धन	१५१४.६९	९२९.३३
क)	भारतीय कृषि अनुसंधान परिषद, नवी दिल्ली पुरस्कृत योजना/तदर्थ योजना	२३१६.२४	१५९०.३४
ड)	महसुली उत्पन्न/ खर्च	९६५.२५	९६५.२५
	एकूण (अ+ब+क+ड)	१९९७७.०२	१८३३६.९२

५.७ मूलभूत सुविधांची निर्मिती

५.७.१. योजनाबाह्य योजना

अ) ०१- पीक संवर्धन इमारत परिरक्षण

विद्यापीठांतर्गत किरकोळ बांधकामे करणे तसेच इमारतीची दुरुस्ती करणे व नूतनीकरणाची कामे करून घेण्यासाठी बांधकाम विभागाला सन २०२०-२१ या वर्षामध्ये रु. २८.५६ लाख एवढे अनुदान उपलब्ध करून देण्यात आले होते. अहवाल वर्षात निरनिराळ्या इमारतींची दुरुस्ती करणे तसेच कार्यालयीन इमारतीचे आणि संशोधन केंद्रावरील विद्यापीठ निवासस्थाने दुरुस्ती करणे तसेच विद्यापीठ प्रक्षेत्रांतर्गत रस्त्यांचे नूतनीकरण करणे, विविध संशोधन केंद्रावरील अतिथीगृहाची दुरुस्ती करणे, प्रसाधनगृहांची दुरुस्ती करणे, इमारतीचे विद्युत नूतनीकरण करणे तसेच गोडावून व औजारं शेड यांची दुरुस्ती करणे, इमारतींना अंतर्गत व बाह्य रंगरंगोटी करणे, इमारतींना वॉटर प्रुफींग करणे यासाठी एकूण अनुदान रक्कम रु. २८.५२ लाख एवढा खर्च झालेला आहे.

5.6 Financial status of the University

During the financial year 2020-21 the grants of Rs.15180.84 lakhs have been received from the Government of Maharashtra under Non-plan sector. From these grants the expenditure of Rs. 14852.00 lakhs has been incurred. Similarly the grants of Rs. 1514.69 lakhs have been received under Plan sector against which the expenditure of Rs. 929.33 lakhs has been incurred. In the reporting year the total Revenue Receipts of Rs. 965.25 lakhs have been realized from which an expenditure of Rs. 965.25 lakhs has been incurred. The grants of Rs. 2316.24 lakhs have been received from the ICAR, New Delhi and Government of India from which the expenditure of Rs. 1590.34 lakhs has been incurred.

The abstract of the grants received, expenditure incurred during the financial year 2020-21 is as under.

Sr. No.	Particulars	Sanctioned/ Received Grants (Rs.In lakhs)	Actual Expenditure from Govt. grants (Rs.In lakhs)
A)	Non-Plan Schemes		
1)	01 Crop Husbandry	13054.44	12932.90
2)	03 Animal Husbandry	511.98	431.51
3)	05 Fisheries	1614.42	1487.59
	Total - A	15180.84	14852.00
B)	Plan Schemes		
4)	01 Crop Husbandry	1514.69	929.33
C)	ICAR,New Delhi / GOI/Adhoc Scheme	2316.24	1590.34
D)	Revenue Receipts/ Expenditure	965.25	965.25
	Grand Total (A to D)	19977.02	18336.92

5.7. Creations of basis infrastructure facilities

5.7.1 Non Plan Schemes

A) 01 Agriculture Building maintenance.

Government has sanctioned a grant-in-aid of Rs. 28.56 lakhs during the financial year 2020-21 for minor building repairs and renovations works for the Faculty of Agriculture under the head 01 Agriculture Building maintenance. This office utilized the full grants received from Government on various works such as repairs and renovation of office building and residential quarters at main campus and research stations, repairs and renovation of roads, repairs to guest houses at various research stations, repairs to toilet blocks, re-electrification of different buildings. Water proofing treatment to various buildings, rewinding submersible pumps at various research stations under taken and an expenditure of Rs. 28.52 lakh was incurred for the above works during the financial year 2020-21.

ब) ०२- पशुसंवर्धन इमारत परिरक्षण

विद्यापीठाचे अधिपत्याखालील पशुसंवर्धन विद्याशाखेअंतर्गत सन २०२०-२१ या आर्थिक वर्षामध्ये रक्कम रु. २.२० लाख अनुदान बांधकाम विभागास प्राप्त झाले. पशुपैदास प्रक्षेत्र, निळेली येथे शेळी गोठा क्र. ३ या इमारतीची दुरुस्ती करणे या कामाकरीता अहवाल वर्षामध्ये २.२० लाख खर्च करण्यात आला आहे.

क) ०३- मत्स्य संवर्धन इमारत परिरक्षण

अहवाल वर्षामध्ये रक्कम रु. ६.६७ लाख एवढे अनुदान सदर लेखा शिर्षांतर्गत बांधकाम विभागाला प्राप्त झाले. गळती प्रतिबंधक उपाययोजना करणे, पाण्याच्या पाईप लाईनची दुरुस्ती करणे, पाण्याच्या टाकीची दुरुस्ती करणे, तसेच इमारतींना बाहेरुन रंगरंगोटी करणे व इतर किरकोळ दुरुस्ती करणे इ. साठी रक्कम रु. ६.६७ लाख एवढा खर्च झालेला आहे.

५.७.२. योजनांतर्गत योजना

५.७.२.१ मुळदे येथे उद्यानविद्या महाविद्यालय सुरु करणे

सदर प्रकल्पांतर्गत शासनाकडून रु. ३९.०० लाख एवढे अनुदान बांधकाम विभागाला प्राप्त झाले. सदर प्रकल्पांतर्गत विद्यार्थी/विद्यार्थिनी वसतिगृहे बांधणे, पिण्याच्या पाण्यासाठी विहीर खोदणे, प्रयोगशाळा इमारत बांधणे, ग्रंथालय आणि भांडारगृह यांचे विद्युतीकरण करणे इ. साठी रक्कम रु. ३९.०० लाख एवढा खर्च झालेला आहे.

५.७.२.२ रोहा येथे काढणीपश्चात तंत्रज्ञान व्यवस्थापन अभ्यास सुरु करणे

सन २०२०-२१ मध्ये एकूण रक्कम रु. १७८.३२ लाख एवढे अनुदान या लेखा शिर्षांतर्गत प्राप्त झाले. अहवालवर्षात मुख्य प्रशासकीय इमारतीचे बांधकाम करणे, आर.सी.सी. पक्का नाला बांधणे, तसेच विद्यार्थी वर्ग सुरु करण्यासाठी तात्पुरत्या शेडचे बांधकाम करणे, तसेच विद्यार्थी/विद्यार्थिनीसाठी तात्पुरते वसतिगृह बांधणे, भराव करणे, वास्तुशास्त्रज्ञ फी, संरक्षक भित्त बांधणे इ. कामांसाठी रक्कम रु. १७८.३२ लाख एवढा खर्च करण्यात आला आहे.

५.७.२.३ रत्नागिरी शिरगांव येथे तीन वर्षांचा मत्स्य व्यवसाय अभियांत्रिकी पदविका अभ्यासक्रम सुरु करणे

अहवाल वर्षात शासनाकडून एकूण रक्कम रु. ५६.२२ लाख एवढे अनुदान सदर प्रकल्पासाठी प्राप्त झाले. या प्रकल्पांतर्गत तंत्र शिक्षण इमारत बांधणे, मुख्य प्रवेशद्वार बांधणे, विद्यार्थी/विद्यार्थिनीसाठी वसतिगृह बांधणे, वास्तुशास्त्रज्ञ यांची फी इ. कामांसाठी रक्कम रु. ५६.२२ लाख एवढा खर्च अहवाल वर्षात करण्यात आला.

५.७.२.४ सेंद्रीय शेती संशोधन व प्रशिक्षण केंद्र स्थापन करणे

अहवाल वर्षात शासनाकडून एकूण रक्कम रु. ३७.४८ लाख एवढे अनुदान सदर प्रकल्पासाठी प्राप्त झाले होते. या प्रकल्पांतर्गत गोठा संलग्न गांडूळ खत निर्मिती शेड बांधणे विद्युतीकरण करणे. आर.सी. सी. प्लॅटफॉर्म बांधणे, सुरक्षा भित्त, गेट बांधणे, प्रयोगशाळा प्रशिक्षणहॉल, साठवण कक्ष व उपकरण कक्ष इमारत बांधणे. या कामासाठी रक्कम रु. ३७.४८ लाख एवढा खर्च अहवाल वर्षात करण्यात आला.

B) 02 Animal husbandry Building Maintenance.

The grant-in-aid of Rs. 2.20 Lakh was received during the year 2020-21 under the head 03 Animal husbandry Building Maintenance. The work of repairs to quarters, young bull shed and hester shed, providing retaining wall in front side of office building, repairing to in-charge quarters and repairing to main office building. Providing plinth protection, weather shed to main office building at Cattle Breeding Farm Nileli were under taken and an expenditure of Rs. 2.20 Lakh was incurred for the above works during the financial year 2020-21.

C) 03 Fish Building maintenance.

The grant-in-aid of Rs. 6.67 lakhs was received for faculty of fisheries under the head 05 fish Building maintenance. The various repairs works, water proofing works, repairs to water supply line, expansion joints, water storage tank, providing external painting and minor repairs etc. were completed by spending an amount of Rs. 6.67 lakhs during the financial year 2020-21.

5.7.2 Plan Schemes

5.7.2.1. Construction of Works under 'Establishment of College of Horticulture, Mulde, Dist-Sindhudurg

During the said financial year 39.00 lakhs, a meager grant was received from the Government of Maharashtra. Accordingly the work construction of Main Building (Administrative, Classroom, Laboratory, Library, & Seminar Hall). An amount of Rs. 39.00 lakhs were incurred during the financial year 2020-21 for the above mentioned purpose.

5.7.2.2. Construction of works under Establishment of PGI-PHM Roha

During the financial year Rs. 178.32 lakh a very meager grants was received from Govt. of Maharashtra under which work on the Boys And Girls Hostels has been completed and the Main Administrative Building and other allied work is in progress. An amount of Rs. 178.32 lakhs was incurred during the financial year 2020-21 for the above mentioned purpose.

5.7.2.3. Construction of works under taken for the scheme establishment of Fisheries Engineering Diploma course of three year at Ratnagiri.

During the financial year, Rs. 56.22 lakhs were received from the Govt. of Maharashtra towards various construction works under the said scheme. Under this scheme various works like construction Educational building, entrance gate, Electrification for this an expenditure of Rs. 56.22 lakhs was incurred during the said financial year.

5.7.2.4 Construction of organic agricultural research and training center.

During the financial year, Rs. 37.48 lakhs were received from the Govt. of Maharashtra towards various construction works under the said scheme. An amount of Rs. 37.48 lakhs was incurred during the financial year 2020-21 for the above mentioned purpose.

५.७.२.५ सागरी जीवशास्त्रीय संशोधन केंद्राच्या पनवेल येथील प्रक्षेत्रावर मत्स्यालय व संग्रहालय स्थापन करणे.

अहवाल वर्षात शासनाकडून अनुदान प्राप्त झालेले नाही.

५.७.२.६ सागरी जीवशास्त्रीय संशोधन केंद्र पेठकिल्ला येथे इमारत बांधकाम करणे.

अहवाल वर्षात शासनाकडून एकूण रक्कम रु. ५४.३१ लाख एवढे अनुदान सदर प्रकल्पासाठी प्राप्त झाले असून ठेकेदाराचे पहिले चालु देयक व वास्तूशास्त्रज्ञ यांची फी याकरीता अहवाल वर्षामध्ये रक्कम रु. ५४.३१ लाख एवढा खर्च अहवाल वर्षात करण्यात आला.

५.७.३ राष्ट्रीय कृषि विकास योजना

५.७.३.१ राष्ट्रीय कृषि विकास योजना

राष्ट्रीय कृषि विकास योजना पनवेल येथील खार जमीन संशोधन केंद्राच्या प्रयोगशाळेचे बळकटीकरण आणि मृद आरोग्य व मत्स्योत्पादनासाठी शेतकऱ्यांची क्षमता बांधणी प्रकल्प याकरिता रक्कम रु. १.३८ लाख एवढे अनुदान प्राप्त झाले असून रक्कम रु. १.३८ लाख एवढा खर्च अहवाल वर्षात करण्यात आला.

५.७.३.२ राष्ट्रीय कृषि विकास योजना

राष्ट्रीय कृषि विकास योजनेतर्गत कोकणामध्ये विविध जैविक खतांचे उत्पादन या प्रकल्पांतर्गत इमारत बांधकाम/विद्युतीकरण आणि इतर अनुषांगिक कामे करणे या करिता रक्कम रु. ६.८८ लाख एवढे अनुदान प्राप्त झाले असून रक्कम रु. ६.८७ लाख एवढा खर्च अहवाल वर्षात करण्यात आला.

५.७.३.३ चांदा ते बांदा- रिसोर्स बेस्ड इन्टेसिव्ह प्लॅनिंग व डेव्हलपमेंट, प्रा.फ.सं.कें.वेंगुर्ले, जि. सिंधुदूर्ग.

अ) कृषि तंत्रज्ञान माहिती व प्रशिक्षणकेंद्र बांधणे

अहवाल वर्षात शासनाकडून एकूण रक्कम रु. ८५.७५ लाख एवढे अनुदान सदर प्रकल्पासाठी प्राप्त झाले असून त्यापैकी रक्कम रु. ७४.९० लाख एवढा खर्च अहवाल वर्षात करण्यात आला.

ब) रोपवाटीका बळकटीकरण करणे.

या योजनेतर्गत अहवाल वर्षामध्ये रक्कम रु. ६५.४५ लाख अनुदान उपलब्ध करून देण्यात आले होते. त्यापैकी रक्कम रु. ३६.५० लाख एवढा खर्च करण्यात आला आहे.

5.7.2.5 Construction of Aquarium and Museum at Marine Biological Research Station, Panvel.

In the Current Financial year 2020-21, No Money has been received from the Govt. of Maharashtra for this scheme

5.7.2.6 Construction of Marine Biological Research Station at Pethkilla, Ratnagiri.

During the financial year, Rs. 54.31 lakhs were received from the Govt. of Maharashtra towards various construction works under the said scheme. An amount of Rs. 54.31 lakhs was incurred during the financial year 2020-21 for the above mentioned purpose.

5.7.3. Rashtriya Krishi Vikas Yojana

5.7.3.1. Rashtriya Krishi Vikas Yojana – Strengthening of Laboratory at Khar Land Research Station, Panvel.

An amount of Rs. 1.38 lakhs was received under this head. A total of Rs. 1.38 lakhs was utilized for Infrastructure- Renovation of Laboratory and construction of Farm Development at Khar Land Research Station, Panvel.

5.7.3.2. Rashtriya Krishi Vikas Yojana - Production of different bio-fertilizer in Dr. BSKKV, Dapoli.

An amount of Rs. 6.88 lakhs was received under this head. A total of Rs. 6.87 lakhs was utilized for Biofertilizer building architect fee and erecting wire fencing and gate to pathology farm at Dapoli.

5.7.3.3. Chanda Te Banda – Resource Based Intensive Planning & Development, at R.F.R.S. Vengurla Dist – Sindhudurg.

A) Establishment of Agricultural Technology & Information Center

During the financial year, Rs. 85.75 lakhs were received from the Govt. of Maharashtra towards various construction works under the said scheme. An amount of Rs. 74.90 lakh was incurred during the financial year 2020-21 for the above mentioned purpose.

B) Strengthening of Horticulture Nursery

During the financial year, Rs. 65.45 lakhs were received from the Govt. of Maharashtra towards various construction works under the said scheme. An amount of Rs. 36.50 lakh was incurred during the financial year 2020-21 for the above mentioned purpose.

परिशिष्ट १

सन २०२०-२१ मधील बियाणे उत्पादन अहवाल

अ. क्र.	पीक	उत्पादन (क्विंटलमध्ये)
अ)	भात	
	मुलभूत बियाणे	१४.५५
	पैदासकार बियाणे	१६३.५२
	पायाभूत बियाणे	२४४.२४
	सत्यतादर्शक बियाणे	१४५७.४६
	प्रमाणित बियाणे	०
	एकूण	१८७९.७७
ब)	नाचणी	९.९९
क)	तेलवर्गीय पिके	११४.८६
ड)	कडधान्य पिके	३८.४९
ई)	भाजीपाला पिके	४.४९
	एकूण	१६७.८३
	सर्व एकूण	२०४७.६०
फ)	काजू बियाणे (क्विंटल)	८८२.००
ग)	नारळ बियाणे (नग)	८९१३३.००

परिशिष्ट २

सन २०२०-२१ मधील कलमे/रोपे उत्पादन अहवाल

अ. क्र.	पीक	नग (लाखात)
१.	आंबा	२.३०
२.	काजू	२.६४
३.	नारळ	०.५९
४.	चिकू	०.१२
५.	दालचिनी	०.१७
६.	जायफळ	०.३५
७.	काळीमिरी	०.४६
८.	कोकम	०.२७
९.	फणस	०.०२
१०.	सुपारी	०.३३
११.	पेरु, शेवगा, करवंद, केळी, पपई, लॉन, कडीपत्ता, वेलची, लवंग, जाम, ऑल स्पायसेस व इतर.	०.११
१२.	आवळा	०.०५
१३.	जांभूळ	०.३७
१४.	लिंबू	०.०७
१५.	वनऔषधी झाडे	२.००
१६.	फुले व शोभिवंत झाडे	०.४५
१७.	भाजीपाला रोपे	१.५२
	एकूण	११.८२

ANNEXURE - I

Seed Production of different crop varieties during the year 2020-21

Sr. No.	Crop	Production (in qtl.)
A)	Paddy	
	Nucleus Seed	14.55
	Breeder Seed	163.52
	Foundation Seed	244.24
	Truthful Seed	1457.46
	Certified Seed	0
	Total	1879.77
B)	Nagli	9.99
C)	Oilseed	114.86
D)	Pulses	38.49
E)	Vegetable Seed	4.49
	Total	167.83
	Grand Total	2047.60
F)	Cashewnut (qtn.)	882.00
G)	Coconut (Nos.)	89133.00

ANNEXURE - II

Planting material production during the year 2020-21

Sr. No.	Crop	Nos. (in lakh)
1.	Mango	2.30
2.	Cashewnut	2.64
3.	Coconut	0.59
4.	Sapota	0.12
5.	Cinnamon	0.17
6.	Nutmeg	0.35
7.	Black pepper	0.46
8.	Kokum	0.27
9.	Jackfruit	0.02
10.	Arecanut	0.33
11.	Other, Guava, Drumstick, Karonda, Banana, Papaya, Lawn, Carry leaves, Cardamom, Clove, Jam, All Spices	0.11
12.	Aonla	0.05
13.	Jamun	0.37
14.	Lemon	0.07
15.	Medicinal plants	2.00
16.	Flower and Ornamental plants	0.45
17.	Vegetable Seedlings	1.52
	Total	11.82

परिशिष्ट ३

सन २०२०-२१ मधील कृषि अवजारे उत्पादन व विक्री

अ.क्र	तपशिल	सन २०२०-२१	
		विक्री केलेले नग	रक्कम रु.
१	वैभव विळा	१६२०	१०८१८०/-
२	आंबा झेला	१३८	२७८००/-
३	दातेरी फावडे	७९	११८५०/-
४	अतुल चिकू झेला	१०९	२७२५०/-
५	अमर बांडगुळ कटर	५९	१४७५०/-
६	डठायलॅण्ड विडर	१५	१६५००/-
७	कोनोविडर	१	१३५०/-
८	खणती	११	१३२०/-
९.	काजू बी सोलणी अवजार	३	१५००/-
१०.	ओले काजू बी सोलणी अवजार	५१	४३३५०/-
११	सुलभ कंटुर मार्कर	०१	१०००/-
१२	दोन फाळी भात लावणी यंत्र	०१	१४४००/-
१३	ग्रास कटर	६६	७६५०/-
१४	स्वस्तिक अवजार	०५	४६२५/-
१५	इतर संरचना, उत्पादन व इतर	११५	१००९८४/-
१६	इतर	-	६२७/-
		एकूण	३,८३,१३६/-

ANNEXURE - III

Production and sale of different tools/implements during the year 2020-21

Sr. No.	Particulars	2020-21	
		Qty.	Cost
1.	Vaibhav Sickle	1620	1,08,180/-
2.	Mango Harvester	138	27,800/-
3.	Ankur Toothed Spade	79	11,850/-
4.	Atul Fruit Harvester	109	27,250/-
5.	Amar Loranthus Cutter	59	14,750/-
6.	Dryland Weeder	15	16,500/-
7.	Cono weeder	1	1,350/-
8.	Stubble Remover	11	1,320/-
9.	CAET cashew nut cutter	3	1,500/-
10.	Green cashew nut sheller	51	43,350/-
11.	Sulabh Contour Marker	01	1,000/-
12.	Two row manual rice transplanter	01	14,400/-
13.	Grass chopper	66	7,650/-
14.	Swastik Groundnut hoe	05	4,625/-
15.	Other structures	115	1,00,984/-
16.	Others	-	627/-
		Total Rs.	3,83,136/-

परिशिष्ट ४

सन २०२०-२१ मधील कृषि यंत्रे/अवजारे चाचणी

अ.क्र.	अवजाराचे नांव	कंपनीचे नांव
१.	ट्रॅक्टर ऑपरेटेड कल्टीवेटर	मे. कृष्णा अॅग्रो इंडस्ट्रिज, सातारा
२.	ट्रॅक्टरचलित फवारणी यंत्र	मे. बोरास्ते अॅग्रो इंडस्ट्रिज प्रा.लि. नाशिक
३.	ट्रॅक्टरचलित फवारणी यंत्र	मे. बोरास्ते अॅग्रो इंडस्ट्रिज प्रा.लि. नाशिक
४.	ट्रॅक्टरचलित फवारणी यंत्र	मे. बोरास्ते अॅग्रो इन्प्लीमेंट आणि अलाड इंडस्ट्रिज, पिंपळगांव, नाशिक
५.	ट्रॅक्टरचलित फवारणी यंत्र	मे. अस्पी अॅग्रो इन्क्वीपमेंट प्रा.लि. मुंबई
६.	ट्रॅक्टरचलित कल्टीवेटर (७ फाळी)	मे. बोरास्ते अॅग्रो इन्प्लीमेंट आणि अलाड इंडस्ट्रिज, पिंपळगांव, नाशिक
७.	ट्रॅक्टरचलित फवारणी यंत्र	मे. बोरास्ते अॅग्रो इन्प्लीमेंट आणि अलाड इंडस्ट्रिज, पिंपळगांव, नाशिक
८.	भात मळणी यंत्र (होल्ड ऑन टाईप)	मे. मोरया वेल्लिंग वर्क्स, मौजे दापोली, रत्नागिरी
९.	२ एच.पी.मोटार ऑपरेटर चाफ कटर	मे. लक्ष्मी इंडस्ट्रिज, कोल्हापूर
१०.	ट्रॅक्टरचलित रोटावेटर	मे. श्रीसमर्थ टॅक्टर, कोल्हापूर
११.	ट्रॅक्टरचलित फवारणी यंत्र	मे. बोरास्ते अॅग्रो इंडस्ट्रिज प्रा.लि. नाशिक

ANNEXURE - IV

Testing of different tools/implements during the year 2020-21

Sr. No.	Name of the machine tested	Name of the manufacturer
01	Tractor Operated cultivator (7 tynes)	M/s. Krushna Agro Industries, Pusegaon, Tal: Koregaon, Dist: Satara (M.S.)
02	Tractor operated blower (trailed type air assisted sprayer)	Boraste Agro Industries Pvt. Ltd. Purshottam Niwas, Mumbai Agra Highway, Near Kotak Mahindra bank
03	Tractor operated blower (trailed type air assisted sprayer)	Boraste Agro Industries Pvt. Ltd. Purshottam Niwas, Mumbai Agra Highway, Near Kotak Mahindra Bank, Pimpalgaon (Baswant) – Nashik
04	Tractor Mounted Blower (Air Assisted Sprayer)	Boraste Agro Implements & Allied Industries B-187, Shri S.S.A.V. Ltd., Mukhed Road, Pimpalgaon (B) 422209
05	Tractor mounted Sprayer	M/S ASPEE AGRO EQUIPMENTS PVT. LTD., 4 th Floor, ASPEE House, ASPEE Enclave, Opp. IOB Bank, Marve Road, Malad (West), MUMBAI – 400 064 India
06	Tractor mounted cultivator (7 tynes)	M/S. Boraste Agro Implements And Allied Industry, Mukhed Road, Pimpalgaon, Nashik-422209 (M.S.)
07	Tractor operated blower (trailed type air assisted sprayer)	M/S. Boraste Agro Implements & Allied Industries Add:- B-187, Shri S.S.A.V. Ltd., Mukhed Road, Pimpalgaon (B) 422209
08	Power operated hold -on type paddy thresher	M/S. Morya Welding Works, Vijaywadi, Mouje Dapoli-415712, Tal: Dapoli Dist: Ratnagiri (M.S.)
09	2 hp, single phase electric motor operated chaff cutter mini heavy (model-table)	M/S. Laxmi Industries, Manufacturer Of Agricultural Equipments And Implements, Plot No. A-173, 5 Star MIDC, Kagal, Dist: Kolhapur (M.S.)
10	Tractor operated rotavator	Shri Samarth Tractor Varute Complex, Gala No. 1, Titha-Bidri Road, Mudhal Titha, Tal – Kagal, Dist – Kolhapur, 416 208.
11	Tractor operated blower (trailed type air assisted sprayer)	M/S. Boraste Agro Industries Pvt. Ltd., Purshottam Niwas, Mumbai Agra Highway, Near Kotak Mahindra Bank, Pimpalgaon (Baswant), Nashik.

परिशिष्ट ४

सन २०२०-२१ मधील कृषि यंत्रे/अवजारे चाचणी

अ.क्र.	अवजाराचे नांव	कंपनीचे नांव
१२.	०.५ एच.पी. मोटार ऑपरेटेड भात मळणी यंत्र	मे. वाडेकर इंजिनिअरींग, वाडा, जि.पालघर
१३.	ट्रॅक्टरचलित बुम टाईप फवारणी यंत्र	मे. बोराक्ते अॅग्रो इंडस्ट्रिज प्रा.लि. नाशिक
१४.	बॅटरी कम हस्तचलित नॅपसॅक स्प्रेअर	मे. अनु एंटरप्रायझेस, सांगली
१५.	बॅटरीचलित नॅपसॅक स्प्रेअर	मे. अनु एंटरप्रायझेस, सांगली
१६.	बॅटरीचलित नॅपसॅक स्प्रेअर	मे.पडगीलवार कॉर्पोरेशन, मुळशी, जि. पुणे
१७.	ट्रॅक्टरचलित फवारणी यंत्र	मे. ओम अॅग्रो, सांगली
१८.	ट्रॅक्टरचलित सीड कम फल्टीलायझर प्लॅटर	मे. रोहितकृषि इंडस्ट्रिज प्रा.लि., पुणे
१९.	ट्रॅक्टरचलित फवारणी यंत्र	मे. सुपर अॅग्रो, मिरज, जि. सांगली
२०.	ट्रॅक्टरचलित फवारणी यंत्र	मे. अॅग्रोफॅब, निफाड, जि. नाशिक

ANNEXURE - IV
Testing of different tools/implements during the year 2020-21

Sr. No.	Name of the machine tested	Name of the manufacturer
12	Power operated paddy thresher (with 0.5 hp single phase electric motor)	M/S. Wadekar Engineering, Parali Naka, At Post. Tal. Wada – 421303, Dist: Palghar (M.S.)
13	Tractor mounted boom sprayer	M/S. Boraste Agro Industries Pvt. Ltd., Purshottam Niwas, Mumbai Agra Highway, Near Kotak Mahindra Bank, Pimpalgaon (Baswant), Nashik
14	Battery cum hand operated Knapsack sprayer	Anu Enterprises, 771, Ganpati Peth, Sangli- 416416
15	Battery operated Knapsack sprayer	M/S. Anu Enterprises, 771, Ganpati Peth, Sangli- 416416
16	Battery operated Knapsack sprayer	M/S. Padgilwar Corporation, Gat Mp. 267/A/1, D-4, President Industrial Park, At. Pirangut, Tal- Mulshi, Dist-Pune-411042
17	Tractor operated blower (trailed type air assisted sprayer)	M/S. Om Agro, At. Post. Mali Mala, Soni, Dist. Sangli-416420
18	Seed cum fertilizer planter (tractor mounted)	M/S. Rohitkrishi Industries Private Limited, Plot No 3b+3part/2, D1 Block, Near Akurdi Chowk, MIDC Chinchwad, Pune 411019
19	Tractor operated blower (trailed type air assisted sprayer)	M/S. Super Agro, Plot No. 19-20, Shivneri Chowk, Miraj-Malgaon Road, A/P Subhash Nagar, Miraj, Dist. Sangli
20	Tractor operated blower (trailed type air assisted sprayer)	M/S. Agrofab, Near Bhole Transport, Dere Complex, Old Agra Road, Pimpalgaon Baswant, Tal-Niphad, Dist-Nashik

निसर्ग चक्रीवादळात नुकसानग्रस्त गावात फळबाग पुर्नलागवड व पुनरुज्जीवन,
भाजीपाला लागवड या विषयी अयोजित प्रशिक्षण कार्यक्रम
(मुर्डी, आडे, पाडले, रोवळे, वेळस, आंजर्ले)

◀◀ कृषि दिन प्रसंगी घडीपत्रीकेचे विमोचन

कुडावळे येथे विकेल ते पिकेल
अभियानाला सुरुवात ▶▶

दिनांक: ०५-१०-२०२० रोजी संशोधन
संचालनालय (बियाणे विभाग) अंतर्गत
◀◀ ग्रामबीजोत्पादन कार्यक्रम, प्रक्षेत्र भेट व
चर्चासत्र ...
गाव-कोंगळे, ता. दापोली, जि. रत्नागिरी

जागतिक बांबू दिवस १८ सप्टेंबर, २०२०
उद्घाटन समारंभ बांबू व काष्ठ कार्यशाळा
वनशास्त्र महाविद्यालय, दापोली ▶▶

